



Jaarstukken 2015

Bussum, 2 augustus 2016

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij de jaarstukken 2015 van de gemeente Bussum aan. Het betreft de afsluiting van de P&C-cyclus van het jaar 2015, maar ook de financiële afsluiting van de gemeente Bussum.

De jaarstukken 2015 zijn ingedeeld in drie delen:

- Samenvatting (hoofdstuk 1)
- Het jaarverslag:
 - a. De programma's (hoofdstuk 2)
 - b. De paragrafen (hoofdstuk 3)
- De jaarrekening (hoofdstuk 4)

Burgemeester en wethouders van Gooise meren,
de secretaris de burgemeester,

INHOUDSOPGAVE

		Pagina
1	SAMENVATTING	5
1.1	Financieel resultaat 2015	6
1.2	Financiële positie	10
2	PROGRAMMA'S	11
	Programma 1. Algemeen bestuur	12
	Programma 2. Openbare orde en veiligheid	15
	Programma 3. Verkeer en vervoer	17
	Programma 4. Economische zaken	20
	Programma 5. Onderwijs	21
	Programma 6. Kunst en cultuur	24
	Programma 7. Sport en recreatie	26
	Programma 8. Zorg en welzijn	28
	Programma 9. Werk en inkomen	31
	Programma 10. Duurzaamheid, natuur en milieu	35
	Programma 11. Ruimtelijke inrichting	38
	Programma 12. Volkshuisvesting	42
	Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	44
3	PARAGRAFEN	46
3.1	Lokale heffingen	47
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	53
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	63
3.4	Financiering	68
3.5	Bedrijfsvoering	71
3.6	Verbonden partijen	73
3.7	Grondbeleid	80
4	JAARREKENING	83
4.1	Overzicht baten en lasten	84
4.2	Toelichting baten en lasten	85
4.3	Balans per 31 december 2015	93
4.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	95
4.5	Toelichting op de balans	98
4.6	SiSa-bijlage	121

1. SAMENVATTING

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van het financiële resultaat en de financiële positie per 31 december 2015. In de paragraaf financieel resultaat 2015 wordt het exploitatieresultaat over 2015 gepresenteerd en op hoofdlijnen toegelicht. Op de financiële positie wordt in paragraaf 1.2 ingegaan en dan met name op de ontwikkeling van de reserves (het eigen vermogen).

1.1 Financieel resultaat 2015

Het financiële resultaat is het saldo van de verschillen tussen de begroting na wijziging (als gevolg van besluiten in de raad om de begroting aan te passen) en de jaarrekening. De programmarekening sluit met een voordelig saldo van € 1.532.880 Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Opbouw resultaat jaarrekening 2015

Totaal van de lasten	€ 92.873.275
Totaal van de baten	<u>€ 88.012.518</u>
	€ 4.860.757 -/- resultaat voor inzet van reserves
Toevoeging aan reserves	€ 3.496.153
Onttrekking aan reserves	<u>€ 9.889.789</u>
	€ 1.532.880 resultaat na inzet van reserves

Wij hebben in de tweede Bestuursrapportage 2015 melding gemaakt van een verwacht positief resultaat van circa € 0,5 miljoen. Het uiteindelijke resultaat over het jaar 2015 ligt dus ongeveer € 1 miljoen hoger dan die verwachting.

Daar zitten twee hele grote mutaties tussen, te weten een overschot op de kosten van uitvoering van het sociaal domein (voordeel van € 3 miljoen) en een tekort op de fusiekosten als gevolg van het feit dat alle kosten voortvloeiende uit het sociaal plan in de jaarrekening 2015 verwerkt moet worden (nadeel € 2,7 miljoen).

De overige verschillen zijn relatief gering.

Een toelichting per programma is terug te vinden in de Programmaverantwoording (hoofdstuk 2).

Resultaat op hoofdlijnen

Hieronder volgt een toelichting op hoofdlijnen op basis waarvan het extra resultaat ten opzichte van de verwachtingen bij de 2^e bestuursrapportage tot stand is gekomen.

Oorzaak	Prog.	Voordeel	Nadeel
Dotatie wachtgeldvoorzieningen en pensioenen	1		639.000
Bestuursapparaat	1	74.000	
Fusie Naarden-Muiden-Bussum	1		2.725.000
Documenten Burgerzaken	1		88.000
Parkeerexploitatie	3	275.000	
Afwaardering parkeergarage Akkerlaan	3		389.000
Leerlingenvervoer	5	65.000	
Onderwijs Achterstandenbeleid	5	105.000	
Huisvestingskosten en schade	5	100.000	
Onderhoudsvoorziening Zwembad	7	1.349.000	
Gezondheidszorg	8	203.000	
Subsidies	8	234.000	
Mantelzorg	8	124.000	
Bijstand	9	175.000	
Inkomensvoorzieningen	9		45.000
Sociale Werkgelegenheid	9		94.000
Participatie	9	117.000	
Sociaal domein	8	3.000.000	
Groenvoorzieningen	10	30.000	
Riolering/Afval	10		220.000
Gronden	11	46.000	
Bestemmingsplannen	11	40.000	
Beheer Gemeentelijke Gebouwen	11	36.000	
Bouwplannen	11		84.000
WABO	12	108.000	
Volkshuisvesting	12	4.000	
Beleggingen Overige Middelen	13	50.000	
Algemene uitkering gemeentefonds	13	175.000	
Verrekening Kostenplaatsen	13		500.000
		6.310.000	4.784.000

BESTUUR

De dotatie aan de voorziening pensioenen wethouders (op basis van de actuariële berekeningen) was hoger dan verwacht. Voorts laten de controlekosten over 2015 en de extra opdracht aan de accountant om de interne controle over 2015 uit te voeren een overschrijding op het budget zien.

BESTUURSAPPARAAT

Hier is een overschot op de geraamde kosten, omdat een deel van deze kosten nu zijn gemaakt in het kader van de fusie en daar ook aan zijn toegerekend.

FUSIE NAARDEN-MUIDEN-BUSSUM / RESERVES

In meerjarige zin zijn de totale fusiekosten circa € 1 miljoen hoger dan de oorspronkelijke verwachting en dat is geheel toe te schrijven aan het succes van het sociaal plan. Omdat al deze kosten in de rekening 2015 verantwoord moeten worden, is de overschrijding 2015 fors hoger. Daar staat tegenover dat er na 2015 nagenoeg geen kosten meer zijn.. De bijdragen van Naarden en Muiden zijn overeenkomstig hoger geworden. Aan de reserve is het maximale bedrag onttrokken.

DOCUMENTEN BURGERZAKEN

Er is een behoorlijke daling van de opbrengsten rijbewijzen. Hier wordt langzamerhand het effect van de verlenging van de geldigheidsduur van deze documenten (opgerekt van 5 naar 10 jaar) merkbaar. We zullen dus ook in structurele zin hiermee rekening moeten gaan houden.

PARKEEREXPLOITATIE-ALGEMEEN

Er zijn meerdere voordelen bij de reguliere parkeerexploitatie, te weten:

- Incidentele afrekening met de stichting Parkeren vanwege het opheffen van de stichting en de b.v. (voordeel € 117.000)
- Extra opbrengsten met betrekking tot het straatparkeren (€ 36.000) en de leges voor vergunningen in de schil (€ 22.000)
- Incidenteel lagere kosten met betrekking tot de uitvoering van het parkeerbeleid (voordeel € 100.000)

PARKEERGARAGE-AKKERLAAN

Deze parkeergarage (onder Breeduit) wordt niet of nagenoeg niet gebruikt. De mogelijkheid bestaat dat we deze garage kunnen verkopen, maar de te realiseren opbrengst ligt ver onder de boekwaarde. Vanwege het concrete voornemen tot verkoop en het grote verschil met de boekwaarde, zijn we verplicht de garage af te waarden. Dat is nu verwerkt in de rekening.

LEERLINGENVERVOER

Door een gunstige aanbesteding en door minder gebruik van deze voorziening is er sprake van een overschot op het budget. Dit lijkt structureel, maar is sterk afhankelijk van een eventuele toename van het gebruik (b.v. door de instroom van statushouders)

ONDERWIJS ACHTERSTANDENBELEID

De verwachte extra kosten als gevolg van de instroom van statushouders en asielzoekers heeft zich in 2015 nog niet getoond. Om dat wij verwachten dat deze toename wel in 2016 zal doorzetten, stellen wij voor om deze middelen te reserveren voor toekomstige kosten "Onderwijsachterstandenbeleid". Dit is overeenkomstig de systematiek van voorgaande jaren.

HUISVESTINGSKOSTEN EN SCHADE

Het beschikbare budget voor inhuur externe deskundigheid is niet gebruikt. Daar staat wel tegenover dat op de kostenplaats van de afdeling extra kosten zijn gemaakt voor het inzetten van externe inhuur. Dit veroorzaakt voor een deel het nadelig saldo op kostenplaatsen (zie programma algemene dekkingsmiddelen)

ONDERHOUDVOORZIENING ZWEMBAD

Door een verouderd onderhoudsplan is op verzoek van de accountant de voorziening onderhoud zwembad vrijgevalen, deze wordt bij resultaat bestemming gestort in een nog te vormen reserve.

GEZONDHEIDSZORG

Op deze kosten is een overschot ontstaan door lagere bijdragen en lagere subsidies.

SUBSIDIES

In 2015 heeft in het vooruitzicht van de fusie een terugvordering plaatsgevonden op eerder verleende subsidies. Tezamen met een lagere verlening aan eenmalige subsidies resulteert dat in een voordeel.

MANTELZORG

In 2015 is vanaf september gestart met de verstrekking van mantelzorg waarderingen; het aantal waarderingen mantelzorg dat is aangevraagd en verstrekt is beperkt.

BIJSTAND

Op het budget voor minima is minder aanspraak gemaakt (voordeel € 100.000). De rijksbijdrage is hoger dan verwacht (voordeel € 130.000). Voor de uitkeringen BBZ is sprake van een nadeel vanwege hogere uitkeringen (€ 55.000)

INKOMENSVOORZIENINGEN

Dit nadeel heeft te maken met een groter beroep op de IOAW-uitkeringen.

SOCIALE WERKGELEGENHEID

De afrekening WSW is hoger dan verwacht vanwege de hogere plaatsingen.

PARTICIPATIE

Door uitbesteding van trajecten zijn meer kosten gemaakt (nadeel € 157.000). Door deze uitbesteding is bespaard op de personeelskosten (€ 92.000). Met de bijdragen van Naarden en Muiden voor deze activiteiten was geen rekening gehouden (€ 125.000). Ook is een bijdragen van de COA ontvangen (€ 57.000)

SOCIAAL DOMEIN

Op het totaal van de uitvoering van het sociaal domein (dus ook de oude taken) is een voordeel van € 3 miljoen.

GROENVOORZIENINGEN

Op de kosten van het groendonderhoud hebben we een incidenteel voordeel vanwege minder activiteiten (en dus lagere kosten) ten aanzien van het bomenonderhoud en beplanting.

RIOLERING/AFVAL

De BTW-component (over exploitatielasten en investeringen) wordt meegenomen bij bepaling van de kostendekkendheid van de afvalstoffen- en rioolheffing. Omdat de BTW niet zichtbaar is in de exploitatiebegroting leidt het iets lagere investeringsniveau (2015 ten opzichte van 2014) tot een nadeel in de 'algemene dienst'.

GRONDEN

De belangrijkste oorzaak van dit voordeel is de verkoop van meerdere kleinere en één wat groter perceel aan gronden. Dit betreft dan het netto-resultaat waarbij de extra gemaakte kosten al in mindering zijn gebracht.

BESTEMMINGSPLANNEN

Door meer tijd en daarmee capaciteit in te zetten voor de herindeling, zijn activiteiten voor het doorontwikkelen van bestemmingsplannen blijven liggen en daardoor zijn ook minder externe kosten gemaakt.

BEHEER GEMEENTELIJKE GEBOUWEN

Binnen de totale exploitatie van de gemeentelijke gebouwen is vooral een duidelijk voordeel (ten opzichte van de begroting) waarneembaar bij Breeduit. Door verschillende maatregelen (o.a. minder inzet op beheer) zijn de kosten sterk gedaald.

BOUWPLANNEN

Een deel van de verwachte ambtelijke kosten op verschillende grote investeringsprojecten is direct op de exploitatie afgewikkeld. Dit betreft dus een administratief verlies.

WABO/RESERVES

Het streven van Bussum was een 100% kostendekking, waarbij de reserve een eventueel verschil zou opvangen. Op begrotingsbasis bood de reserve onvoldoende middelen om het totaal te verwachten tekort af te dekken, zodat dit deels ten laste van de algemene middelen was gebracht. Op rekeningbasis zijn de opbrengsten van de verschillende vergunningen hoger (€ 160.000) en de kosten iets voordeliger, zodat de reserve maar ten dele is aangewend. Per saldo geeft dit een voordeel in de exploitatie om dat er geen last meer voor de algemene middelen is.

VOLKSHUISVESTING

De hogere kosten bij dit onderdeel worden volledig afgedekt door bijdragen uit het ISV. De uitgevoerde activiteiten hebben betrekking op isolatiemaatregelen Kerkstraat en bijdrage Larix/Weidehof.

BELEGGINGEN OVERIGE MIDDELEN

Met het in rekening kunnen brengen van de rente over de rekening-courant aan de Stichting Parkeren/Parkeer b.v. was in de begroting geen rekening gehouden.

ALGEMENE UITKERING

De algemene uitkering is verwerkt op basis van de feiten vanuit de december-circulaire. In deze laatste circulaire is sprake van een positieve bijstelling, waardoor dit voordeel kan worden verklaard. Ook is daar een structurele verbetering waarneembaar, die is vertaald in de begroting 2016.

VERREKENING KOSTENPLAATSEN

OP het totaal van de afdelingskostenplaatsen is een veel groter verlies te constateren, dan de verwachtingen bij de 2e bestuursrapportage. Vooral voor de activiteiten bij de uitvoeringsdienst (toename cliënten) als organisatiebreed voor de instroom van vluchtelingen, hebben hiertoe bijgedragen. Daarnaast is er ook voor de verschillende activiteiten voor de inrichting van de nieuwe gemeente extra eigen capaciteit ingezet, waardoor er op onderdelen in de organisatie meer moest worden uitbesteed.

1.2 Financiële positie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van het eigen vermogen. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de algemene reserve, het rekeningresultaat en de bestemmingsreserves. Het is geen pot met geld, die we op de bank hebben staan, want deze middelen zijn al ingezet om investeringen te financieren.

De algemene reserve en de bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen ook als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. In 2014 hebt u een notitie "Herijking bestemmingsreserves" vastgesteld en dat heeft geleid tot een opschoning van het aantal bestemmingsreserves en een versterking van de algemene reserve. Dit heeft geleid tot veel mutaties, maar het inzicht in de beschikbare vermogenspositie – vooral via de algemene reserve – is daarmee sterk verbeterd.

Het eigen vermogen is inclusief het rekeningresultaat over dit jaar met € 4.850.547 afgenomen. Deze toename wordt veroorzaakt door:

Onttrekkingen Algemene Reserve	€ 2.483.996	
Onttrekkingen Bestemmingsreserves	<u>€ 3.936.741</u>	€ 6.420.737
Toevoegingen aan de Algemene Reserve	€ 3.420.147	
Toevoegingen aan de Bestemmingsreserves	€ 86.216	
Verdeeld resultaat jaarrekening 2014	€ 3.469.053 -/-	
Nog te bestemmen rekeningresultaat 2015	<u>€ 1.532.880</u>	€ 1.570.190 -/-
Per saldo een afname van het eigen vermogen:		€ 4.850.547

De totale omvang van de reserves per ultimo 2015 wordt daardoor circa € 22.476.747. In het volgende overzicht is dit uiteengezet en daarbij is het verloop van de afgelopen jaren weergegeven.

Omvang van de reserves	2011	2012	2013	2014	2015
Algemene reserve	8.816	8.595	5.946	10.638	11.574
Bestemmingsreserves	33.519	33.579	18.340	14.370	10.519
Nog te verdelen rekeningresultaat	4.445	1.742	13.610	3.469	1.533
Totaal omvang eigen vermogen	46.780	43.916	37.896	28.477	23.626
Bedragen x € 1.000 en per ultimo van het jaar					

De bestemmingsreserves zijn dit jaar verder gedaald. Dit komt met name door de vrijval van een aantal reserves. Voor een toelichting op de saldi en het verloop van de verschillende reserves verwijzen wij naar de toelichting op de balans.

2. JAARVERSLAG

2.1 Programmaverantwoording

Bij de programmaverantwoording wordt per programma een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen in het jaar 2015 en in welke mate de prestaties zijn gehaald.

Het jaar 2015 is een afrondingsjaar voor de gemeente Bussum. Dit jaar heeft sterk in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de fusie met onze partners Naarden en Muiden. Ten aanzien van de beleidsontwikkelingen heeft dat ook zijn invloed gehad. Nieuwe zaken zijn alleen nog opgepakt om tot een afronding te komen en voorts zijn de nieuwe zaken opgepakt vanuit de gedachte van de fusie. Veel capaciteit is dus ook ingezet om de fusie voor te bereiden.

Bij de verantwoording in beleidsmatige zin beperken wij ons tot de echt wezenlijke zaken, die sec voor Bussum nog van belang zijn geweest. Alle fusieaspecten bij de verschillende beleidsterreinen zullen alleen aan de orde gesteld worden, indien dat van wezenlijk belang is geweest ook voor de uitvoering in het jaar 2015.

In financiële zin worden de verschillen per programma toegelicht. In principe geldt daarvoor de ondergrens van € 25.000 die daarvoor altijd is gehanteerd. Ook hier hebben wij ons beperkt tot de echt wezenlijke zaken en de aandachtspunten die doorweken naar de nieuwe gemeente.

PROGRAMMA 1 ALGEMEEN BESTUUR

De gemeente Bussum staat dicht bij de inwoners en werkt aan zijn bestuurskracht door regionale en interne bestuurlijke vernieuwing.

Algemeen doel 1.1 Een kleinere afstand tussen het bestuur en de gemeentelijk organisatie en de inwoners	Commissie: Bestuur Portefeuillehouder: Algemeen Bestuur
--	--

Wat hebben we bereikt?

In 2015 is op ambtelijk en bestuurlijk vlak hard gewerkt aan de fusie om te komen tot de nieuwe gemeente Gooise meren. Daarnaast zijn de lopende ontwikkelingen van Bussum uiteraad afgerond en is slechts op bescheiden schaal – en dus alleen waar het echt noodzakelijk was – gewerkt aan nieuwe ontwikkelingen voor Bussum.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Bij de voorbereidingen van de fusie hebben we invulling gegeven aan onze wensen om de burger – daar waar mogelijk – te betrekken en zijn ook voor Gooise meren afspraken gemaakt om ook in de toekomst een sterkere binding te hebben met de burgers, zodat zij hun invloed kunnen uitoefenen.

Algemeen doel 1.2 Grotere bestuurskracht	Commissie: Bestuur Portefeuillehouder: Algemeen Bestuur
---	--

Wat hebben we bereikt?

De fusie met Naarden en Muiden per 1 januari 2016 is een feit geworden. Daarnaast is de rol van de regio verduidelijkt en de uitvoering van taken en afspraken zijn verbreed.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten):

Het gehele fusieproces is in 2015 verder doorlopen en heeft ertoe geleid dat de fusie per 1 januari 2016 een feit is. Het proces is uitgevoerd binnen de kaders met dien verstande dat vanwege wet- en regelgeving alle kosten van het sociaal plan al in 2015 moesten worden genomen, terwijl deze meerjarig (dus ook voor 2016 en volgende) begroot waren.

Door de ambtelijke organisaties is meer dan verwacht gebruik gemaakt van regeling vanuit het sociaal plan. Daardoor zijn de totale kosten fors hoger, maar het grote voordeel is wel dat de nieuwe ambtelijke organisatie kon starten zonder een grote groep van boventalligen.

De begroting van de regio is omgebouwd tot een begroting waarin de specifieke programma's beter tot hun recht komen en vooral in het akder van het sociaal domein heeft een aanzienlijk taakverbreding plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

Programma 1 ALGEMEEN BESTUUR	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6100 BESTUUR	1.446.394	1.444.047	1.958.479	2.746.398
6105 BESTUURLIJKE SAMENWERKING	166.534	166.059	166.059	168.065
6110 KLACHTENAFHANDELING	8.764	8.548	8.548	8.668
6130 BESTUURSAPPARAAT	1.474.741	1.431.839	1.431.839	1.357.940
6140 FUSIE NAARDEN-MUIDEN-BUSSUM	1.478.134	0	6.801.872	11.689.668
6200 AMBTELIJK APPARAAT	79.819	45.300	45.300	61.121
6400 BURGERZAKEN	600.693	525.333	532.989	542.555
6405 DOCUMENTEN BURGERZAKEN	548.946	453.146	640.346	523.640
6410 OVERIG BURGERZAKEN	68.637	53.559	53.559	56.891
6415 CENTRAAL INFORMATIEPUNT	326.731	294.797	294.797	294.797
Totaal Lasten	6.199.393	4.422.628	11.933.788	17.449.743
6100 BESTUUR	12.479	5.932	600.399	749.352
6105 BESTUURLIJKE SAMENWERKING	0	0	0	0
6140 FUSIE NAARDEN-MUIDEN-BUSSUM	649.995	0	2.858.124	5.021.498
6200 AMBTELIJK APPARAAT	87.351	0	0	10.804
6400 BURGERZAKEN	39.878	35.000	45.000	42.419
6405 DOCUMENTEN BURGERZAKEN	497.902	489.000	712.550	508.008
6410 OVERIG BURGERZAKEN	51.012	45.000	45.000	37.042
6415 CENTRAAL INFORMATIEPUNT	0	0	0	0
Totaal Baten	1.338.616	574.932	4.261.073	6.369.122
Resultaat voor bestemming	4.860.777	3.847.696	7.672.715	11.080.621
STORTINGEN IN RESERVES	0	0	0	0
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	847.614	0	3.241.523	3.239.871
SALDO MUTATIES RESERVES	-847.614	0	-3.241.523	-3.239.871
SALDO PROGRAMMA 1	4.013.163	3.847.696	4.431.192	7.840.750

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 3.410.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

BESTUUR	N	€ 639.000
De dotatie aan de voorziening pensioenen wethouders (op basis van de actuariële berekeningen) was hoger dan verwacht. Voorts laten de controlekosten over 2015 en de extra opdracht aan de accountant om de interne controle over 2015 uit te voeren een overschrijding op het budget zien.		

BESTUURSAPPARAAT	V	€ 74.000
Hier is een overschot op de geraamde kosten, omdat een deel van deze kosten nu zijn gemaakt in het kader van de fusie en daar ook aan zijn toegerekend.		
FUSIE NAARDEN-MUIDEN-BUSSUM / RESERVES	N	€ 2.725.000
In meerjarige zin zijn de totale fusiekosten circa € 1 miljoen hoger dan de oorspronkelijke verwachting en dat is geheel toe te schrijven aan het succes van het sociaal plan. Voorts moesten al deze kosten in de rekening 2015 verantwoord worden. De bijdragen van Naarden en Muiden zijn overeenkomstig hoger geworden. Aan de reserve is het maximale bedrag onttrokken.		
DOCUMENTEN BURGERZAKEN	N	€ 88.000
Er is een behoorlijke daling van de opbrengsten rijbewijzen. Hier wordt langzamerhand het effect van de verlenging van de geldigheidsduur van deze documenten (opgerekt van 5 naar 10 jaar) merkbaar. We zullen dus ook in structurele zin hiermee rekening moeten gaan houden.		
OVERIGE VERSCHILLEN	N	€ 30.000
Betreft verschillende kleinere verschillen die geen verdere toelichting behoeven.		
TOTAAL	N	€ 3.410.000

PROGRAMMA 2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

De gemeente Bussum biedt haar burgers een veilige omgeving om te wonen, te werken en te recreëren.

Algemeen doel 2.1 Een woon- en leefomgeving waarin de inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen	Commissie: Bestuur Portefeuillehouder: Veiligheid
--	--

Wat hebben we bereikt?

Het uitgaansleven is dit jaar rustiger verlopen, onder andere door de invoering van de leeftijdsgrens van 18 jaar, waardoor er minder cafébezoekers zijn. Mede door de inzet van mobiele portiers is er sprake van minder overlast. De bewustwording rond alcoholgebruik onder jongeren is mede door verschillende preventieve acties op scholen vergroot.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Voortzetten integraal toezicht in en rond de horecaconcentratiegebieden

De inzet van de mobiele portiers is op het verlaagde niveau voortgezet (één team van twee beveiligers per fiets op de zaterdag). Tot begin oktober 2015 kon daarmee het toezicht op een goed niveau worden uitgevoerd, met name omdat er op de vrijdagavond weinig te beleven viel in de horeca. Vanaf medio oktober is het ook op de vrijdag drukker geworden in de horeca. Dit is ook aangegeven door de horeca-ondernemers, de politie en het beveiligingsbedrijf PPS. Verzocht is dan ook om een heroverweging met betrekking tot de inzet van de mobiele portiers.

Het cameratoezicht is in 2015 nog niet geëvalueerd. De fusieperikelen zijn daaraan debet geweest. Vooralsnog ziet het er naar uit dat de evaluatie in het eerste kwartaal van 2016 zal plaatsvinden. Afhankelijk van de uitkomsten moet dan worden gezien of het cameratoezicht al dan niet moet worden gecontinueerd.

Voor wat betreft het toezicht op de naleving van de Drank- en horecawet zijn in 2015 alle vooraf met de gemeente Hilversum overeengekomen controles uitgevoerd; controles die met name waren gericht op leeftijd, aanwezigheid leidinggevende en actualiteit van de drank- en horecavergunning. In 2015 is twee keer een bestuurlijke boete opgelegd aan dezelfde ondernemer.

Verminderen alcoholgebruik onder jongeren

Op regionaal niveau wordt reeds jaren door de gemeenten in het kader van het programma 'Samen aan de slag' gezamenlijk aan een alcoholmatigingsbeleid voor de jeugd gewerkt. In 2015 is deze samenwerking voortgezet. Naast voorlichtingsactiviteiten over alcohol (bij de periodieke onderzoeken van JGZ bij groep 7 en klas 2, bij lessen in de onderbouw van het VO, bij ouderbijeenkomsten op school en tijdens een theatervoorstelling op de VO scholen), worden sportverenigingen en scholen door de GGD ondersteund met advies en voorlichtingsmateriaal. In 2015 stond het stimuleren van het bewustzijn bij de ouders centraal. Zo werd er aan scholen voor voortgezet onderwijs de PAS-ouderavond (Preventie Alcoholgebruik Scholieren) aangeboden. Ook kregen volwassenen tijdens de actie '30 Dagen zonder alcohol' de mogelijkheid te ervaren hoe het is om een maand 'nee' te zeggen tegen een drankje, waarmee zij aan jongeren het goede voorbeeld gaven. Naleving van de leeftijdsgrens door ondernemers/paracommerciëlen is gemonitord door het houden van mysteryshopacties. Voor de handhaving zijn er regionaal werkende Boa's. Alle bezochte zaken hebben van de gemeente een brief met het resultaat van de mysteryshopactie ontvangen; een compliment als het goed ging en een waarschuwing met verbetertips als het niet goed ging en jongeren onterecht alcohol mee kregen. De resultaten worden meegenomen in de prioritering van bezoeken/controles door de toezichthouders.

Algemeen doel 2.2 Handhaving van regels samen met strategische partners, met bevordering van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners	Commissie: Bestuur Portefeuillehouder: Handhaving
--	--

Wat hebben we bereikt?

Wij streven naar een betere bereikbaarheid van de politie voor de inwoners. Dit zal de meldings- en aangiftebereidheid verhogen.

Ook de terugkoppeling door de politie naar melders en slachtoffers van misdrijven kan worden verbeterd. Het publiceren van successen in de opsporing zal het vertrouwen van het publiek in de politie vergroten.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

De reguliere activiteiten, zoals we dat normaliter doen.

Wat heeft het gekost?

Programma 2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6115 VEILIGHEID	510.442	490.796	477.796	495.829
6600 PREPARATIE BRANDWEER	199.728	169.790	169.790	205.497
6615 BRANDWEERORGANISATIE	1.773.727	1.890.097	1.890.097	1.886.707
Totaal Lasten	2.483.897	2.550.683	2.537.683	2.588.033
6115 VEILIGHEID	7.291	6.500	6.500	24.793
6600 PREPARATIE BRANDWEER	18.457	-	-	28.922
Totaal Baten	25.748	6.500	6.500	53.715
Resultaat voor bestemming	2.458.149	2.544.183	2.531.183	2.534.318
SALDO PROGRAMMA 2	2.458.149	2.544.183	2.531.183	2.534.318

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 3.000. De hogere lasten op de verschillende producten worden gecompenseerd door daaraan gerelateerde hogere baten. Hiervoor is geen verdere verklaring noodzakelijk.

PROGRAMMA 3 VERKEER EN VERVOER

De gemeente Bussum wil de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid op verkeersgebied in standhouden en waar mogelijk verbeteren.

Algemeen doel 3.1 Het garanderen van bereikbaarheid	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Verkeer/vervoer
--	--

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum heeft de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid op verkeersgebied in stand gehouden en waar mogelijk verbeterd. Met name het fietsgebruik en het opheffen van de spoorse doorsnijding waren en blijven belangrijke aandachtspunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Opstellen Verkeerscirculatieplan Centrum

In 2015 is verder gewerkt aan het in 2014 opgestarte project Verkeerscirculatieplan Centrum. Samen met een brede groep belanghebbenden is verder gestudeerd op mogelijke aanpassingen in de verkeersstructuur, zodat het centrum van Bussum ook in de toekomst voor alle gebruikers goed bereikbaar blijft en het kernwinkelgebied nog verkeersveiliger en aantrekkelijker wordt. Het Verkeerscirculatieplan wordt een onderlegger voor diverse projecten (bouw en civiel) en moet als het ware de randvoorwaarden (principeprofielen) voor deze projecten opleveren. Op basis hiervan kan voor diverse wegen en kruispunten rond het centrum een toekomstbestendig, praktisch en functioneel ontwerp uitgewerkt worden (onder andere Herenstraat, Vlietlaan, Veerstraat, Brinklaan, Olmenlaan, kruising Genestetlaan/ Landstraat Kloosterweg, Veldweg).

Actualiseren Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan NMB

De actualisatie van het GVVP is uitgesteld tot na de fusiedatum..

Opstellen fietsbeleid

In het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan nemen we een apart hoofdstuk op over het gebruik van de fiets, het parkeren en maatregelen om het fietsgebruik te stimuleren. Ook dit is over de fusiedatum heen getild.

Herinrichtingsprojecten

De vervanging van de riolering (de aanleiding) in combinatie met een integrale herinrichting (openbare verlichting, verhardingen en groenvoorzieningen) van de openbare ruimte in de wijk Westereng is ook in 2015 voortgezet.

Het plandeel 3 is opgeleverd, plandeel 4 is praktisch geheel gerealiseerd en de voorbereiding en aanbestedingsfase van plandeel 5 is ook in 2015 gerealiseerd. De realisatie van het laatste plandeel is inmiddels begin 2016 gestart.

De realisatie van het riolerings-/herinrichtingsproject Veldheimerlaan/Botweg is in 2015 uitgevoerd.

Met de voorbereiding van het riolering-/ herinrichtingsproject Beerensteinerlaan e.o. is in 2015 gestart. De besluitvorming en start van de realisatie vindt plaats in 2016.

Realiseren liften bij station Bussum Zuid

De traverse met liften is in gebruik genomen.

Verbeteren spoorse doorsnijdingen

De drukke spoorlijn in Bussum en Naarden brengt tal van problemen met zich mee. ProRail ontwikkelt plannen voor het robuuster maken van het spoor. Hierbij wordt onder andere een nieuw viaduct bij de Karnemelksloot gecombineerd met een faunapassage en fietstunnel en er worden sporen opgeheven. De overwegen bij het station worden smaller en in de omgeving ontstaan kansen voor ruimtelijke ontwikkeling. Met ProRail wordt voortdurend overlegd over een integrale aanpak met als criteria veiligheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid. Daarbij mag het lange termijn perspectief van de verdiepte ligging niet worden belemmerd.

Algemeen doel 3.2 Een goed onderhouden en veilig wegennet voor zowel gemotoriseerd verkeer, als voor fietsverkeer en voetgangers	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Verkeer/vervoer
---	--

Wat hebben we bereikt?

Een goed onderhouden en veilig wegennet voor zowel gemotoriseerd verkeer, fietsverkeer als voor voetgangers. Daarnaast een meer duurzaam beheer van de openbare ruimte.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren Wegenbeheerplan 2014-2018

In afwachting van de harmonisatie van beleid (fusie) zijn alleen de reguliere asfaltverhardingen en noodzakelijke herstelwerkzaamheden uitgevoerd.

Harmoniseren beleid, onderhoud en beheer openbare verlichting

Door de volop in ontwikkeling zijnde LED-industrie is er, in overleg met de Raad, tot op heden voor gekozen om geen grootschalige vervanging (anders dan binnen de herinrichtingsprojecten) van de huidige openbare verlichting te realiseren in overeenstemming met het vastgestelde beleid. Samen met Naarden en Muiden zijn we gestart met een verkenning naar nieuw gezamenlijk beleid voor openbare verlichting. Onderdeel daarvan is een onderzoek naar efficiënter en duurzamer onderhoud en beheer van bestaande installaties. Hierbij wordt ook het bestaande beleid geëvalueerd.

Algemeen doel 3.3 Goede parkeervoorzieningen en optimale benutting van parkeerplaatsen	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Verkeer/vervoer
---	--

Wat hebben we bereikt?

De vraag naar parkeergelegenheid van inwoners, ondernemers en bezoekers faciliteren wij op zodanige wijze dat de kwaliteit van de openbare ruimte behouden blijft.

In het parkeerbeleid leggen wij het accent op optimale benutting van het bestaande parkeerareaal (voor auto en fiets), verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte (Tuindorp Bussum) en het behoud van de leefkwaliteit in de overige woongebieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Opheffen Stichting Parkeren en Parkeer b.v.

De parkeer BV is ooit opgericht omdat er begin jaren 80 via die constructie de mogelijkheid bestond om in aanmerking te komen voor subsidie. Die mogelijkheid is inmiddels vervallen.

Het beheer van de garages liep in Bussum via de Parkeer BV en het beheer van het straatparkeren via de gemeentebegroting. Deze constructie bleek uiteindelijk niet handig en weinig transparant. Daarom is besloten om de Parkeer BV met ingang van 31-12-2015 op te heffen. De kosten van het beheer van de garages wordt per die datum eveneens rechtstreeks in de gemeentebegroting verwerkt.

Parkeergarage Westerpark

Er zijn eind 2015 oriënterende gesprekken gevoerd met de Lidl inzake de overname van de parkeergarage Westerpark. Mogelijk leidt dat in 2016 tot een overdracht.

Uitbreiden fietsparkeervoorzieningen bij stations

Met Prorail zijn in 2015 gesprekken gestart over de wijze waarop de uitvoering van de uitbreiding van het aantal fietsklemmen bij station Bussum-Zuid gaat plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 3 VERKEER EN VERVOER	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6210 PARKEERBELASTINGEN	229.540	258.313	258.313	260.201
6305 OPENBARE VERLICHTING	1.124.962	623.190	393.150	381.261
6310 STRAATMEUBILAIR	218.078	278.674	266.494	275.716
6312 WEGEN	1.983.817	2.629.138	2.375.555	2.535.007
6314 PARKEERAANGELEGENHEDEN	1.815.203	1.198.643	1.977.893	2.145.835
6316 VERKEER	307.526	248.878	260.811	264.241
Totaal Lasten	5.679.126	5.236.836	5.532.216	5.862.262
6210 PARKEERBELASTINGEN	1.280.944	1.280.000	1.280.000	1.318.296
6305 OPENBARE VERLICHTING	11.151	11.000	11.000	2.750
6310 STRAATMEUBILAIR	1.882	4.500	4.500	3.500
6312 WEGEN	561.112	342.421	342.421	514.836
6314 PARKEERAANGELEGENHEDEN	283.800	243.570	184.570	201.592
6316 VERKEER	21.898	18.300	33.100	17.280
Totaal Baten	2.160.787	1.899.791	1.855.591	2.058.254
Resultaat voor bestemming	3.518.338	3.337.045	3.676.625	3.804.008
STORTINGEN IN RESERVES	319.294	16.888	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	670.442	-	-	-
SALDO MUTATIES RESERVES	-351.148	16.888	0	0
SALDO PROGRAMMA 3	3.167.191	3.353.933	3.676.625	3.804.008

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 127.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

PARKEEREXPLOITATIE-ALGEMEEN	V	€ 275.000
Er zijn meerdere voordelen bij de reguliere parkeerexploitatie, te weten: <ul style="list-style-type: none"> • Incidentele afrekening met de stichting Parkeren vanwege het opheffen van de stichting en de b.v. (voordeel € 117.000) • Extra opbrengsten met betrekking tot het straatparkeren (€ 36.000) en de leges voor vergunningen in de schil (€ 22.000) • Incidenteel lagere kosten met betrekking tot de uitvoering van het parkeerbeleid (voordeel € 100.000) 		
PARKEERGARAGE-AKKERLAAN	N	€ 389.000
Deze parkeergarage (onder Breeduit) wordt niet of nagenoeg niet gebruikt. De mogelijkheid bestaat dat we deze garage kunnen verkopen, maar de te realiseren opbrengst ligt ver onder de boekwaarde. Vanwege het concrete voornemen tot verkoop en het grote verschil met de boekwaarde, zijn we verplicht de garage af te waarden. Dat is nu verwerkt in de rekening.		
OVERIGE VERSCHILLEN	N	€ 13.000
De overige verschillen behoeven geen nadere toelichting.		
TOTAAL	N	€ 127.000

PROGRAMMA 4 ECONOMISCHE ZAKEN

De gemeente Bussum streeft naar voldoende werkgelegenheid en een hoog voorzieningenniveau.

Algemeen doel 4.1 Een goed vestigingsklimaat voor het midden- en kleinbedrijf	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Economische zaken
--	--

Wat hebben we bereikt?

We hebben in 2015 een nieuwe impuls gegeven aan de samenwerking met diverse betrokken partijen, waaronder ondernemers. Door de inzet van de Dorpsmanager en door het introduceren van Centrummanagement spelen we snel en flexibel in op maatschappelijke initiatieven gericht op het vormgeven van een toekomstbestendig, levendig en groen centrum met een eigen identiteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Zondagsopenstelling

Op basis van de positieve evaluatie van de proef inzake de zondagsopenstelling van winkels was er geen aanleiding tot aanpassing van het regime. De zondagsopenstelling blijft van kracht. Bij de harmonisatie zal dit vraagstuk opnieuw op de agenda worden geplaatst.

Ondersteuning stichting Pro Bussum

In 2015 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de werkzaamheden van stichting Pro Bussum waaronder de dorpsmanager. De uitkomst is dat ze graag willen doorgaan met de activiteiten. Er is besloten om, in afwachting van de harmonisatie, dit op incidentele basis voort te zetten.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 4 ECONOMISCHE ZAKEN	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6320 MARKTEN	78.322	76.695	76.695	79.277
6325 DETAILHANDEL EN HORECA	295.255	284.914	284.914	258.860
6332 BEDRIJFVIGHEID	160.595	205.124	250.324	248.279
Totaal Lasten	534.173	566.733	611.933	586.417
6320 MARKTEN	64.748	64.000	64.000	58.262
6325 DETAILHANDEL EN HORECA	232.985	229.700	244.800	227.012
Totaal Baten	297.732	293.700	308.800	285.273
Resultaat voor bestemming	236.441	273.033	303.133	301.143
STORTINGEN IN RESERVES	71.088	-	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	5.505	6.025	6.025	14.084
SALDO MUTATIES RESERVES	5.505	6.025	6.025	14.084
SALDO PROGRAMMA 4	302.024	267.008	297.108	287.060

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 10.000. Dit verschil heeft naar onze mening geen verdere toelichting. De lagere kosten hebben ook lagere baten tot gevolg gehad. De markt is kostendekkend via een hogere onttrekking aan de daarvoor ingestelde egalisatiereserve.

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS

De gemeente Bussum wil de jeugd en de jongeren voorbereiden op een actieve deelname aan de samenleving.

Algemeen doel 5.1 Hoogstaand en sluitend stelsel van huisvestingsvoorzieningen primair en voortgezet onderwijs	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Onderwijs
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil een stelsel van huisvestingsvoorzieningen van goede kwaliteit dat zoveel mogelijk aansluit bij de eisen van de inwoners en van de gebruikers in het onderwijs bereiken. De onderwijshuisvesting moet aansluiten bij de behoefte. Hierbij wordt rekening gehouden met de toekomstige ontwikkelingen en met de samenstelling van de wijk. Dit vindt plaats binnen het kader van wetgeving (wetten op het primair en voortgezet onderwijs, WPO en WVO) en de gemeentelijke verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Verbouwen en uitbreiden gebouw Graaf Florislaan 2

Op 7 januari 2015 hebben we een informatiebijeenkomst gehouden waar de belanghebbenden zijn geïnformeerd over het ontwerp, aankondiging bestemmingsplan procedure en een globale planning van het project. Het ontwerp bestemmingsplan 'Het Spiegel-Graaf Florislaan 2' heeft ter inzage gelegen in de periode van 26 maart tot en met 6 mei 2015. Er is op 7 september 2015 een extra informatiebijeenkomst gehouden om de ingediende zienswijzen, de beantwoording van de gemeente en de onderzoeken die zijn verricht, toe te lichten. Op verzoek van de Raad is 14 september 2015 een ronde tafel bijeenkomst gehouden om alle belangen af te wegen teneinde tot meningsvorming en besluitvorming te komen bij de vaststelling van het bestemmingsplan. In de raadsvergadering van 1 oktober 2015 is het bestemmingsplan 'Het Spiegel-Graaf Florislaan 2' vastgesteld. Het (gewijzigd) vastgestelde bestemmingsplan heeft van 12 november 2015 voor een periode van zes weken (tot en met 23 december 2015) ter inzage gelegen. Er zijn beroepschriften en verzoeken tot voorlopige voorziening ingediend bij de ABRvS (Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State. Er loopt sinds september 2015 een traject om samen met belanghebbenden (buurtbewoners, school, politie en gemeente) te komen tot een breed gedragen verkeersplan Lomanplein en omgeving. De verwachting is dat in het 2e kwartaal 2016 hierover wordt besloten. Tevens zijn we in gesprek met de buurt over de aspecten: omgevingsvergunning, groen en geluid.

2016

De zitting voor behandeling van de verzoeken voorlopige voorziening heeft op 16 februari 2016 plaatsgevonden. Op 25 februari 2016 heeft de ABRvS het verzoek om voorlopige voorziening inzake BP Het Spiegel-Graaf Florislaan 2 (Emmaschool) afgewezen. Dit betekent dat de omgevingsvergunning voor de verbouwing en uitbreiding van de Emmaschool kan worden verleend.

Monitoren buitenonderhoud en aanpassingen

Er zijn in 2015 geen signalen van schoolbesturen ontvangen die problemen ondervinden als gevolg van de overheveling buitenonderhoud en aanpassing. Er heeft geen schouw plaatsgevonden door de gemeente. De wijze van monitoren moet nog samen met de schoolbesturen nader worden uitgewerkt.

Vernieuwen pui gymnastieklokalen Vituscollege

Het schoolbestuur heeft opdracht verstrekt tot het vernieuwen van de puien van de gymzaal. Het uitgevoerde werk is voor en na oplevering gecontroleerd door de gemeente. Na een financiële verantwoording door het schoolbestuur is het geld dat reeds beschikbaar was gesteld overgemaakt op rekening van het schoolstuur.

Algemeen doel 5.2 Samenhangende voorzieningen voor kinderen en jongeren op het gebied van onderwijs, (buitenschoolse) opvang, sport, welzijn	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Onderwijs
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil een doorgaande ontwikkelingslijn voor het (jonge) kind bevorderen, waarbij school, opvang en andere activiteiten voor kinderen op elkaar aansluiten en elkaar versterken en bij voorkeur ook in samenhang met elkaar worden aangeboden.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering van de reguliere activiteiten.

Algemeen doel 5.3 Initiëren en ondersteunen activiteiten gericht op doelgroep achterstandsleerlingen	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Onderwijs
---	---

Wat hebben we bereikt?

Het onderwijsachterstandenbeleid is erop gericht de talenten van leerlingen zo optimaal mogelijk te ontplooiën. Het gaat hierbij vooral om kinderen en jongeren die op grond van sociale, economische en culturele factoren minder kans hebben op een succesvolle schoolloopbaan.

De gemeente wil de positie van met name de leerlingen die extra begeleiding nodig hebben verder versterken door goede afstemming met andere partijen die op dit gebied inspanningen leveren; met name met de scholen die hierin een belangrijke rol hebben vanuit het passend onderwijs en met de aanbieders van volwasseneneducatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering van de reguliere activiteiten.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6420 ONDERWIJS	1.762.295	1.460.482	1.474.903	1.394.826
6425 GEMEENSCH. UITGAVEN ONDERWIJS	2.976.779	3.170.162	3.054.229	2.886.666
Totaal Lasten	4.739.074	4.630.644	4.529.132	4.281.493
6420 ONDERWIJS	779.331	92.455	100.800	127.727
6425 GEMEENSCH. UITGAVEN ONDERWIJS	151.523	155.404	155.404	151.433
Totaal Baten	930.855	247.859	256.204	279.160
Resultaat voor bestemming	3.808.220	4.382.785	4.272.928	4.002.332
SALDO PROGRAMMA 5	3.808.220	4.382.785	4.272.928	4.002.332

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 270.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

LEERLINGENVERVOER	V	65.000
Door een gunstige aanbesteding en door minder gebruik van deze voorziening is er sprake van een overschot op het budget. Dit lijkt structureel, maar is sterk afhankelijk van een eventuele toename van het gebruik (b.v. door de instroom van statushouders)		
ONDERWIJS ACHTERSTANDENBELEID	V	105.000
De verwachte extra kosten als gevolg van de instroom van statushouders en asielzoekers heeft zich in 2015 nog niet getoond. Om dat wij verwachten dat deze toename wel in 2016 zal doorzetten, stellen wij voor om deze middelen te reserveren voor toekomstige kosten "Onderwijsachterstandenbeleid". Dit is overeenkomstig de systematiek van voorgaande jaren.		
HUISVESTINGSKOSTEN EN SCHADE	V	100.000
Het beschikbare budget voor inhuur externe deskundigheid is niet gebruikt. Daar staat wel tegenover dat op de kostenplaats van de afdeling extra kosten zijn gemaakt voor het inzetten van externe inhuur. Dit veroorzaakt voor een deel het nadelig saldo op kostenplaatsen (zie programma algemene dekkingsmiddelen)		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	1.000
Deze verschillen behoeven geen nadere toelichting.		
TOTAAL	V	270.000

PROGRAMMA 6 KUNST EN CULTUUR

De gemeente Bussum wil de inwoners ondersteunen bij het ontplooiën (actief en passief) op cultureel en kunstzinnig gebied.

Algemeen doel 6.1 Een breed aanbod van kunst- en culturele voorzieningen	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Kunst/cultuur
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente wil de inwoners stimuleren om passief en actief te genieten van de cultuur in ons dorp. Daarom investeren we in een gevarieerd cultuuraanbod, verbinden we partijen, faciliteren we evenementen en geven we subsidies aan culturele instellingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren van de reguliere activiteiten.

Algemeen doel 6.2 Behoud van cultuurhistorisch erfgoed	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Cultuur
---	--

Wat hebben we bereikt?

Het culturele en historische erfgoed van Bussum is waardevol. De gemeente doet veel aan behoud en versterking van het culturele en historische erfgoed. Het mooie moet worden behouden. De aandacht voor het culturele en historische erfgoed wordt vergroot via (digitale) wandelpaden, fietsroutes, (raam)ateliers en informatiestands.

Het is onze ambitie om wat van cultuurhistorische waarde is, zoveel mogelijk te behouden. De Beleidsnota Cultuurhistorie Bussum en Besluit Ruimtelijke ordening vormen het kader van het ruimtelijk beleid, zoals bij onder andere monumentenzorg en het behoud van karakteristieke panden en wijken/buurten.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren van de reguliere activiteiten.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 6 KUNST EN CULTUUR	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6120 FESTIVITEITEN	13.433	10.200	10.200	10.000
6302 KERMISSEN, CIRCUSSEN EN EVENEMENTEN	9.014	16.804	16.804	20.773
6334 MONUMENTEN	76.235	88.266	107.116	88.266
6440 BIBLIOTHEEK	830.556	813.920	815.319	821.389
6445 THEATERS	790.429	758.088	757.715	760.420
6450 KUNST	272.668	312.674	299.824	297.523
6455 VORMINGS- EN ONTW.WERK	35.543	49.802	39.252	22.240
Totaal Lasten	2.027.878	2.049.754	2.046.230	2.020.612
6302 KERMISSEN, CIRCUSSEN EN EVENEMENTEN	18.326	22.500	32.000	27.401
6440 BIBLIOTHEEK	14.241	14.116	14.116	14.304
6445 THEATERS	112.823	116.511	116.511	113.981
6450 KUNST	-	-	-	17.184
6455 VORMINGS- EN ONTW.WERK	11.850	28.527	12.000	-
Totaal Baten	157.239	181.654	174.627	172.870
Resultaat voor bestemming	1.870.639	1.868.100	1.871.603	1.847.741
SALDO PROGRAMMA 6	1.870.639	1.868.100	1.871.603	1.847.741

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 24.000. De verschillen zijn van dien aard (klein en of worden door baten gecompenseerd) dat we geen nadere toelichting behoeven te geven.

PROGRAMMA 7 SPORT EN RECREATIE

Zoveel mogelijk Bussumers doen actief aan sport.

Algemeen doel 7.1 Stimulering van sportbeoefening door specifieke groepen	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Sport
--	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil de deelname van haar inwoners aan sport en spel blijven stimuleren vanwege het positieve effect op gezondheid en sociale ontwikkeling.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering van de reguliere activiteiten.

Algemeen doel 7.2 Gevarieerde en uitgebreide sportvoorzieningen	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Sport
--	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum streeft naar het ontwikkelen en behoud van een netwerk van kwalitatief goede sportvoorzieningen, afgestemd op de behoefte van haar inwoners. Om zoveel mogelijk te kunnen doen binnen de grenzen van ruimte en middelen wordt gezocht naar creatieve oplossingen en multifunctioneel gebruik van grond en gebouwen. Van alle betrokken partijen wordt op dit punt een open houding verwacht.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Stand van zaken Sportnota 2012-2016

Op verzoek van uw raad is vroegtijdig gestart met een eerste evaluatie van de sportnota en het nagaan van specifieke knelpunten die om een spoedeisende oplossing vroegen. Dat heeft uiteindelijk geresulteerd in een tweetal voorstellen voor aanvullende maatregelen bij de voetbalclub SDO en bij de hockeyclub GHC. DE uitvoering van deze activiteiten is ter hand genomen en zal in 2016 worden afgerond.

Algemeen doel 7.3 Goede recreatieve mogelijkheden waaronder speelplaatsen	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Speelvoorzieningen
--	--

Wat hebben we bereikt?

Voor zowel de lichamelijke, geestelijke als sociale ontwikkeling van kinderen is het van groot belang dat zij in de directe nabijheid van hun woning samen kunnen spelen op veilige plekken die voldoende uitdaging bieden om hun fysieke mogelijkheden te verkennen. De gemeente voorziet in een aantal gevarieerde speelplaatsen op strategische plekken in het dorp en voor verschillende doelgroepen. Dergelijke speelplaatsen fungeren ook als een sociale ontmoetingsplek voor ouders en verzorgers. Tevens is verder gewerkt aan de uitbreiding van het aantal speelplaatsen en optimalisatiemogelijkheden voor de iets oudere kinderen op of bij bestaande plekken.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren Uitvoeringsprogramma Speelruimte 2013-2020

In het Spiegel is met kinderen en omwonenden een plan gemaakt voor een tijdelijke speelplek. De aanleg van deze speelplek in het Spiegel verloopt volgens het uitvoeringsprogramma. Op 9 maart 2016 vond de opening plaats.

In samenspraak met de oudere kinderen (lees: gebruikers) is besloten de halfpipe in de Groene Long niet te vervangen maar het skatepark aan de Ceintuurbaan aan te passen. De jeugd heeft een plan gemaakt; dit plan is in 2015 uitgevoerd.

De geplande aanleg van een nieuwe speelplek in Brediuskwartier vindt pas in 2016 plaats, omdat het project skatebaan was verschoven naar 2015 i.v.m. jongerenparticipatie.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 7 SPORT & RECREATIE	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6344 SPEELVOORZIENINGEN	203.496	248.755	216.275	210.477
6430 ZWEMBAD	2.025.789	1.536.122	1.536.122	1.558.204
6435 SPORT EN RECREATIE	1.321.738	1.354.388	1.377.068	1.427.178
Totaal Lasten	3.551.024	3.139.265	3.129.465	3.195.859
6430 ZWEMBAD	1.632.451	484.400	476.851	1.830.762
6435 SPORT EN RECREATIE	71.052	64.478	73.750	137.238
Totaal Baten	1.703.503	548.878	550.601	1.968.000
Resultaat voor bestemming	1.847.521	2.590.387	2.578.864	1.227.858
SALDO PROGRAMMA 7	1.847.521	2.590.387	2.578.864	1.227.858

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

ONDERHOUDVOORZIENING ZWEMBAD	V	1.349.000
Door een verouderd onderhoudsplan is op verzoek van de accountant de voorziening onderhoud zwembad vrijgevallen, deze wordt bij resultaat bestemming gestort in een nog te vormen reserve.		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	2.000
TOTAAL	V	1.351.000

PROGRAMMA 8 ZORG EN WELZIJN

De gemeente Bussum streeft ernaar dat kwetsbare inwoners zelfstandig kunnen functioneren en volwaardig kunnen deelnemen aan de Bussumse samenleving.

Algemeen doel 8.1 Alle (ook kwetsbare) inwoners zijn zo zelfredzaam en actief mogelijk	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Zorg
---	--

Wat hebben we bereikt?

Met de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk aan de samenleving deelnemen. Inwoners doen mee op basis van zelfredzaamheid. Lukt dat niet, dan kan een inwoner in eerste instantie een beroep doen op hulp en ondersteuning van informele zorgverleners uit zijn sociaal netwerk: mantelzorgers, gezin, familie, burens, kennissen en/of vrijwilligers. De gemeente biedt maatschappelijke ondersteuning als deze hulp niet toereikend is.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

In 2015 is uitvoering gegeven aan de start van de feitelijke uitvoering van de drie transities. Voorts zijn op onderdelen de beleidsaanpassingen aangescherpt en aangepast. De uitvoering van het sociaal domein vindt in nauwe samenwerking met de regio plaats.

Algemeen doel 8.2 Een zo gunstig mogelijke Ausgangssituatie voor Bussumse jeugd	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Jeugd
--	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil een zo gunstig mogelijke Ausgangssituatie voor de Bussumse jeugd; de jeugd kan in Bussum veilig en gezond opgroeien, heeft in Bussum de gelegenheid eigen talenten te ontwikkelen, deel te nemen aan de samenleving en een passende bijdrage te leveren.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering gegeven aan de reguliere taken.

Algemeen doel 8.3 Bewustwording van inwoners van de leefsituatie en culturele achtergrond van de ander, zowel lokaal als mondiaal	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Welzijn
--	---

Wat hebben we bereikt?

We realiseren ons dat Bussumers steeds mondiaal denken en werken; via de social media is de hele wereld onder handbereik. Mensen zijn zich bewust van de wereld om zich heen en wij willen een actief burgerschap bevorderen, ook over onze grenzen heen. De rol van onze inwoners is voor ons maatgevend, formele organisaties zijn minder belangrijk. Wij willen met name onze jongeren mondiaal burgerschap bijbrengen.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering gegeven aan de reguliere taken.

Algemeen doel 8.4 Het bevorderen van een optimale gezondheid van de inwoners door het bieden van passende gezondheidszorg	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Gezondheidszorg
--	---

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil bijdragen aan een optimale gezondheid van alle inwoners, zodat zij in staat zijn om mee te doen aan de samenleving. Een gezonde levensstijl, een gezonde omgeving, een sluitend zorgaanbod, en een goede toegankelijkheid van het zorgaanbod voor iedereen dragen hier aan bij. Informatie en advies en preventieve activiteiten kunnen bijdragen aan de keuze voor een gezond en veilig leven.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoering gegeven aan de reguliere taken.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 8 ZORG & WELZIJN	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6468 INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	5.051.986	5.022.797	12.443.334	13.156.581
6470 MAATSCH.BEGELEIDING & ADVIES	918.728	1.459.169	3.907.454	3.651.445
6472 SOCIAAL-CULTUREEL WERK	1.558.164	1.174.047	883.589	860.791
6476 GEZONDHEIDSZORG	1.978.925	11.318.941	1.975.584	1.763.955
6479 INVOERING SOCIAAL DOMEIN	797.454	80.000	908.883	655.158
Totaal Lasten	10.305.257	19.054.954	20.118.844	20.087.930
6468 INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	879.563	888.000	1.247.315	5.397.392
6470 MAATSCH.BEGELEIDING & ADVIES	-	2.500	20.497	113.362
6472 SOCIAAL-CULTUREEL WERK	117.343	36.961	20.964	23.574
6476 GEZONDHEIDSZORG	150.866	84.524	25.000	16.626
6479 INVOERING SOCIAAL DOMEIN	487.935	-	-	-
Totaal Baten	1.635.707	1.011.985	1.313.776	5.550.953
Resultaat voor bestemming	8.669.550	18.042.969	18.805.068	14.536.977
STORTINGEN IN RESERVES	2.180.926	977.644	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	420.971	40.000	1.280.432	578.340
SALDO MUTATIES RESERVES	1.759.956	937.644	-1.280.432	-578.340
SALDO PROGRAMMA 8	10.429.506	18.980.613	17.524.636	13.958.637

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 3.566.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

SOCIAAL DOMEIN	V	3.000.000
<p>Op het totale sociaal domein is een resultaat te zien van ongeveer € 3.000.000. Binnen dit resultaat is een voordeel opgenomen, dat betrekking heeft op de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT). Het budget hiervoor ad. €555.000 is in november 2015 door de gemeenteraden voor dit doel bestemd. In 2015 hebben er nog geen uitgaven op plaatsgevonden.</p> <p>In het resultaat zit daarnaast een aantal onzekerheden; deze onzekerheden zitten in verschillen tussen declaraties en betalingen, mogelijke uitgaven na de afwikkeling van de subsidies van de zwaardere jeugdhulp 2015 en de uiteindelijke afrekening van de SVB over de PGB's die nog moet plaatsvinden. De invoering van het trekkingsrecht voor de PGB's heeft ertoe bijgedragen dat het oneigenlijk gebruik sterk is teruggedrongen. Dit komt omdat inwoners het budget niet meer rechtstreeks op de eigen rekening gestort krijgen, maar via declaraties aan de SVB hun zorgverlener uitbetalen. Niet besteed budget wordt door de SVB teruggestort aan de gemeente.</p> <p>Binnen het Sociaal domein is vooral op de maatwerkvoorzieningen individuele begeleiding en dagactiviteit overgehouden. Voor het jaar 2015 geldt dat het grootste deel van de klanten nog in het hele jaar recht had op de oude AWBZ indicatie vanwege het overgangsrecht. Ruim 40% van de toegewezen zorg en ondersteuning in 2015 is niet verzilverd. Op huishoudelijke hulp is in 2015 geen overschot, maar een tekort gerealiseerd.</p>		
GEZONDHEIDSZORG	V	203.000
Op deze kosten is een overschot ontstaan door lagere bijdragen en lagere subsidies.		
SUBSIDIES	V	234.000
In 2015 heeft in het vooruitzicht van de fusie een terugvordering plaatsgevonden op eerder verleende subsidies. Tezamen met een lagere verlening aan eenmalige subsidies resulteert dat in een voordeel van € 234.000.		
MANTELZORG	V	124.000
In 2015 is vanaf september gestart met de verstrekking van mantelzorg waarderingen; het aantal waarderingen mantelzorg dat is aangevraagd en verstrekt is beperkt.		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	5.000
TOTAAL	V	3.566.000

PROGRAMMA 9 WERK EN INKOMEN

De gemeente Bussum wil ervoor zorgen dat inwoners niet afhankelijk zijn van een uitkering en leven boven de armoedegrens.

Algemeen doel 9.1 Actieve participatie inwoners en zo min mogelijk inwoners afhankelijk van een uitkering	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Werk en inkomen
--	---

Wat hebben we bereikt?

Zowel beleid als uitvoering zijn tijdig ingericht op de nieuwe Participatiewet. De nieuwe verordeningen en beleidsregels zijn tijdig vastgesteld. Op beleids- en uitvoeringsniveau zijn implementatie- en uitvoeringsplannen vastgesteld. Door goede voorlichting en persoonlijke gesprekken konden de wijzigingen bij alle cliënten op tijd en met weinig problemen doorgevoerd worden.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Verstrekken van uitkeringen

De gemeente biedt algemene en bijzondere bijstand aan hen die dat nodig hebben en daar wettelijk aanspraak op kunnen maken. Ook in 2015 is het beroep op de bijstand gegroeid. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is in 2015 met 7,3% gestegen van 520 naar 558. Er is een hoge instroom door aflopende werkloosheidsuitkeringen en vestiging van statushouders en vestigers van elders. De meeste bijstandsuitkeringen worden beëindigd wegens het aanvaarden van werk en verhuizing naar een andere gemeente.

Beoogd was over 2015 een bestandsafname te realiseren, maar de situatie laat dit niet toe. Teveel inwoners moeten aanspraak op uitkering maken en te weinig inwoners kunnen betaald werk vinden.

Als gevolg van de nieuwe budgetverdeelsleutel van het Rijk en toenemende uitkeringslasten zal Bussum over 2015 aanspraak moeten maken op de vangnetregeling, die een deel van het tekort kan compenseren.

Implementeren kostendelersnorm

De herindicaties met betrekking tot de invoering van de kostendelersnorm en de arbeidsontheffingsmogelijkheden in het kader van de Participatiewet zijn tijdig en goed verlopen. Met betreffende inwoners is een gesprek gevoerd waarin niet alleen gekeken is naar de kostendelersnorm en de arbeidsontheffingsmogelijkheden maar ook de nieuwe regelingen zoals de Individuele Inkomens Toeslag (IIT) en Tegemoetkoming Eigen Risico (TER) ter sprake zijn gekomen. Daarnaast is nadrukkelijk aandacht besteed aan het vergroten van de eigen kracht van inwoners.

Hervormen kindregelingen

De aanvulling op de bijstand voor alleenstaande ouders is afgeschaft per 1 januari 2015. Deze is opgevangen door de 'alleenstaande ouderkop', verstrekt door de Belastingdienst. Voor een beperkte groep is het overgangsrecht van toepassing geweest, waarvan de bekostiging heeft plaatsgevonden uit de bijzondere bijstand.

Invoeren tegenprestatie

Vanaf 2015 kan aan iedereen die bijstand ontvangt een tegenprestatie naar vermogen worden gevraagd. Personen die al vrijwilligerswerk of mantelzorg verrichten, worden vrijgesteld van een tegenprestatie. In 2015 hebben wij ons vooral gefocust op economische zelfredzaamheid en re-integratie naar betaald werk. Aan cliënten die daartoe nog niet in staat waren, zijn mogelijkheden geboden om vrijwilligerswerk te verrichten, zoals bijvoorbeeld de egelopvang, de fietsenstalling en het opknappen van de Berrona, het VOC schip in Naarden. Daarnaast is het voorveld zoals bijvoorbeeld Versa en Vluchtelingenwerk betrokken voor vrijwilligersactiviteiten of werkopstap/werkervaringsplaatsen.

Vormgeven sociale werkvoorziening en beschut werk

Er is geen nieuwe instroom in de sociale werkvoorziening meer; inwoners kunnen nog wel een indicatie krijgen voor beschut werk. De Tominggroep blijft voorzien in passende werkplekken voor de huidige WSW'ers en biedt eventueel ook beschutte werkplekken. De Tominggroep biedt ook plekken

voor arbeidsmatige dagbesteding. Vanuit de brede vraagverheldering is in 2015 wel een inwoner geïndiceerd voor arbeidsmatige dagbesteding, maar beschut werk was (nog) niet aan de orde. Als gevolg van bezuinigingen op de WSW-subsidie zouden bij ongewijzigd beleid tekorten ontstaan. Ter zake de Tominggroep hebben de deelnemende gemeenten een bedrijfsplan goedgekeurd dat voorziet in adequate reactie. Door interne efficiëncymaatregelen en transformatie van de Tominggroep naar een arbeidsontwikkel- en werkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet kan de Tominggroep een gezond bedrijf blijven. Ook is in 2015 door het Algemeen Bestuur van de Tominggroep besloten dat de gemeentelijke eigen bijdrage per WSW'er wordt afgeschaft. De eigen bijdrage van de afgelopen zes jaar zal aan de gemeenten terugbetaald worden.

Ondersteunen bij arbeidstoeleiding en re-integratie

In de Participatiewet is het begrip loonwaarde van belang. Dit wordt gemeten ten opzichte van het wettelijk minimumloon. Het re-integratiebeleid is gericht op doelgroepen 40-80% loonwaarde en 80-100% loonwaarde. Vanaf het voorjaar van 2015 wordt de Tominggroep regionaal ingezet voor de arbeidsontwikkeling van uitkeringsgerechtigden met een vermoedelijke loonwaarde van 40-80%. Mensen met hogere loonwaarde worden geacht zelf werk te kunnen vinden. Als dat niet lukt krijgen zij van de gemeente een sollicitatietraining of sollicitatiebegeleiding. Bij Tominggroep is vanaf medio 2015 samen met UWV een regionaal werkgeversservicepunt actief dat voorziet in dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden. In verband hiermee is de gemeentelijke arbeidstoeleiding en werkgeversdienstverlening bij 'De Opstap naar Werk' in 2015 beëindigd. De nieuwe werkwijze functioneert nog niet naar verwachting en kent aanloopproblemen. De raad is hierover afzonderlijk geïnformeerd.

Algemeen doel 9.2 Armoede en sociaal isolement tegengaan	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Werk en inkomen
---	---

Wat hebben we bereikt?

Het rijk staat categoriale bijzondere bijstand nog maar beperkt toe. Een groep inwoners zou daarvan de dupe worden. Omdat de gemeente armoede en sociaal isolement wil voorkomen en bestrijden, zijn er nieuwe regelingen voor alle inwoners met een laag inkomen gemaakt en/of zijn bestaande regelingen aangepast. Daardoor is een extra inkomensondersteuning mogelijk. Daarnaast is er aandacht besteed aan preventieve schuldhulpverlening omdat het ontstaan van problematische schulden niet wenselijk is.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren Minimabeleid

Door de huidige economische situatie zijn er steeds meer mensen aangewezen op een minimuminkomen. Met de inwerkingtreding van de Wet Maatregelen WWB/Participatiewet is de mogelijkheid om categoriale bijzondere bijstand te verstrekken ingeperkt. Dit heeft tot gevolg dat de regeling 65+ van rechtswege verdwijnt en de Langdurigheidstoeslag wordt vervangen door een wettelijke individuele inkomensvoet. Deze inkomensvoet is 219 keer verstrekt. De nieuwe regeling tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering is 153 keer verstrekt. Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand door inwoners onder de 65 jaar neemt toe, wat met name veroorzaakt wordt door een toename van het aantal aanvragen voor vergoeding van kosten van bewindvoering.

In 2015 zijn de regelingen voor minima en met name de regelingen voor kinderen opgenomen in een nieuwe folder. Deze folder is verspreid binnen de drie gemeenten bij bibliotheken, maatschappelijke instellingen, artsen, etc. om zoveel mogelijk bekendheid te geven aan de regelingen en daardoor de armoede, met name onder kinderen, tegen te gaan.

Uit laten voeren minima-effectrapportage

In mei 2015 is door het Nibud een minima effectrapportage uitgevoerd. Het doel van deze rapportage was meer inzicht te verkrijgen in het effect van het minimabeleid. Op basis van de conclusies en aanbevelingen van het Nibud heeft de gemeente de regeling voor het Doe-budget voor 2016 als volgt aangepast:

- Verhoging van de inkomensgrens van 110% naar 120% van de geldende bijstandsnorm.

- Verhoging van het budget van kinderen verhoogd met 15%. Omdat het budget voor oudere kinderen meer bedraagt dan voor jonge kinderen, is het financiële effect daardoor groter.
- Verhoging van het budget voor alleenstaande jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd met 10%.

Voortzetten activiteiten maximaal voor minimaal

In het kader van maximaal voor minimaal vond op 6 juni 2015 het Lowbudget festival plaats, een laagdrempelige festiviteit voor inwoners met een minimuminkomen met als doel te laten zien dat ook mensen met een kleine beurs kunnen participeren. Naast festiviteiten, ook speciaal gericht op kinderen, waren er informatiestands opgesteld over energiebesparing/coaching, ondernemingscoach, netwerken, etc. Het evenement, wat mede georganiseerd werd door de cliëntenraad Sociale Zaken, trok ruim 400 bezoekers.

Uitvoeren schuldhulpverlening

Op grond van het Preventieplan Schuldhulpverlening 2013-2015 heeft de gemeente preventieve dienstverlening in het maatschappelijk voorveld georganiseerd. Daarmee wordt gestreefd om schulden te voorkomen, of vroegtijdig reeds bestaande schulden aan te pakken, zonder dat een formeel (complex en duurder) schuldsaneringstraject moet worden opgestart.

Versa Welzijn heeft in de gemeenten Naarden, Bussum en Muiden in 2015 een pilot uitgevoerd voor het preventief begeleiden van mensen bij hun administratie en mogelijke schulden. Zo'n tweehonderd mensen hebben zich voor hulp aangemeld; dat aantal is groter dan voorzien. De hulpvragers zijn geïnstrueerd en begeleid bij het opzetten van een thuisadministratie en zo nodig doorverwezen naar andere hulpinstanties en/of financiële ondersteuning, zoals de belastingdienst/toeslagen, het gemeentelijk minimabeleid en/of schuldsanering (als er sprake is van een complexe situatie).

Naast Versa Welzijn is in de 2^e helft 2015 ook een kleinschaliger pilot gestart met Stichting Schuldhulpmaatje ter verbreding van de mogelijkheden ('vindplaatsen') om preventieve schuldhulpverlening aan de inwoners kenbaar te maken. De pilot loopt door tot in 2016.

In december 2015 is er een aanbestedingstraject gestart voor het verlenen van gemeentelijke schuldhulpverlening.

Algemeen doel 9.3 Actieve handhaving en fraudebestrijding	Commissie: Welzijn Portefeuillehouder: Werk en inkomen
--	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente streeft naar een rechtmatige uitvoering van wet- en regelgeving. Door handhaving bij de poort (het moment dat inwoners een aanvraag willen indienen) worden de klanten goed voorgelicht over hun rechten en plichten. Daarmee wordt onwetendheid voorkomen en ontstaat er minder fraude. Wie zich verwijtbaar niet aan de regels houdt, krijgt een maatregel of boete opgelegd en ten onrechte verstrekte bijstand wordt teruggevorderd. Omdat de rechtspraak de boetes matigde zijn, in afwachting van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep, alle op te leggen boetes 'on-hold' gezet.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Herijken uitvoeringsregels fraudewet

In afwachting van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep, was vaststelling van nieuwe fraudebeleidsregels voorzien. Deze beleidsregels betreffen dan met name de gematigde hoogte van de boetes. De uitspraken van de CRvB werden echter eind 2015 gepubliceerd. Het was daarom niet mogelijk om het fraudebeleid in 2015 aan te passen. Dit wordt opgepakt in 2016.

Handhaven Sociaal domein

Met handhaving willen we het misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen tegengaan. De intentie om in 2015 in regionaal verband een bredere aanpak van de handhaving op te pakken, in verband met de verbreding van de taken op het Sociaal domein is uitgesteld naar 2016. In 2015 heeft de focus derhalve vooral gelegen op handhaving van de uitkeringsregelingen. Als gevolg van inzet van fraudepreventiemedewerkers en sociale recherche, is in 2015 voor de gemeenten Naarden, Muiden en Bussum een bedrag van € 675.000,- aan uitkeringslasten bespaard.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 9 WERK & INKOMEN	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6460 BIJSTAND C.A.	9.758.583	8.972.157	10.377.803	10.353.879
6462 INKOMENSVORZIENINGEN	299.832	317.500	317.500	363.433
6464 SOCIALE WERKGELEGENHEID	1.757.845	1.588.152	1.712.757	1.806.620
6465 PARTICIPATIE	2.034.644	1.658.216	1.620.289	1.687.735
6466 MAATSCH.DIENSTVERL. SOZA	441.809	437.195	329.195	341.160
6480 SOCIALE RECHERCHE	498.770	493.020	493.020	493.020
Totaal Lasten	14.791.482	13.466.240	14.850.564	15.045.847
6460 BIJSTAND C.A.	8.288.371	8.196.916	8.129.360	8.280.516
6462 INKOMENSVORZIENINGEN	1.437	2.000	2.000	3.235
6464 SOCIALE WERKGELEGENHEID	1.630.944	4.000	84.236	84.237
6465 PARTICIPATIE	1.003.259	81.989	1.000	185.458
6480 SOCIALE RECHERCHE	441.724	436.026	436.026	455.016
Totaal Baten	11.365.734	8.720.931	8.652.622	9.008.463
Resultaat voor bestemming	3.425.748	4.745.309	6.197.942	6.037.385
STORTINGEN IN RESERVES	-	-	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	2.621.962	-	-	-
SALDO MUTATIES RESERVES	-2.621.962	0	0	0
SALDO PROGRAMMA 9	803.786	4.745.309	6.197.942	6.037.385

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 160.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

BIJSTAND	V	175.000
Op het budget voor minima is minder aanspraak gemaakt (voordeel € 100.000). De rijksbijdrage is hoger dan verwacht (voordeel € 130.000). Voor de uitkeringen BBZ is sprake van een nadeel vanwege hogere uitkeringen (€ 55.000)		
INKOMENSVORZIENINGEN	N	45.000
Dit nadeel heeft te maken met een groter beroep op de IOAW-uitkeringen.		
SOCIALE WERKGELEGENHEID	N	94.000
De afrekening WSW is hoger dan verwacht vanwege de hogere plaatsingen.		
PARTICIPATIE	V	117.000
Door uitbesteding van trajecten zijn meer kosten gemaakt (nadeel € 157.000). Door deze uitbesteding is bespaard op de personeelkosten (€ 92.000). Met de bijdragen van Naarden en Muiden voor deze activiteiten was geen rekening gehouden (€ 125.000). Ook is een bijdragen van de COA ontvangen (€ 57.000)		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	7.000
De overige verschillen behoeven geen verdere toelichting.		
TOTAAL	V	160.000

PROGRAMMA 10 DUURZAAMHEID, NATUUR EN MILIEU

De gemeente Bussum streeft een duurzame en leefbare omgeving na, waarbij de milieurisico's beperkt zijn.

Algemeen doel 10.1 Behoud en verbetering van het woon/leefmilieu en de natuurwaarden	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Natuur/milieu
---	--

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum streeft naar een kwalitatief hoogwaardig woon- en leefmilieu tegen zo laag mogelijke kosten. Daarbij gaat het zowel om het fysieke milieu boven als onder de grond, schoon (grond-)water, schone lucht, schone grond en een natuurlijke, groene omgeving waar veel diversiteit is in flora en fauna.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Herinrichtingsprojecten

De voorbereiding en de aanbesteding van het project "Overstortleiding Karnemelksloot" is afgerond in 2015, De opdracht is begin 2016 verleend en de uitvoering vindt plaats in 2016.

Voor de overige herinrichtingsprojecten wordt verwezen naar Programma 3.

Realiseren schermen langs het spoor 1e fase (Railschermproject Bussum)

De realisatie van fase 1 van de plaatsing van railschermen is in 2015 afgerond.

Transformatie grondwal De Nieuwe Vaart

De constructie van de 175 meter lange grondwal is aangetast door houtrot. Dit heeft geleid tot instorting van de wal op een aantal plaatsen. In 2015 is gestart met de aanbesteding voor het afvoeren van de grondwal op het bedrijventerrein De Nieuwe Vaart en de aanleg van een groene afscherming aan de noordkant.

Algemeen doel 10.2 Samen met bewoners zorgdragen voor een schoon en goed functionerend openbaar gebied	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Milieu
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum streeft naar betrokkenheid van de burger voor een kwalitatief hoogwaardig woon- en leefmilieu. Ter uitvoering daarvan stimuleren wij de Bussumse inwoners om zelf actief bij te dragen aan het behoud en verbeteren van de eigen leefomgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Uitvoeren Integraal Beheer Openbare Ruimte (inclusief Beheer Kwaliteit Plan)

In 2013 is de visie Integraal Beheer Openbare Ruimte vastgesteld. De uitwerking van de visie Integraal Beheer Openbare Ruimte hebben we in het kader van de harmonisatie van het beleid samen met Naarden, Muiden en Bussum verder geoperationaliseerd..

Uitvoeren Beheerkwaliteitsplan: alles op normaal

Het Beheerkwaliteitsplan is door u vastgesteld. Gezien de noodzaak om te bezuinigen, is voorgesteld om het hoge kwaliteitsniveau van het beheer voor het Centrum en het Stationsplein te verlagen.. Er is in 2014 een proef gestart om deze twee gebieden op een normaal niveau te beheren. De conclusie was dat dit voor de meeste aspecten geen problemen oplevert. Voor zwerfafval zijn enkele aanvullende acties opgepakt.

Optimaliseren gescheiden inzameling huishoudelijk afval

De regio heeft haar doelstelling gelijkgetrokken met de landelijke richtlijn van 75% hergebruik huishoudelijk afval. In 2015 is het regionale uitvoeringsplan Huishoudelijk afval Van Afval Naar Grondstof (VANG) opgesteld en in de inspraak gebracht. In het regionale uitvoeringsplan VANG is ook een voorlopige planning van de transitie opgenomen. De concept planning voor Gooise Meren is dat de voorbereiding van transitie gepland is voor 2016 en de uitvoering in 2017.

Algemeen doel 10.3 Het bevorderen van duurzaamheid	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Duurzaamheid
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum streeft naar een kwalitatief hoogwaardig woon-, leef- en werkmilieu. Duurzaamheid is het zoeken naar een evenwicht tussen economische ontwikkeling (profit), ecologische kwaliteit (planet) en de kwaliteit van de samenleving (people).

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Duurzaamheid

In 2015 is op het gebied van duurzaamheid wederom veel gebeurd en zien we dat duurzaamheid leeft bij inwoners, organisaties en bedrijven. Bekende activiteiten als Repair Cafés, Duurzaamheidcafés, aandacht voor energiebesparing richting particuliere huiseigenaren en educatie in het onderwijs over natuur, milieu en duurzaamheid vonden wederom plaats. Bijzonder om te vermelden is dat gemeente Bussum in 2015 titel Fairtrade Gemeente ontving en dat in samenwerking met Watt Nu (lokale Energiecoöperatie) in totaal 133 zonnepanelen op het gemeentehuis geïnstalleerd zijn.

In 2015 is ook het duurzaamheidprogramma Bussumbewust geëvalueerd. Deze evaluatie liet zien dat in de samenleving meer en meer behoefte is aan ontmoeting en samenwerking rond duurzaamheid. Daarnaast zien we dat de gemeente steeds vaker in de positie komt van participant in een activiteit of project uit de samenleving (overheidsparticipatie).

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 10 DUURZAAMHEID, NATUUR EN MILIEU	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6340 GROENVOORZIENINGEN	1.892.389	1.417.442	1.415.301	1.377.885
6342 WATERPARTIJEN	13.942	12.613	12.613	13.013
6346 NATUURBESCHERMING	174.669	196.928	229.928	233.114
6350 RIOOLBEHEER	2.378.097	2.735.271	2.455.502	2.687.491
6355 AFVAL	3.196.909	3.245.966	3.245.966	3.222.207
6370 BODEM	149.523	21.850	51.850	83.309
6372 MILIEUBELEID	113.088	51.886	51.886	51.886
6374 MILIEUZORG	670.183	733.638	692.212	655.452
Totaal Lasten	8.588.800	8.415.594	8.155.258	8.324.356
6340 GROENVOORZIENINGEN	6.459	8.000	8.000	632
6350 RIOOLBEHEER	3.002.489	3.001.836	3.001.836	2.992.722
6355 AFVAL	3.527.351	3.509.959	3.754.788	3.752.871
6370 BODEM	490.043	-	-	26.957
6374 MILIEUZORG	5.085	30.800	20.800	3.848
Totaal Baten	7.031.428	6.550.595	6.785.424	6.777.030
Resultaat voor bestemming	1.557.372	1.864.999	1.369.834	1.547.326
STORTINGEN IN RESERVES	10.663.029	-	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	261.755	524.598	70.000	70.000
SALDO MUTATIES RESERVES	10.401.274	-524.598	-70.000	-70.000
SALDO PROGRAMMA 10	11.958.646	1.340.401	1.299.834	1.477.326

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 177.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

GROENVOORZIENINGEN	V	30.000
Op de kosten van het groendonderhoud hebben we een incidenteel voordeel vanwege minder activiteiten (en dus lagere kosten) ten aanzien van het bomenonderhoud en beplanting.		
RIOLERING/AFVAL	N	220.000
De BTW-component (over exploitatielasten en investeringen) wordt meegenomen bij bepaling van de kostendekkendheid van de afvalstoffen- en rioolheffing. Omdat de BTW niet zichtbaar is in de exploitatiebegroting leidt het iets lagere investeringsniveau (2015 ten opzichte van 2014) tot een nadeel in de 'algemene dienst'.		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	13.000
Overige verschillen lager dan € 25.000.		
TOTAAL	N	177.000

PROGRAMMA 11 RUIMTELIJKE INRICHTING

De gemeente Bussum streeft naar het realiseren en behouden van een hoogwaardig en duurzaam ingerichte gemeente.

Algemeen doel 11.1 Versterking en handhaving van de ruimtelijke kwaliteit	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Ruimtelijke inrichting
--	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil in goed overleg met haar inwoners en belanghebbenden tegemoet komen aan de behoeften die leven binnen de samenleving. Voorbeelden zijn het ontwikkelen van een evenwichtige en duurzame woningvoorraad voor doelgroepen (zie programma 12), handhaving en versterking van de ruimtelijke kwaliteit met behoud van cultuurhistorische waarden, het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede begraafmogelijkheden en het versterken van de economische en culturele functies binnen Bussum. Het is van belang dat beeldbepalende panden behouden en in gebruik blijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Centrummanagement

Bussum is gebaat bij een vitaal en levendig centrum. Het centrum biedt gelegenheid voor wonen, werken, winkelen en vrijetijdsbesteding voor Bussumers en inwoners van de regio. Het is het visitekaartje van Bussum. De meeste gebruikers van het centrum zijn vooral positief over de goede bereikbaarheid ervan, de overzichtelijke schaal en de diversiteit van het winkelaanbod. De vitaliteit en leefbaarheid van het centrum staan, als gevolg van onder meer de economische crisis en de toename van het internet-winkelen, onder druk. Om de vitaliteit en de leefbaarheid van het centrum te vergroten moeten zaken aangepakt worden. Met name kan het centrum meer vergroend worden, kan de openbare ruimte een facelift krijgen en dienen de verbindingen naar en in het centrum verbeterd te worden. De raad heeft in maart 2015 het beleid Centrummanagement vastgesteld waarin samen met de partners in het centrum richting te geven aan bovenstaande.

In 2015 is gestart met de voorbereiding voor de uitvoering van de herinrichting van het maaiveld van de Havenstraat om deze straat. Het resultaat is gericht op de verbetering van de openbare inrichting van de Havenstraat, zodat deze straat de uitstraling krijgt die past binnen het centrum van Bussum. De aanbesteding en realisatie vindt plaats in 2016.

In de Gebiedsvisie Centrum (2012) en het Centrumplan (2013) zijn aanzetten gegeven voor maatregelen om het centrum van Bussum ook in de toekomst aantrekkelijk te houden als winkelgebied. Om gevolg te geven aan de besluiten en ambities vanuit deze processen is het project 'Verkeerscirculatieplan Centrum' opgestart. Met dit project is onderzocht welke aanpassingen er nodig zijn in de verkeersstructuur van het centrum, om knelpunten aan te pakken, de kwaliteit vooral voor langzaam verkeer te verbeteren en daarmee de aantrekkingskracht van het centrum te verstevigen. Het beoogde resultaat van dit project is een plan met concrete verkeersmaatregelen en principe profielen voor diverse wegen en kruispunten. Deze maatregelen en profielen worden in toekomstige bouw- en herinrichtingsplannen (o.a. Scapino/Nieuwe Brink, Mariënborg, Herenstraat, Vlietlaan, Veerstraat, Kloosterweg, etc.) verder uitgewerkt. Het resultaat wordt in 2016 voorgelegd aan het college.

Herontwikkelen Geweststrook/Bensdorp

Op 3 juli 2015 is de Koop Realisatie Overeenkomst (KRO) gesloten met ontwikkelaar Noordersluis inzake de bouw van 3 appartementencomplexen op de Geweststrook en ontwikkeling van de Bensdorp locatie. Tegelijkertijd is de oorspronkelijke overeenkomst met de Vof Bensdorp ontbonden. Bij de ontwikkeling van de Geweststrook worden 54 parkeerplaatsen van de regiogarage verkocht, waardoor deze garage in 2016 aan de openbaarheid zal worden onttrokken. Het Bestemmingsplan Bensdorp is in 2015 vastgesteld. Ten aanzien van de parkeerontwikkelingen zijn procesafspraken gemaakt naar aanleiding van een motie van de raad.

Herontwikkelen Landgoed Nieuw Cruysbergen (v/h/ MOB-complex)

In 2015 is de 80% van de beoogde verkoop van fase 1 gerealiseerd, welke als voorwaarde was gesteld om tot definitieve ontwikkeling te komen.

In 2015 is vervolgens gestart met sanering en bouwrijp maken van de gronden. De verwachte start van de bouw is medio 2016.

Verkopen bouwpercelen Roodborstlaan

In 2015 is de bommeldetectie uitgevoerd, is het vrijmaken van de grond van kabels en leidingen voorbereid en heeft het college de verkoopprijzen vastgesteld. De verkoop is in maart 2016 gestart.

Herontwikkeling Crailo (Kolonel Palmkazerne)

Samen met de eigenaar (de provincie) en de gemeenten Hilversum en Laren is gestart met de voorbereiding van een bestemmingsplan..

Opstellen Nota begraafplaatsen NMB

De raad stelt in 2015 de Nota Begraafplaatsen vast. Nieuw beleid is nodig vanwege nieuwe ontwikkelingen op het terrein van begraven en om de financiële huishouding voor de Bussumse begraafplaatsen op orde te houden. We pakken dit op met NMB in het kader van de beleidsharmonisatie.

Geluidsisolatie Kerkstraat

De gemeente is verplicht om voor 2020 het aantal woningen op de A-lijst wegverkeerslawaaï tot nul terug te brengen. In 2015 is uitvoering gegeven aan de laatste tranche woningen, gefinancierd met ISV subsidie van de provincie Noord-Holland. Het betreft 19 woningen aan de Kerkstraat waarbij door het aanbrengen van geluidswerende voorzieningen in de gevel het terugdringen van het verkeerslawaaï is bereikt.

Algemeen doel 11.2 Bevorderen van goed gebruik van de ruimte in de gemeente Bussum	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Ruimtelijke inrichting
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil over goede en moderne instrumenten beschikken die het gebruik van de ruimte reguleren (omgevingsplan).

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Omgevingsplan

Het Omgevingsplan Bussum behelst, door de integratie van allerlei verschillende regelingen, complexe materie die veel te maken heeft met de harmonisatie van beleid. . Hiervoor zijn inhoudelijke keuzes van de de gemeenteraad nodig. In 2015 is de notitie Van Bestemmingsplan naar Omgevingsplan met de raadscommissie besproken. De te maken beleidskeuzes worden voorgelegd aan de nieuwe gemeenteraad van Gooise Meren. In afwachting daarvan is het project in 2015 tijdelijk stopgezet.

Grenscorrectie Gooische Hockey Club

De raad heeft zich in de laatste raadsvergadering van 2015 positief uitgesproken over het aanbod van de gemeente Hilversum de gronden rondom Gooische Hockey Club (GHC) door middel van een grenscorrectie te schenken aan de nieuw te vormen gemeente Gooise Meren. Verwachting is dat de grenscorrectie per 1 januari 2017 een feit zal zijn.

Algemeen doel 11.3 Bevorderen van fysiek veilige openbare ruimtes en verblijfsgebouwen	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Ruimtelijke inrichting
---	---

Wat hebben we bereikt?

Het gemeentelijk vastgoed is in bezit gekomen om te voorzien in de vraag naar ruimte voor maatschappelijke activiteiten. De vraag is aan de orde of bezit van vastgoed nog wel de meest optimale wijze is om aan de vraag naar ruimte voor maatschappelijke activiteiten te voldoen. Het subsidiëren van ruimtes voor maatschappelijke doelstellingen, waarvan het maatschappelijk nut door de gemeente erkend wordt, lijkt heden ten dage meer voor de hand te liggen.

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Opstellen Accommodatiebeleid

Vastgoed dat binnen de vastgestelde kaders eigendom blijft van de gemeente, kan op andere wijze (operationeel) beheerd worden. Na de bespreking en vaststelling in 2014 van kaders voor de omgang met (maatschappelijk) vastgoed, is in 2015 in de raadscommissie Ruimte de notitie 'Uitgangspunten accommodatiebeleid met betrekking tot gemeentelijk vastgoed' besproken. Het geheel zal in verband van Gooise meren verder uitgewerkt worden.

Uitvoering geven aan het project Toekomst Breeduit

In het eerste half jaar van 2015 hebben we u geadviseerd over mogelijke invulling van Breeduit door middel van verschillende scenario's te inventariseren. In het 3e kwartaal heeft u op basis van een drietal scenario's de voorkeur uitgesproken voor het scenario Elan (speciaal onderwijs) met de mogelijkheid om in de toekomst het KTC (Kind Talent Centrum) verder uit te werken voor het middendeel van het gebouw. U heeft in november 2015 krediet beschikbaar gesteld om het gekozen scenario uit te voeren. Hierna is samen met de betrokken partijen gestart met de planontwikkeling.

Verkoop Huizerweg 54

Vanwege de leegstand is het pand Huizerweg 54, vooruitlopend op het op te stellen accommodatiebeleid, in 2015 in de verkoop gebracht.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 11 RUIMTELIJKE INRICHTING	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6360 BEGRAAFPLAATSEN	731.749	734.866	749.630	744.324
6384 BEHEER GEMEENTELIJKE GEBOUWEN	3.136.189	2.821.220	2.871.220	2.809.631
6386 BOUWPLANNEN	775.042	750.231	777.731	861.293
6388 BESTEMMINGSPANNEN	354.918	293.700	353.700	283.810
6392 GRONDEN NIET OPENBARE DIENST	162.280	97.865	97.865	127.862
6394 EXPLOITATIE GRONDEN	1.309.628	3.897.074	3.975.074	3.846.789
Totaal Lasten	6.469.807	8.594.956	8.825.220	8.673.710
6360 BEGRAAFPLAATSEN	799.084	697.215	697.215	696.593
6384 BEHEER GEMEENTELIJKE GEBOUWEN	2.571.113	2.538.195	2.503.722	2.531.755
6388 BESTEMMINGSPANNEN	15.266	30.000	30.000	450
6392 GRONDEN NIET OPENBARE DIENST	53.127	15.500	15.500	91.791
6394 EXPLOITATIE GRONDEN	880.327	4.467.710	3.922.239	3.551.170
Totaal Baten	4.318.917	7.748.620	7.168.676	6.871.759
Resultaat voor bestemming	2.150.890	846.336	1.656.544	1.801.951
STORTINGEN IN RESERVES	605.151	677.799	129.381	86.216
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	695.341	338.317	362.134	488.094
SALDO MUTATIES RESERVES	-90.190	339.482	-232.753	-401.878
SALDO PROGRAMMA 11	2.060.700	1.185.818	1.423.791	1.400.073

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 23.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

GRONDEN	V	46.000
De belangrijkste oorzaak van dit voordeel is de verkoop van meerdere kleinere en één wat groter perceel aan gronden. Dit betreft dan het netto-resultaat waarbij de extra gemaakte kosten al in mindering zijn gebracht.		
BESTEMMINGSPLANNEN	V	40.000
Door meer tijd en daarmee capaciteit in te zetten voor de herindeling, zijn activiteiten voor het doorontwikkelen van bestemmingsplannen blijven liggen en daardoor zijn ook minder externe kosten gemaakt.		
BEHEER GEMEENTELIJKE GEBOUWEN	V	36.000
Binnen de totale exploitatie van de gemeentelijke gebouwen is vooral een duidelijk voordeel (ten opzichte van de begroting) waarneembaar bij Breeduit. Door verschillende maatregelen (o.a. minder inzet op beheer) zijn de kosten sterk gedaald.		
BOUWPLANNEN	N	84.000
Een deel van de verwachte ambtelijke kosten op verschillende grote investeringsprojecten is direct op de exploitatie afgewikkeld. Dit betreft dus een administratief verlies.		
OVERIGE VERSCHILLEN	N	9.000
De overige verschillen betreffen kleinere afwijkingen die geen verdere toelichting behoeven.		
TOTAAL	V	23.000

PROGRAMMA 12 VOLKSHUISVESTING

De gemeente Bussum schept condities om de inwoners te faciliteren op het gebied van wonen, werken en recreëren.

Algemeen doel 12.1 Ontwikkelen van een evenwichtige woningvoorraad die is afgestemd op de behoeften van de diverse doelgroepen	Commissie: Ruimte Portefeuillehouder: Volkshuisvesting
---	---

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Bussum wil meer beweging en meer keuze op de woningmarkt in het algemeen en meer kansen voor mensen die het lastig hebben op de woningmarkt, in concreto jongeren, jonge gezinnen en mensen, vaak ouderen, die zorg nodig hebben.

Daarnaast wil de gemeente een gedifferentieerder woonaanbod creëren, zowel door innovatief bouwen en herstructureren, als door het optimaliseren van de mogelijkheden die de bestaande voorraad biedt (levensloopbestendigheid woningvoorraad, zie ook de Wmo-doelstellingen).

Wat hebben we daarvoor gedaan? (prestaties, bestuurlijke actiepunten)

Handhaven Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

In 2015 zijn 339 aanvragen ingediend en 290 Wabo vergunningen verleend voor de onderwerpen bouwen, kap/aanlegvergunning, inrit/ uitrit, sloop en planologisch strijdig gebruik. Dit waren er in 2014 nog 360 aanvragen en 270 verleende vergunningen. Een kleine daling in de aanvragen, welke vermoedelijk mede veroorzaakt is door de afschaffing van het lage btw tarief op het uurloon voor verbouw per 1 juli 2015. 12,4% van de vergunningsaanvragen (36) werd analoog ingediend, 87,6% digitaal (254). Dit was een jaar eerder nog 79% digitaal verleende vergunningen. We streven naar een percentage van 95%. Bijna alle bouwaanvragen werden digitaal ingediend.

Er zijn 15 vergunningen verleend met bouwactiviteit en een bouwsom groter dan € 100,000 (incl. btw). Dit heeft een legesbedrag opgeleverd van ongeveer € 280.500,- (leges voor de bouwactiviteit). Er zijn 183 verleende vergunningen met bouwactiviteit en een bouwsom kleiner dan € 100,000 (incl. btw) met een legesbedrag van ongeveer € 105.000,- (leges voor de bouwactiviteit).

Er zijn 110 sloopmeldingen en 1 melding brandveilig gebruik afgehandeld. Deze zijn niet meer vergunningplichtig. Hiervoor wordt geen leges geheven.

De besluitvorming ten behoeve van de pilot in het kader van de nieuwe Omgevingswet is over de fusiedatum heengetrokken. Hier zijn geen effecten van te melden.

Wat heeft het gekost?

PROGRAMMA 12 VOLKSHUIVESTING	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6379 WET ALG.BEPALINGEN OMGEVINGSRECHT	1.013.642	1.046.482	1.026.482	1.016.129
6380 VERGUNNINGEN WONINGWET C.A.	146.220	146.674	146.074	146.074
6390 VOLKSHUIVESTING	434.527	87.860	207.393	343.345
6490 WOONRUIMTE	60.385	58.274	58.274	58.364
Totaal Lasten	1.654.774	1.339.290	1.438.223	1.563.912
6379 WET ALG.BEPALINGEN OMGEVINGSRECHT	437.711	400.000	400.000	560.322
6380 VERGUNNINGEN WONINGWET C.A.	-	100	-	-
6390 VOLKSHUIVESTING	340.603	-	98.884	238.856
Totaal Baten	778.314	400.100	498.884	799.178
Resultaat voor bestemming	876.460	939.190	939.339	764.733
STORTINGEN IN RESERVES	-	267.657	-	-
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	596.442	396.429	283.892	221.158
SALDO MUTATIES RESERVES	-596.442	-128.772	-283.892	-221.158
SALDO PROGRAMMA 12	280.019	810.418	655.447	543.575

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een voordeel van € 112.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

WABO/RESERVES	V	108.000
Het streven van Bussum was een 100% kostendekking, waarbij de reserve een eventueel verschil zou opvangen. Op begrotingsbasis bood de reserve onvoldoende middelen om het totaal te verwachten tekort af te dekken, zodat dit deels ten laste van de algemene middelen was gebracht. Op rekeningbasis zijn de opbrengsten van de verschillende vergunningen hoger (€ 160.000) en de kosten iets voordeliger, zodat de reserve maar ten dele is aangewend. Per saldo geeft dit een voordeel in de exploitatie om dat er geen last meer voor de algemene middelen is.		
VOLKSHUIVESTING	V	4.000
De hogere kosten bij dit onderdeel worden volledig afgedekt door bijdragen uit het ISV. De uitgevoerde activiteiten hebben betrekking op isolatiemaatregelen Kerkstraat en bijdrage Larix/Weidehof.		
TOTAAL	N	112.000

ALGEMENE UITGAVEN EN DEKKINGSMIDDELEN

De "Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen" betreft het financiële "programma" van de gemeente. Samen met de programma's 1 tot en met 12 vormt het de exploitatierekening. De producten die onder dit programma vallen hebben te maken met de heffing en inning van de lokale heffingen, de financiering van de gemeentelijke financiën en algemene lasten en baten ten behoeve van de uitvoering van de programma's 1 tot en met 12.

Wat heeft het opgeleverd?

PROGRAMMA 13 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015
6220 FINANCIERING	250	-	-	-
6225 BELEGGINGEN	61.012	48.251	48.251	49.584
6230 ALGEMENE UITKERING	-7.540	119.850	-	-10.628
6235 ONVOORZIENE UITGAVEN	-	45.000	-	-
6240 ALGEMENE UITGAVEN	4.255.533	233.537	910.519	2.540.599
6246 WAARDERING ONR. ZAKEN (WOZ)	583.370	464.824	438.900	439.832
6250 ONROERENDE-ZAAKBELASTINGEN	68.316	32.405	32.405	32.464
6255 HONDENBELASTING	34.181	22.516	22.516	22.717
6260 PRECARIOBELASTING	902	767	767	767
6265 TOERISTENBELASTING	902	767	767	767
6270 KWIJTSCHELDING	6.639	5.117	5.117	5.117
6275 ALG. KOSTEN PUBLIEKRECHTELIJKE HEFFINGEN	267.335	117.215	117.215	111.885
Totaal Lasten	5.270.900	1.090.249	1.576.457	3.193.104
6225 BELEGGINGEN	2.304.416	3.084.954	2.421.401	2.435.767
6229 OVERIGE FINANCIËLE MIDDELEN	60.227	-	-	37.433
6230 ALGEMENE UITKERING	30.422.363	38.719.052	39.087.877	39.252.089
6240 ALGEMENE UITGAVEN	1.455.292	-	401.344	1.531.316
6250 ONROERENDE-ZAAKBELASTINGEN	3.553.556	3.613.800	3.613.800	3.579.055
6255 HONDENBELASTING	136.737	136.000	136.000	129.734
6260 PRECARIOBELASTING	28.778	521.700	771.700	776.772
6265 TOERISTENBELASTING	62.656	61.000	61.000	76.477
6275 ALG. KOSTEN PUBLIEKRECHTELIJKE HEFFINGEN	89.562	-	-	98
Totaal Baten	38.113.585	46.136.506	46.493.122	47.818.741
Resultaat voor bestemming	-32.842.684	-45.046.257	-44.916.665	-44.625.637
STORTINGEN IN RESERVES	5.503.529	-	3.881.899	3.409.937
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	15.660.410	870.395	5.726.388	5.278.243
SALDO MUTATIES RESERVES	-10.156.881	-870.395	-1.844.489	-1.868.306
SALDO PROGRAMMA 13	-42.999.565	-45.916.652	-46.761.154	-46.493.943

Toelichting belangrijkste oorzaken van de verschillen.

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 267.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

BELEGGINGEN OVERIGE MIDDELEN	V	50.000
Met het in rekening kunnen brengen van de rente over de rekening-courant aan de Stichting Parkeren/Parkeer b.v. was in de begroting geen rekening gehouden.		
ALGEMENE UITKERING	V	175.000
De algemene uitkering is verwerkt op basis van de feiten vanuit de december-circulaire. In deze laatste circulaire is sprake van een positieve bijstelling, waardoor dit voordeel kan worden verklaard. Ook is daar een structurele verbetering waarneembaar, die is vertaald in de begroting 2016.		
VERREKENING KOSTENPLAATSEN	N	500.000
OP het totaal van de afdelingskostenplaatsen is een veel groter verlies te constateren, dan de verwachtingen bij de 2 ^e bestuursrapportage. Vooral voor de activiteiten bij de uitvoeringsdienst (toename cliënten) als organisatiebreed voor de instroom van vluchtelingen, hebben hiertoe bijgedragen. Daarnaast is er ook voor de verschillende activiteiten voor de inrichting van de nieuwe gemeente extra eigen capaciteit ingezet, waardoor er op onderdelen in de organisatie meer moest worden uitbesteed.		
OVERIGE VERSCHILLEN	V	8.000
Deze verschillen behoeven geen nadere toelichting.		
TOTAAL	N	267.000

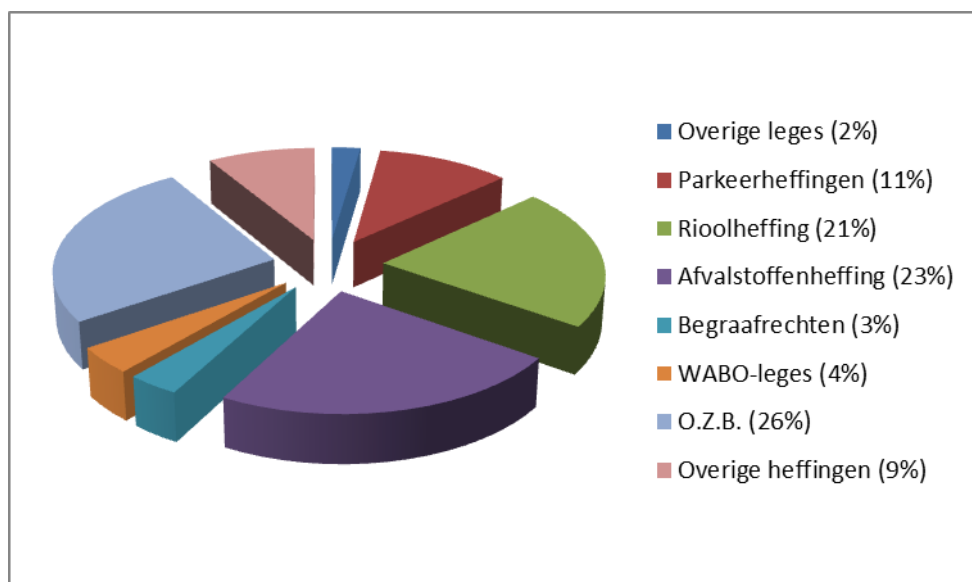
3. PARAGRAFEN

3.1 LOKALE HEFFINGEN

1. Inleiding

In de paragraaf lokale heffingen worden alle lokale heffingen uit de verschillende programma's bij elkaar gebracht en wordt op hoofdlijnen verantwoording afgelegd over de gemeentelijke heffingen in 2015.

De gemeentelijke heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. In totaal gaat het in deze jaarrekening om een bedrag van afgerond € 13,8 miljoen. De verdeling is in de volgende grafiek weergegeven.



De onroerende-zaakbelastingen (O.Z.B.), de riool- en afvalstoffenheffing worden samen de lokale woonlasten genoemd. Deze drie heffingen zijn in 2015 goed voor 70% van de totale opbrengst aan gemeentelijke heffingen. Ten opzichte van de totale exploitatie-uitgaven zorgen deze inkomsten voor dekking van 11% van de kosten.

2. Algemeen

De uitvoering van de belastingheffing en – invordering heeft in 2015 plaatsgevonden op basis van de door uw raad vastgestelde belastingverordeningen. Bij de vaststelling van de begroting 2015 zijn ook de belastingverordeningen – waar nodig – herzien en door de raad vastgesteld. Vanwege het fusietraject moesten deze verordeningen door het college van GS worden goedgekeurd. Deze goedkeuring is tijdig verkregen, zodat uitvoering kon worden gegeven aan de opdracht van uw raad.

De gecombineerde aanslagen zijn – volgens planning – eind januari verzonden. Op een gecombineerde aanslag worden – voor zover van toepassing – aanslagen opgelegd voor de volgende belastingen en heffingen: de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de onderhoudsrechten begraafplaats, de hondenbelasting en de reclamebelasting. Voor inwoners die gebruik maken van de automatische incasso wordt het te betalen bedrag in tien termijnen geïncasseerd. In de overige situaties moet de aanslag binnen een termijn van zes weken worden betaald.

Tegen een belastingaanslag of een WOZ-beschikking kan bezwaar worden ingediend. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na de dagtekening van de aanslag of de beschikking worden ingediend en de gemeente moet het bezwaar binnen het belastingjaar afhandelen. Hieronder een overzicht van de afdoening van deze bezwaren.

Soort heffing	Opgelegde aanslagen	Ingediend aantal bezwaarschriften	% ten opzichte van aanslagen	Ongegrond verklaard	Gegrond verklaard	% gegrond ten opzichte van aantal ingediende bezwaren	Nog open per 31 dec. 2015
O.Z.B.	19.315	101	0,52	7	94	93,06	0
Rioolheffing	16.282	41	0,25	10	31	75,60	0
Afvalstoffen heffing	14.836	302	2,03	30	272	90,06	0
Hondenbelasting	1.639	130	7,9	1	129	99,20	0
Grafrechten	2.311	54	2,33	1	53	98,14	0
Reclamebelasting	665	48	7,21	2	46	95,80	0
Parkeerbelasting	3.777	560	14,8	293	265	47,32	2
Leges	4.454	205	4,6	4	197	98,04	4
WOZ	18.813	264	1,4	112	152	57,35	0
Riool grootverbruikers	29	9	31,03	0	1	11,11	8
Overig 1)	220	10	4,09	0	9	90,00	1
Totaal	82.121	1.724	2,09	460	1.249	72,45	15

1) Betreft: Toeristenbelasting, precariobelasting, marktgelden.

Het aantal ingediende bewaren tegen de parkeerbelasting is extra hoog, doordat er met foutieve gegevens is gewerkt met het opleggen van aanslagen. De gegrondverklaring van bezwaren tegen aanslagen van heffingen, zoals de hondenbelasting, afvalstoffenheffing en grafrechten heeft vaak te maken met het feit dat de omstandigheden zijn gewijzigd, terwijl dat op het moment van het opleggen van de aanslag nog niet bekend was.

De stand van de afwikkeling van bezaren is erg goed. De kwestie van de precario voor kabels en leidingen staat open, vanwege het wachten op een uitspraak van de Hoge Raad in een andere, soortgelijke zaak.

3. Kwijtschelding

Voor inwoners met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. In de door uw raad vastgestelde regeling is de kwijtschelding beperkt tot de volgende heffingen:

- Afvalstoffenheffing
- Hondenbelasting; uitsluitend 50% van het tarief voor een eerste hond.

Over de jaren 2012 tot en met 2015 zijn de volgende bedragen aan kwijtscheldingen besteed:

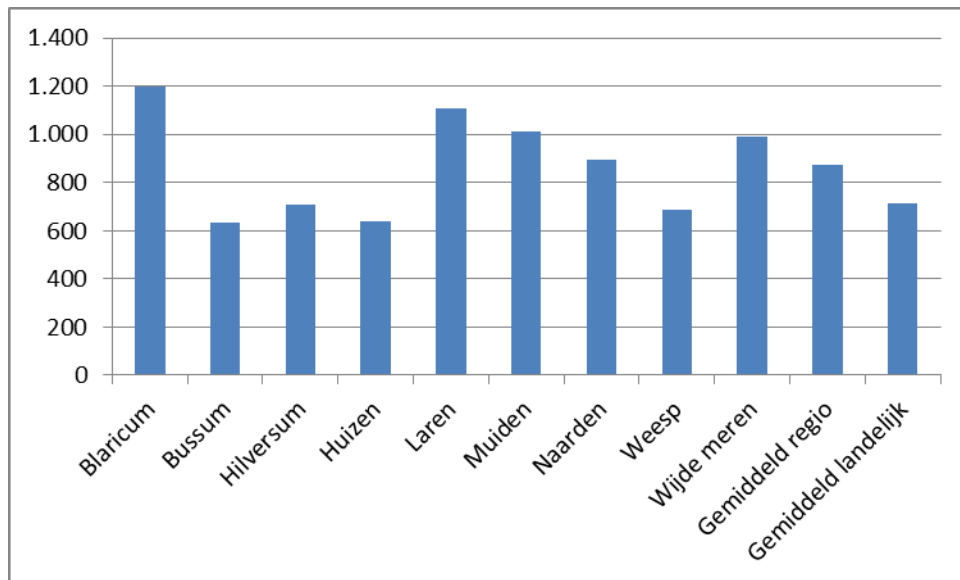
Heffing	2012	2013	2014	2015
Afvalstoffenheffing	111.925	121.379	127.999	124.801
Hondenbelasting	1.309	1.497	1.449	2.251
Totaal:	113.234	122.876	129.448	127.052

4. Lastendruk

De lastendruk van een huishouden wordt beoordeeld op basis van de aanslagen voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelasting. Voor het landelijk vergelijk (gebaseerd op het

onderzoek van Coelo) wordt daarbij gekeken naar een meerpersoonshuishouden en de belastingdruk van de eigenaar.

Voor Bussum komt dit bedrag uit op € 633. Het landelijk gemiddelde is € 716, zodat wij dus ruim 11,5% onder dit gemiddelde zitten. Hieronder het vergelijk met onze regiogemeenten. Daarin scoort Bussum ook als laagste en wordt ook duidelijk dat het bedrag in deze regio ver boven het landelijke gemiddelde ligt.



5. Totaalbeeld opbrengsten 2015

Hieronder een overzicht van de gerealiseerde opbrengsten in 2015 in vergelijking met de raming, zoals die in de begroting, eventueel na wijziging, was opgenomen.

Soort heffing	Stijgings% 2014-2015	Raming 2015, incl. wijz.	Werkelijke opbrengst 2015	Vershil in €	Vershil in %
<u>Belastingen</u>					
O.Z.B.	-0,2/1,8	3.613.800	3.579.055	-34.745	-1,0%
Hondenbelasting	0	136.000	129.734	-6.266	-4,6%
Toeristenbelasting	0	61.000	76.477	15.477	25,4%
Precariobelasting	nieuw/1,0	771.700	776.772	5.072	0,7%
Reclamebelasting	0	193.050	176.930	-16.121	-8,4%
Parkeerbelastingen, incl. parkeervergunningen centrum	0	1.280.000	1.318.296	38.296	3,0%
Totaal belastingen		6.055.550	6.057.263	1.713	0,0%
<u>Bestemmingsheffingen/rechten</u>					
Rioolheffing	0	2.975.000	2.974.795	-205	0,0%
Afvalstoffenheffing	0	3.210.000	3.226.852	16.852	0,5%
Begraafrechten	1,0	516.615	475.296	-41.319	-8,0%
Marktgelden	0	63.000	54.721	-8.279	-13,1%
<u>Leges</u>					
Leges omgevingsvergunningen	1,0	400.000	560.322	160.322	40,1%
Leges parkeervergunning (schil)	0	170.000	192.164	22.164	13,0%
Overige leges	1,0	398.050	324.806	-73.244	-18,4%
Totaal heffingen en leges		7.732.665	7.808.956	76.291	1,0%
TOTAAL GENERAAL		13.788.215	13.866.219	78.004	0,6%

Ten opzichte van 2014 is de belangrijkste wijziging de invoering van de precariobelasting voor kabels en leidingen, waarmee een extra opbrengst van ongeveer € 740.000 is behaald.

De opbrengsten van de belastingen worden gezien als algemeen dekkingsmiddel. Daar is een zeer klein positief verschil ten opzichte van de raming. De opbrengsten van de bestemmingsheffingen worden in samenhang met de werkelijke kosten verrekend met de daarvoor gevormde egalisatievoorziening of -reserve.

6. Exploitatieoverzichten kostendekkende heffingen

Voor een aantal activiteiten hanteren wij het principe van kostendekkendheid. Dat betreft dan:

- De kosten van riolering in relatie met de rioolheffing;
- De kosten van afvalinzameling in relatie met de afvalstoffenheffing;
- De exploitatie van begraafplaatsen in relatie tot de begraafrechten;
- De exploitatie van de markt in relatie tot de marktgelden;
- De kosten van de omgevingsvergunningen in relatie tot de WABO-leges;
- De exploitatie van het parkeren in relatie tot de parkeerbelastingen.

In de begroting 2015 is dit uitgangspunt ten aanzien van de parkeerbelastingen noodgedwongen losgelaten, omdat de daartoe gevormde reserve geheel uitgeput was. Het verlies op de parkeerexploitatie komt nu ten laste van de algemene middelen (en maakt dus onderdeel uit van het resultaat).

Van de verschillende exploitaties kunnen we het volgende financiële beeld geven.

Riolen:

RIOOLHEFFING					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
Opleggen aanslagen c.a.	27.737	27.737	Rioolheffing	-2.975.000	-2.974.795
Diverse bijzonder gemalen, etc.	59.464	23.222			
Exploitatiekosten	150.950	211.462			
Kosten afdelingen	191.697	191.697			
Kapitaallasten	1.630.356	1.630.356			
Straatkolken	87.350	75.452			
Bijdrage aan straatreiniging	170.000	170.000			
BTW -compensatiefonds	631.491	390.389			
Toevoeging voorziening i.v.m. exploitatie-overschot	25.955	254.480			
Totaal	2.975.000	2.974.795	Totaal	-2.975.000	-2.974.795

Het verloop van de voorziening Egalisatie rioolheffing ziet er als volgt uit:

Stand 01.01.2015	Mutatie exploitatie 2015	Mutaties buiten de exploitatie	Stand 31.12.2015
9.013.396	390.389	0	9.403.784

Afvalinzameling:

AFVALSTOFFENHEFFING					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
Bijdrage aan gewest	2.969.487	2.969.487	Afvalstoffenheffing	-3.210.000	-3.226.852
Beleid en andere kosten	41.868	41.868			
Opleggen aanslagen c.a.	32.172	32.172	Overschot jaarrekening GAD	-299.959	-195.946
Kwijtschelding	148.560	124.801			
BTW -compensatiefonds	562.701	584.544	Onttrekking voorziening i.v.m. exploitatietekort	-244.829	-330.073
Totaal	3.754.788	3.752.871	Totaal	-3.754.788	-3.752.871

Het verloop van de voorziening Egalisatie afvalstoffenheffing ziet er als volgt uit:

Stand 01.01.2015	Mutatie exploitatie 2015	Mutaties buiten de exploitatie	Stand 31.12.2015
1.437.879	-330.073	0	1.107.805

Begraafplaatsen:

BEGRAAFRECHTEN					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
Opleggen aanslagen c.a.	11.187	11.187	Opbrengst begraafrechten	-516.615	-475.296
Begraafplaats en administratie	511.510	480.815	Rente over voorziening	-25.292	-26.350
Kapitaallasten	56.969	56.970	Mutatie vz afkoop onderhoud	-80.308	-80.839
Opslagruimte	6.500	6.156	Huuropbrengsten	0	-6.999
Aula	23.450	29.407			
Wijkpost	26.250	12.209	Onttrekking aan reserve i.v.m. exploitatietekort	-13.651	-7.260
Totaal	635.866	596.743	Totaal	-635.866	-596.743

Het verloop van de Reserve Egalisatie begraafrechten ziet er als volgt uit:

Stand 01.01.2015	Mutatie exploitatie 2015	Mutaties buiten de exploitatie	Stand 31.12.2015
208.675	-7.260	0	201.416

Markten:

MARKTGELDEN					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
Vuilafvoer/reiniging	10.000	9.907	Opbrengst marktgelden	-63.000	-54.721
PR activiteiten	2.600	1.957			
Advisering	12.411	12.411			
Water, electra, etc.	2.500	3.243			
Beheerkosten en marktmeester	37.576	37.610			
BTW -compensatiefonds	3.938	3.676			
			Onttrekking aan reserve i.v.m. exploitatietekort	-6.025	-14.084
Totaal	69.025	68.804	Totaal	-69.025	-68.804

Het verloop van de Reserve Egalisatie Marktgelden ziet er als volgt uit:

Stand 01.01.2015	Mutatie exploitatie 2015	Mutaties buiten de exploitatie	Stand 31.12.2015
65.583	-14.084	0	51.500

Omgevingsvergunningen:

OMGEVINGSVERGUNNINGEN (WABO)					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
algemene kosten WABO	123.724	130.671	Opbrengst leges:		
bouw	454.417	456.911	vergunningen t/m € 100.000	-200.000	-157.681
planafwijkingen	70.777	70.777	vergunningen boven € 100.000	-180.000	-310.269
ov. omgevingsvergunningen	108.453	106.659	overige vergunningen	-20.000	-92.373
BTW -compensatiefonds	19.058	16.463			
			Onttrekking aan reserve i.v.m. exploitatietekort	-376.429	-221.158
Totaal	776.429	781.481	Totaal	-776.429	-781.481

Het verloop van de Reserve Tijdelijke tekorten WABO ziet er als volgt uit:

Stand 01.01.2015	Mutatie exploitatie 2015	Mutaties buiten de exploitatie	Stand 31.12.2015
283.891	-221.158	0	62.733

Voor de volledigheid hierbij ook het beeld van de exploitatiekosten parkeren.

PARKEERBELASTINGEN					
Uitgaven	begroting	werkelijk	Inkomsten	begroting	werkelijk
Parkeergarages	1.216.485	1.488.319	Parkeerbelastingen	-1.180.000	-1.217.593
Aanslagen c.a., incl. bezwaar	50.491	50.503	Parkeervergunningen centrum	-100.000	-100.703
Parkeerbeleid/-ontwikkelingen	207.822	209.698	Parkeervergunningen (schil)	-170.000	-192.164
Parkeermeters en -automaten	306.763	299.502	Pachten en huren	-3.570	-2.856
Parkeercontroleurs	218.366	218.366	Parkeeronth. ambtenaren	-11.000	-5.242
Aanmaak/afgifte parkeerverg.	128.779	123.817	Opbrengst Mulderfeiten	0	0
Doorberekening wegen/fietsen	107.500	14.503	Via BTW-compensatiefonds	-49.726	-48.885
BTW -compensatiefonds	49.726	48.885	T.l.v. de algemene middelen	-771.636	-886.148
Totaal	2.285.932	2.453.591	Totaal	-2.285.932	-2.453.591

3.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om de gemeente in staat te stellen substantiële tegenvallers zelfstandig op te vangen zonder (belangrijke) gevolgen voor het beleid en de bedrijfsvoering. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit en is van belang bij het bepalen van de financiële positie van de gemeente voor de korte (begroting) en de middellange (meerjarenraming) termijn.

De focus bij deze paragraaf ligt met name op de realisatie ofwel welke risico's moesten in 2015 daadwerkelijk worden afgedekt en hoeveel heeft dat gekost.

3.2.1 Beschikbare weerstandcapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele weerstandcapaciteit. De structurele capaciteit betreft de mate waarin de gemeente structureel financiële middelen vrij kan maken voor het dekken van structurele lasten van tegenvallers. Dat betreft met name de mogelijke belastingcapaciteit. De incidentele weerstandcapaciteit betreft de mate waarin de gemeente incidentele financiële middelen kan vrijmaken voor het dekken van incidentele tegenvallers. In dit verband wordt gedacht aan de inzet van reserves en met name aan het herbestembare deel daarvan.

De beschikbare weerstandcapaciteit bestaat uit het (herbestembare deel van het) eigen vermogen, de stille reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de begrotingsruimte.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is geen fysieke pot met geld waarover de gemeente kan beschikken. Het is opgebouwd uit een aantal balansposten en geeft het verschil weer tussen de activa (bezittingen) en de passiva (schulden). Tot het eigen vermogen behoren alle reserves. In Bussum worden alleen die reserves tot de weerstandcapaciteit gerekend, waarvan de gemeenteraad de bestemming kan veranderen zonder dat dit direct nadelige gevolgen voor de reguliere begroting heeft. Daarom worden de reserves die beklemd zijn en de reserve sociaal domein, niet tot het herbestembare vermogen gerekend. Ultimo 2015 wordt het herbestembare vermogen berekend op:

Eigen vermogen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Algemene reserves	10.638	9.809	11.574
Rekeningresultaat	3.469	0	1.533
Bestemmingsreserves	14.370	25.757	10.519
Niet herbestembare reserves	-6.736	-17.237	-4.712
Totaal herbestembaar vermogen x € 1.000	21.740	18.328	18.914

Ultimo 2015 beschikt de gemeente over een herbestembaar vermogen van ruim € 18.9 miljoen.

Stille reserves

Stille reserves zijn gronden, gebouwen en overige objecten (bijvoorbeeld kunstwerken) waarvan de marktwaarde ofwel de potentiële verkoopwaarde hoger is dan waarvoor deze in de boeken staan. Er zijn geen acties ondernomen om meer inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van onze stille reserves, waardoor geen concreet/kwantificeerbaar beeld kan worden gegeven. De stille reserves zijn daarom voor de bepaling van de grootte van het eigen vermogen buiten beschouwing gelaten.

3.2.1.1 Incidenteel beschikbare weerstandcapaciteit

De werkelijk incidenteel beschikbare weerstandcapaciteit per einde 2015 bedraagt circa € 18.9 miljoen. Dit bedrag is beschikbaar voor het incidenteel afdekken van de financiële risico's.

Incidenteel beschikbare weerstandcapaciteit x € 1.000	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Herbestembaar vermogen	21.740	18.328	18.914
Begrotingsruimte	0	158	0
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Incidenteel beschikbare weerstandcapaciteit	21.740	18.486	18.914

3.2.1.2 Structureel beschikbare weerstandcapaciteit ofwel onbenutte belastingcapaciteit

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kijken wij naar de regels die worden gesteld als eis voor toelating tot extra ondersteuning door het Rijk op basis van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. Voorwaarde voor toelating tot extra financiële ondersteuning is een minimaal te hanteren normtarief voor de Ozb en bovendien dat onder andere de riool- en afvalstoffenheffing voor 100% kostendekkend zijn. Het normtarief wordt bepaald op basis van de gemiddelde tarieven van Nederland. Daarom zetten wij per belastinggroep het verschil ook af tegen het gemiddelde tarief in Nederland.:

Overzicht onbenutte belastingcapaciteit x € 1.000	Js 2014	Pb 2015	Berekening Js 2015			Js 2015
			Woz-waarde 2015 x € 1.000	Gemiddeld tarief Nederland 2015	Tarief Bussum 2015	
gebruiker niet-woningen	414	492	509.088	0,1948	0,0628	672
eigenaar woningen	4.493	5.177	4.850.000	0,1251	0,0587	3.220
eigenaar niet-woningen	398	483	556.023	0,2466	0,0732	965
Totaal	5.304	6.152				4.857

De gemeente kan extra middelen genereren door de belastingen te verhogen. Daarmee wordt de onbenutte belastingcapaciteit van circa € 4,8 miljoen per einde 2015 aangemerkt als de structureel beschikbare weerstandscapaciteit.

3.2.2 Werkelijk benodigde weerstandcapaciteit

Het volledig in beeld brengen en kwantificeren van risico's is een complex en tijdrovend proces. Naar mate wij meer risico's (beter) kunnen kwantificeren zullen wij op de langere termijn een steeds beter onderbouwde beoordeling van de benodigde weerstandcapaciteit kunnen maken. Dit proces is enkele jaren geleden ingezet. Richting 2016 heeft dat een vervolg gekregen in een gezamenlijke aanpak voor de drie fusiegemeenten.

De werkelijk benodigde weerstandcapaciteit voor het afdekken van de voorgedane risico's in 2015 is opgenomen in de onderstaande tabel.

Benodigde weerstandscapaciteit x € 1.000	Js 2014	Pb 2015	Js 2015	Berekening mogelijk financieel risico voor 2015		
			Werkelijk risico	Maximaal risico	Geschat risico 2015	Kans voordoen (%)
Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	600	0	0
Transities Sociaal Domein	0	0	0	0	0	0
Participatiewet (wet BUIG)	420	125	0	500	250	50
Garantieregeling Gooiberg	41	25	5	2.000	100	25
Grondexploitatie. Nieuw Cruysbergen	0	175	0	1.878	1.745	10
Herontwikkelen Veldweg	90	63	0	250	250	25
Herontwikkelen Scapino/De Nieuwe Brink	261	113	0	450	450	25
Grondexploitatie Roodborstlaan 30	0	23	0	849	90	25
Grondexploitatie Geweststrook	0	0	0	1.047	0	10
Leges Wabo	324	75	221	150	150	50
Parkeerexploitatie	200	0	886			
Verstrekte geldleningen	0	25	0	1.200	250	10
Gegarandeerde geldleningen/borgstellingen	0	150	0	6.300	600	25
Gemeentefonds	0	125	0	500	250	50
Realiseren bezuinigingen	0	63	0	818	125	50
Totaal	1.177	987	1.112			

In de tabel wordt voor 2015 het werkelijk afgedekt financieel risico weergegeven en vergeleken met de Programmabegroting 2015 en de Jaarstukken 2014. Bij de inschatting wordt het risico vermenigvuldigd met de kans dat deze zich mogelijk voordoet. De uitkomst hiervan geeft het mogelijk financieel risico weer. Voor het inschatten van deze kans wordt een beperkt aantal gradaties gehanteerd:

- het risico is klein 10%
- het risico is matig 25%
- het risico is groot 50%
- het risico is zeer groot 75%

Samenvattend was in 2015 in totaal bijna € 1,1 miljoen benodigd om de risico's af te dekken, terwijl in de Programmabegroting 2015 werd gerekend op een benodigd bedrag bijna € 1,0 miljoen.

3.2.3 Verhouding beschikbare en werkelijk benodigde weerstandcapaciteit

Het weerstandvermogen wordt uitgedrukt in een verhoudingscijfer ofwel een ratio. De ratio is de verhouding van de beschikbare incidentele weerstandcapaciteit en de werkelijk benodigde weerstandcapaciteit. De weergave van een ratio weerstandvermogen is voorgeschreven in het Bbv en geeft een indicatie voor de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers te kunnen opvangen.

Verhouding beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit x € 1.000	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
a. Beschikbare weerstandscapaciteit	21.740	18.486	18.914
b. Benodigde weerstandscapaciteit	1.177	987	1.112
Ratio (a delen door b)	18,5	18,7	17,0

Uit bovenstaande berekening kan worden opgemaakt dat de ratio een licht dalende trend laat zien en nu is berekend op 17,0. Vanaf 2016 hebben we te maken met een nieuwe situatie (Gemeente Gooise meren) waarbij de risico's van de drie gemeenten en ook de beschikbare weerstandscapaciteit bij elkaar is gebracht. Ook dan is er nog steeds sprake van een uitstekende verhouding.

3.2.4 Beheersen risico's door de gemeente

Risico's kunnen pas worden beheerst als deze gemeentebreed zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. De afgelopen jaren is daarom veel energie gestoken in het verkrijgen van inzicht in alle risico's en de grootte daarvan. De risico's zijn niet alleen in kaart gebracht en gekwantificeerd, maar er is ook beoordeeld of deze zich kunnen voordoen op korte of lange termijn.

Het Besluit Begroting en Verantwoording vraagt om het ontwikkelen van concreet beleid voor het beheersen van de risico's. Middels deze paragraaf wordt daaraan door de gemeente invulling gegeven. Per risico worden zo nodig afspraken gemaakt voor het beheersen daarvan. Afgesproken is dat we bij het afgeven van nieuwe garanties terughoudend zijn en dat per geval beoordelen. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de garantieovereenkomsten Gooiberg. De grondexploitaties zijn volledig in beeld gebracht, waardoor de risico's die we daarop lopen duidelijk zijn. Bij nieuwe feiten of ontwikkelingen wordt de beschrijving en de kwantificering van alle risico's geactualiseerd.

3.2.4.1 Indicatoren financiële positie

Op basis van het aangepaste BBV moeten we een aantal indicatoren in beeld brengen en vervolgens over dat beeld iets zeggen. Van de verschillende indicatoren kan het volgende overzicht worden gegeven.

Kengetallen	JS 2014	PB 2015	JS 2015
Netto schuldquote	81%		
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen			60%
Solvabiliteitsratio	24%		19%
Structurele exploitatieruimte	2%	-0,5%	-5,52%
Grondexploitatie	5%	3%	4,18%
Belastingcapaciteit			88%

Netto schuldquote

Deze ratio geeft de verhouding tussen de schulden (minus de uitzettingen/vorderingen) en de totale baten/inkomsten van de gemeente aan. Idealiter kan gesteld worden dat deze ratio kleiner dan 1 behoort te zijn. In dat geval komt er meer geld binnen dan er uit gaat.

Netto schuldquote	Js 2014	Js 2015
onderhandse leningen, overige vaste en kortlopende schuld	63.956	62.469
overlopende passiva	5.229	5.700
Totaal schulden	69.185	68.169
lang- en kortlopende uitzettingen, kortlopende vorderingen	5.689	1.955
overlopende activa	6.514	13.911
Totaal uitzettingen c.a.	12.203	15.866
Totaal schulden - totaal uitzettingen c.a.	56.982	52.303
Totale baten voor bestemming	69.858	88.012
Ratio netto schuldquote * 100%	81%	60%

Solvabiliteit

Onder solvabiliteit wordt verstaan de mate waarin de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Middels deze veel gebruikte ratio wordt daarbij het eigen vermogen in een percentage van het totale vermogen uitgedrukt. Onder het eigen vermogen wordt het totaalbedrag aan reserves per einde boekjaar verstaan.

Solvabiliteit	Js 2014	Js 2015
Eigen vermogen x € 1.000	28.476	23.626
Totaal vermogen x € 1.000	118.520	124.567
Ratio Solvabiliteit (eigen / totaal vermogen) * 100%	24%	19%

De berekende ratio geeft aan dat het eigen vermogen eind 2015 19% van het totale vermogen bedraagt. Voor bedrijven wordt in zijn algemeenheid hiervoor een minimum norm van circa 25% gehanteerd. Voor gemeenten is geen minimum norm bekend. Het kengetal is nieuw en in ontwikkeling. Ten opzichte van de rekening 2014 is er sprake van daling.

Structurele exploitatieruimte

Deze ratio beoogt de financiële wendbaarheid weer te geven en wordt gedefinieerd als: (structurele baten – structurele lasten) / totale baten voor bestemming.

De berekening hiervan is gebaseerd op het overzicht 'incidentele baten en lasten'.

Structurele exploitatieruimte	Js 2014	Pb 2015	Js 2015	
Structurele baten	64.228	73.202	68.701	
Structurele lasten	62.863	73.548	74.279	
Saldo structurele baten – lasten	1.365	-346	-5.578	A
Structurele toevoegingen reserves			86	
Structurele onttrekkingen reserves			805	
Saldo structurele onttrekkingen - toevoegingen			719	B
A – B			-4.859	C
Totale baten voor bestemming	68.958	74.363	88.012	D
Ratio structurele exploitatieruimte C/D	2%	-0,5%	-5,52%	

De ratio geeft de structurele ruimte op de begroting of rekening aan. Voor deze jaarrekening wordt deze ratio berekend op -5,52%. Voor de Programmabegroting 2015 en de Jaarstukken 2014 kwam deze berekening uit 2% respectievelijk -0,5%. Met andere woorden: nagenoeg alle baten en lasten liggen structureel vast.

Belastingcapaciteit

Hierbij wordt gekeken naar de woonlasten, ofwel een combinatie van de aanslagen voor de onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing, alsmede de rioolheffing. Om landelijk een redelijk

vergelijk te houden wordt daarbij uitgegaan van de woonlasten van een gezin in een woning met de gemiddelde woz-waarde van die gemeente. En dat totaal van de woonlasten wordt afgezet tegen het landelijk gemiddelde.

Voor Bussum komt de belastingdruk dan voor 2015 uit op een bedrag van € 633. Landelijk lag deze uitkomst op € 716, zodat de ratio hier uitkomt op 0,88

Grondpositie

Deze ratio geeft de verhouding weer tussen de grondpositie en de totale baten. De grondpositie wordt als volgt gedefinieerd: boekwaarde van de in exploitatie en nog niet in exploitatie genomen gronden gedeeld door de totale baten voor bestemming.

Grondpositie	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Boekwaarde van in exploitatie en nog niet in exploitatie genomen gronden	3.479	1.906	3.680
Totale baten voor bestemming	69.408	74.646	88.012
Ratio grondpositie (grondpositie / totale baten)* 100%	5%	3%	4,18%

De grondpositie wordt voor de jaarrekening 2015 berekend op 4,18%. Voor de jaarstukken 2014 kwam deze berekening uit op 5%. Met andere woorden: er is sprake van een relatief kleine grondpositie en dus ook van een relatief klein risico.

3.2.5 Risico's

In deze paragraaf worden de risico's - op programmaprioriteit - beschreven. Naast een toelichting op het risico wordt een tabel gegeven met de kwantificering van het risico bij de begroting 2014. Indien van toepassing is daarbij ook het bedrag (x € 1.000) opgenomen dat in 2014 nodig was voor het afdekken van het risico.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Bussum neemt deel in een aantal gemeenschappelijke regelingen, waarvan de Regio Gooi en Vechtstreek en de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek financieel de omvangrijkste zijn. De gemeentelijke bijdragen zijn gebaseerd op de begrotingen van deze gemeenschappelijke regelingen en een afgesproken verdeelsleutel.

Veel van de regelingen hebben, net als de gemeenten, bezuinigingstaakstellingen te realiseren. Over het algemeen zijn deze volledig gerealiseerd. Incidentele tegenvallers of ontoereikende maatregelen om te bezuinigen dienen zij zelf binnen hun exploitatie op te vangen. Voor het jaar 2015 hebben wij geen signalen ontvangen dat wij toch aanvullend worden aangesproken op een hogere bijdrage. Wel zijn de uitvoeringskosten bij de Regio Gooi en Vechtstreek aanzienlijk toegenomen in het kader van de verschillende activiteiten rond het sociaal domein. Deze kosten zijn in de begroting en dus rekening structureel verwerkt en afgedekt.

Gemeenschappelijke regelingen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		600	
Geschat financieel risico		50	
Kans op voordoen		0%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	0	0

Transities Sociaal domein

De drie transities Sociaal domein betreffen de transitie van AWBZ naar Wmo, transitie Jeugd en de transitie Werk en inkomen. Deze transities hebben grote financiële gevolgen; het aantal zogenaamde 'open-einde regelingen' neemt toe. De bedragen die met deze regelingen gepaard gaan, zijn aanzienlijk, waardoor de risico's voor gemeenten sterk toenemen. In alle transities zullen overgangsregelingen zitten waarin bestaande rechten voor klanten voor een of twee jaar blijven bestaan en de gemeente slechts beperkt sturing heeft op de uitgaven. Uitgangspunt is dat de transities budgettair neutraal worden uitgevoerd.

De uitvoering zit ook voor een groot deel via de contracten van de Regio. Qua afwikkeling 2015 loopt het moeizaam door de trage verantwoordingen van de uitvoerende instellingen. De totale kosten blijven ruim binnen onze budgetten en de daarvoor gevormde reserve om nadelige aanloopverliezen

op te vangen is nog niet aangesproken. Er is over 2015 sprake van een ruim overschot op de beschikbare middelen. Vanwege allerlei onzekerheden is het nu te vroeg om daaraan structurele conclusies te verbinden. Het risico heeft zich in 2015 dus duidelijk niet voorgedaan.

Transities Sociaal domein	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico			
Geschat financieel risico			
Kans op voordoen			
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	0	0

Participatiewet (wet Buig)

De herverdeling van het macrobudget werkt nadelig voor Bussum. Er is in 2015 een verdergaande stijging geweest van het aantal cliënten. Voor de komende jaren geeft dat een enorme druk op de politieke insteek om het geheel budgettair neutraal in te passen. Voor 2015 is er geen sprake van extra verliezen die opgevangen moesten worden.

Participatiewet (wet BUIG)	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		500	
Geschat financieel risico		250	
Kans op voordoen		50%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	420	125	0

Garantieovereenkomsten Gooiberg

De gemeente loopt risico's met betrekking tot de eventuele verkoop van een aantal woningen op de Gooiberg. Op basis van gesloten overeenkomsten kunnen eigenaren onder bepaalde voorwaarden een beroep doen op compensatie voor de relatief lage verkoopprijs als gevolg van de bodemvervuiling.

De gemeente moet deze kosten dan vergoeden en daarnaast komen ook de kosten in verband met taxatie en veiling voor rekening van de gemeente.

In de exploitatie zijn hiervoor geen structurele middelen opgenomen, zodat alle kosten een risico zijn voor de exploitatie van dat betreffende jaar.

Garantieovereenkomsten Gooiberg	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		2.000	
Geschat financieel risico		100	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	41	25	5

Het bedrag 'mogelijk financieel risico' van € 5.000 in de kolom Jaarstukken 2015 betreft het in dit jaar werkelijk afgedekte risico in verband met gemaakte juridische kosten

Grondexploitatie Landgoed Nieuw Cruysbergen (voormalig MOB-complex)

De feitelijk ontwikkeling is in 2014 van start gegaan. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. Op dit moment loopt de verkoop van fase 2 en ook dat loopt voorspoedig. Op basis van de meest actuele doorrekening is de verwachting dat het project in 2018 nagenoeg neutraal kan worden afgesloten.

Grondexploitatie Nieuw Cruysbergen (MOB-complex)	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		1.878	
Geschat financieel risico		1.745	
Kans op voordoen		10%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	175	0

Herontwikkelen Veldweg (NIEGG)

Het complex Veldweg wordt onderdeel van de nieuw te ontwikkelen aanpak voor het gehele centrum. Hiertoe is het huidige complex conform de wettelijke eisen afgeboekt naar een waarde van € 250.000. In 2015 zijn er geen kosten gemaakt en de rentelasten zijn in de exploitatie opgevangen.

Herontwikkelen Veldweg (NIEGG)	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		250	
Geschat financieel risico		250	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	90	63	0

Herontwikkelen Scapino/De Nieuwe Brink (NIEGG)

Dit project is opgeschort en zal onderdeel gaan uitmaken van een breder centrumplan. Naar verwachting kan de boekwaarde binnen die ontwikkeling worden afgedekt. In 2015 zijn er geen kosten gemaakt en de rentelasten zijn in de exploitatie opgevangen.

Herontwikkelen Scapino/De Nieuwe Brink (NIEGG)	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		450	
Geschat financieel risico		450	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	261	113	0

Grondexploitatie Roodborstlaan 30

Eind 2015 is gestart met de verkoop van de drie kavels. Op basis van de marktanalyse is de verwachting dat deze exploitatie neutraal kan worden afgesloten. Een risicofactor blijft de onzekerheid omtrent de provinciale bijdrage in de ontsluitingskosten.

Grondexploitatie Roodborstlaan 30	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		849	
Geschat financieel risico		90	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	23	0

Grondexploitatie Geweststrook

Op 3 juli 2015 is de zogenaamde Koop-Realisatie-Overeenkomst met Noordersluis Bouwgroep bekrachtigd. Op basis daarvan is de ontwikkeling in de uitvoeringsfase terechtgekomen. Naar verwachting kan de exploitatie in 2018 met een licht positief saldo worden afgesloten.

Grondexploitatie Geweststrook	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		1.047	
Geschat financieel risico		0	
Kans op voordoen		10%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	0	0

Leges wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Het uitgangspunt van 100% kostendekking is alleen realiseerbaar bij voldoende vergunningen van een grote omvang. In de jaren 2013 en 2014 was het noodzakelijk om de reserve (daartoe gevormd uit een onttrekking aan de Algemene reserve) daarvoor in te zetten, omdat de legesopbrengsten ver achterbleven vanwege die verminderde (grote) activiteiten. Ook voor 2015 was een onttrekking aan de

reserve noodzakelijk (€ 221.000), maar het nadeel was lager dan verwacht. Juist door een toename van die legesopbrengsten.

Leges Wabo	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		350	
Geschat financieel risico		100	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	324	25	221

Parkeerexploitatie

Ook voor parkeren gold een kostendekkende exploitatie, waarbij de opbrengsten van het straatparkeren worden gebruikt om de tekorten op het stallingsparkeren af te dekken. Door het fors afwaarderen van de garages is de egaliseringsreserve eind 2014 volledig uitgeput. Ook in 2015 moesten nog een aanvullende afwaarderingen plaats. Dat betekent dat de tekorten van 2015 ten laste van de reguliere exploitatie komen.

Eind 2015 is besloten om de stichting Parkeren en de Parkeer b.v. op te heffen en de gehele exploitatie weer direct bij de gemeente onder te brengen. Dat is gerealiseerd. Bij die afwikkeling is nadrukkelijk gekeken (ook door een derde) naar de mogelijke gevolgen in het kader van BTW-plichten en andere belastingzaken. Naar onze inschatting (ondersteund door de verkregen adviezen) is het risico van eventuele claims nihil.

Parkeerexploitatie/afwikkeling Parkeer b.v. en stichting Parkeren	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		0	
Geschat financieel risico		0	
Kans op voordoen		0	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	200	0	886

De bedragen in 2014 en 2015 genoemd bij de mogelijke financiële risico's betreft de lasten die ten laste van de algemene middelen zijn gekomen. Voornamelijk als gevolg van het afwaarderen van de parkeergarages naar een acceptabele boekwaarde.

Verstrekte geldleningen

Op de balans per einde 2015 zijn de verstrekte geldleningen opgenomen voor een bedrag van € 1.562.942. Hierin begrepen is een bedrag van € 1.283.816 aan overige langlopende geldleningen (inclusief startersleningen) en € 279.126 aan hypothecaire geldleningen aan ambtenaren. Het risico dat de gemeente loopt in de hypotheek is bijna nihil, omdat de waarde van de met hypotheek bezwaarde woningen doorgaans voldoende zal zijn voor het afdekken van de (restant) hypotheek die nog zou moeten worden afgelost. Het totale risico van de gemeente op de verstrekte geldleningen wordt als laag (klein) ingeschat. In 2015 hebben er zich geen problemen aangediend of voorgedaan. Wel is besloten het Filmhuis tegemoet te komen door de aflossing van de lening op te schorten.

Verstrekte geldleningen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		1.200	
Geschat financieel risico		250	
Kans op voordoen		10%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	25	0

Gegarandeerde geldleningen/borgstellingen

Het totaalbedrag van alle leningen waarvoor de gemeente Bussum garantstellingen heeft afgegeven bedraagt eind 2015 € 78,9 miljoen. Het betreft in veel gevallen leningen van woningbouwcorporaties, maar ook voor een bejaardenhuis, sportaccommodaties en diverse scholen. Van het totaal bedrag aan garanties, staan wij direct garant voor een bedrag van € 6,6 miljoen. Voor het andere bedrag staan wij indirect garant (via een zogenaamde achtervangconstructie)..

Voor de indirect gewaarborgde geldleningen (12) aan woningbouwcorporaties heeft de garantstelling dus de functie van achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas in laatste instantie hierop kan worden aangesproken. Een waarborgfonds (in casu WSW) staat dan in eerste instantie garant. Indien zij niet aan de verplichtingen kan voldoen zal het Rijk (50%) samen met de gemeenten (50%) bij moeten springen in de vorm van het verstrekken van renteloze leningen aan het waarborgfonds.. Volgens het Centraal Fonds Volkshuisvesting (Cfv) staan geen van de in Bussum werkzame woningcorporaties onder verscherpt toezicht. Daarnaast is het nog nooit voorgekomen dat een gemeente is aangesproken op zijn achtervangpositie, mede vanwege de grote buffer van het WSW. Daarom schatten wij in dat het risico om aangesproken te worden op onze achtervangpositie nagenoeg nihil is.

De directe garanties zijn fors gedaald doordat de Parkeer b.v. is opgeheven en de gemeente de activa en passiva heeft overgenomen.

In 2015 is er geen beroep gedaan op de gemeente op het aanspreken op onze garantstelling.

Gewaarborgde geldleningen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		6.300	
Geschat financieel risico		600	
Kans op voordoen		25%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	150	0

Gemeentefonds

De laatste jaren zijn de fluctuaties in het gemeentefonds weer redelijk groot. Dat heeft te maken met de ontwikkeling van de rijksuitgaven en het daaraan gekoppelde systeem van 'trap op, trap af'.

Daarnaast is de omvang van het gemeentefonds door de transities sociaal domein enorm toegenomen, zodat een mogelijk aanpassing ook veel sneller tot grote bedrag gaat leiden.

Voor 2015 heeft het financieel risico op een lagere uitkering zich niet voorgedaan. Voor de komende jaren is de uitkering onzekerder en het geschat financieel risico is dus groot.

Gemeentefonds	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		500	
Geschat financieel risico		250	
Kans op voordoen		50%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	125	0

Realiseren bezuinigingen (bloeien door snoeien)

In de Programmabegroting 2015 stond een – voor 2015 – nog in te vullen bezuiniging van € 125.000 open. Voor de langere termijn was de taakstelling groter en deze zou in het kader van de fusie opgepakt moeten worden.

De taakstelling 2015 is ingevuld door extra middelen vanuit Muiden (voor ondersteuning vanuit ict) te gebruiken ter afdekking van die taakstelling.

De taakstelling in het kader van de fusie op de ambtelijke organisatie is nagenoeg meteen ingevuld bij het opzetten van de nieuwe organisatie.

Realiseren bezuinigingen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico		818	
Geschat financieel risico		125	
Kans op voordoen		50%	
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	63	0

Precariobelasting kabels en leidingen

Met ingang van het belastingjaar 2015 hebben wij een precariobelasting voor kabels en leidingen ingevoerd. De daarmee verband houdende aanslag is opgelegd en de volledige opbrengst (afgerond € 740.000) is als bate in de jaarrekening verantwoord.

Tegen deze aanslag is echter bezwaar ingesteld. Dit bezwaar is vergelijkbaar met de bezwaren zoals die er liggen voor de precario's in Naarden en Muiden. Aan de indieners van het bezwaar is gemeld, dat wij pas een uitspraak doen wanneer er meer duidelijkheid is over de lopende procedures van Naarden en Muiden. De procedures van de bezwaren in Naarden (al vanaf 2012) en Muiden (al vanaf 2014) lopen inmiddels bij de Hoge Raad, dan wel het Gerechtshof. In een vergelijkbare procedure van de gemeente Blaricum wordt verwacht dat in het voorjaar 2016 door de Hoge Raad een uitspraak zal worden gedaan. Deze uitspraak kan zeer bepalend zijn voor de uitkomsten van bovenstaande bezwaren. Wij hebben de verwachting (mede gebaseerd op externe rapporten) dat we deze procedures kunnen winnen, maar het blijft onzeker. In het meest negatieve geval zullen wij de gehele inkomsten (dus het bedrag van € 740.000) gaan missen en het al ontvangen en verantwoorde bedrag terug moeten betalen.

Precariobelasting kabels en leidingen	Js 2014	Pb 2015	Js 2015
Maximaal financieel risico			
Geschat financieel risico			
Kans op voordoen			
Mogelijk financieel risico x € 1.000	0	0	0

3.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen heeft betrekking op het onderhoud en beheer van de gemeentelijke bezittingen. Het bespreekt het beleid en uitgaven aan de kapitaalgoederen zoals ze in deze jaarstukken zijn opgenomen. Daarnaast worden ook de geplande activiteiten in 2015 besproken. De kapitaalgoederen kunnen onderscheiden worden in drie categorieën:

- infrastructuur: riolering, wegen, water en kunstwerken
- voorzieningen: openbare verlichting, groenvoorzieningen, sportvoorzieningen en speelvoorzieningen
- gebouwen: gebouwen (gemeentelijk), gymzalen

Algemene observatie

De meeste kapitaalgoederen in deze paragraaf hebben een regulier vervangingsschema op basis waarvan vervanging of onderhoud is geregeld. Bij deze kapitaalgoederen komt onderhoudsachterstand in principe niet voor. In zijn algemeenheid kan worden geconstateerd dat het onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen op een adequaat niveau is.

Uitgangspunten voor onderhoud van openbare ruimte

Bij het samenstellen van de beheers- en dekkingsplannen voor de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de vervangingscyclus van de rioleringen van zestig jaar. Op het moment dat de riolering wordt vervangen worden eveneens de overige voorzieningen en openbare ruimten aangepakt. Er is dan sprake van een totale herinrichting van de desbetreffende straat of straten. Omdat niet alle voorzieningen dezelfde levensduur als riolering hebben, kunnen ze voor tussentijdse vervanging of onderhoud in aanmerking komen. Het beheer wordt vervat in een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte.

INFRASTRUCTUUR

Riolering

Beleidskader:

Het jaarlijkse onderhoud van de riolering is gebaseerd op het in 2013 door de raad vastgestelde Gemeentelijke Riolerings Plan 2013-2016.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Jaarlijkse inspecties, onderhoud en herstel	€ 135.000	€ 203.400	Exploitatie rioolbeheer
Schoonmaken kolken	€ 40.000	€ 18.800	Exploitatie rioolbeheer
Beheer en onderhoud pompen	€ 47.350	€ 56.600	Exploitatie rioolbeheer

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

In 2015 zijn er diverse incidentele herstelprojecten aan de riolering uitgevoerd en hebben er buiten het onderhoudsbestek rioolinspecties en rioolreinigingen plaatsgevonden. Ook zijn er extra kosten gemaakt voor het inrichten van het gemalenbeheerssysteem op de hoofdpomp (beheer en onderhoud pompen).

Wegen

Beleidskader:

Het onderhoud van de wegen is nog gebaseerd op het in 2010 vastgestelde beheerplan "Wegbeheer 2010-2014 in de gemeente Bussum".

De actualisatie van het wegenbeheerplan is in de aanloop naar de fusie nu niet uitgevoerd.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Groot en klein onderhoud	€ 373.500	€ 174.800	Exploitatie Wegen en Onderhoudsvoorziening wegen

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Bij de inspectie van 2013 was er sprake van achterstallig onderhoud. De inspectie van 2015 is in aanloop naar de fusie uitgesteld. Er zijn de afgelopen jaren grote delen van Bussum heringericht, zodat daar in 2015 geen onderhoud nodig was.

Niet al het onderhoud is in 2015 uitgevoerd omdat de voorbereiding vertraagd is (langere werkvoorbereiding en fusiewerkzaamheden).

Water

Beleidskader:

Het jaarlijkse onderhoud is gebaseerd op het in 2013 door de raad vastgestelde Gemeentelijke Riolerings Plan 2013-2016.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Onderhoud waterpartijen	€ 500	€ 900	Exploitatie Waterpartijen

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

In 1999 is de overeenkomst voor het beheer en onderhoud van watergangen met het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht afgesloten. Sinds die tijd ontziet het waterschap de gemeente van haar beheer en onderhoudstaken. Twee keer per jaar voert het waterschap onderhoudstaken uit. Voorheen was de afvoer van maaisel kosteloos maar sinds eind 2013 niet meer en wordt dit in rekening gebracht bij de gemeente. In 2015 zijn twee onderhoudsrondes uitgevoerd terwijl er maar één ronde was begroot. Het bedrag voor 2015 is daarmee ook hoger uitgevallen.

Kunstwerken

Beleidskader:

De bruggen in het Mouwtje, Bilderdijkplantsoen en Burgemeester 's Jacoblaan, de waterpartijen in het Mouwtje en de kademuren binnen het project Landstraat Noord worden op basis van de meerjarenonderhoudsplannen onderhouden.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Tunnel/passage	€ 11.890	€ 11.900	Exploitatie Straatmeubilair en Wegen
Bruggen	€ 0	€ 0	Exploitatie Wegen

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Betreft onderhoud aan passage de Olmen en tunnel Nassaulaan.

Aan bruggen is in 2015 geen onderhoud gepland en uitgevoerd.

VOORZIENINGEN

Openbare verlichting

Beleidskader:

Het jaarlijkse onderhoud van de openbare verlichting is gebaseerd op het in 2011 vastgestelde beleid- en beheerplan 'Duurzame openbare verlichting 2011-2016'.

Evaluatie van het bestaande beleid is, net als onderzoek naar onderhoud en beheer van bestaande installaties, uitgesteld naar 2015. Dit wordt samen met Muiden en Naarden opgepakt in aanloop naar de fusie.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Incidenteel onderhoud	€ 97.500	€ 84.200	Exploitatie Openbare Verlichting

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het uit te voeren onderhoud is voor een groot deel correctief en dus niet precies te voorspellen.

Groenvoorzieningen

Beleidskader:

Het jaarlijkse onderhoud van de groenvoorzieningen is gebaseerd op het vastgestelde Beheer kwaliteitsplan Naarden en Bussum 2014-2018 en de in 2014 vastgestelde Bomennota.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Onderhoud en maaiwerk Groen	€ 181.500	€ 185.000	Exploitatiekosten groen
Onderhoud en vervanging bomen	€ 113.850	€ 113.000	Exploitatiekosten groen

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Geen afwijkingen.

Sportvoorzieningen

Beleidskader:

De uitgaven zijn gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan Sport.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Dagelijks onderhoud sportvelden	€ 226.300	€ 225.640	Exploitatie Sport
Meerjarig onderhoud sportparken	€ 78.000	€ 52.000	Voorziening onderhoud Sport
Meerjarig onderhoud Zwembad	€ 272.000	€ 184.900	Voorziening onderhoud Zwembad

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Meerjarig onderhoud sportparken:

In 2015 is conform planning het onderhoud aan sportvelden en sportparken uitgevoerd.

Meerjarig onderhoud Zwembad:

Bij het zwembad is, conform het meerjaren onderhoudsplan, sprake van een vaste jaarlijkse voeding van de onderhoudsvoorziening en een fluctuerende uitvoering. Door een verouderd onderhoudsplan is op verzoek van de accountant de voorziening onderhoud zwembad vrijgevallen, deze wordt bij resultaat bestemming gestort in een nog te vormen reserve.

Speelvoorzieningen

Beleidskader:

In de Nota Speelruimte 2013–2020 is het beleid voor de aanleg, onderhoud en beheer van de gemeentelijke speelplaatsen vastgelegd. Deze nota is in 2013 vastgesteld.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Aanleg Het Spiegel	€ 10.000	€ 10.000	Krediet Speelvoorzieningen
Aanleg Brediuskwartier	€ 25.000	€ 0	Krediet Speelvoorzieningen
Skatebaan Ceintuurbaan	€ 0	€ 10.200	Krediet Speelvoorzieningen
Renovatie trapveld de Dennen	€ 6.000		
Renovatie trapveld Bloemhof	€ 6.000		
Onderhoud speelplekken	€ 42.250	€ 36.400	Exploitatiebudget speelvoorzieningen

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

In het Spiegel is met kinderen en omwonenden een plan gemaakt voor een tijdelijke speelplek. De aanleg van deze speelplek in het Spiegel verloopt volgens het uitvoeringsprogramma. Op 9 maart 2016 vond de opening plaats. In samenspraak met de oudere kinderen (lees: gebruikers) is besloten de halfpipe in de Groene Long niet te vervangen maar het skatepark aan de Ceintuurbaan aan te passen (gepland in 2019). De jeugd heeft een plan gemaakt; dit plan is in 2015 uitgevoerd.

De geplande aanleg van een nieuwe speelplek in Brediuskwartier vindt pas in 2016 plaats, omdat het project skatebaan is verschoven naar 2015 i.v.m. jongerenparticipatie.

GEBOUWEN

Gemeentelijke gebouwen

Beleidskader:

In 2015 is het in 2014 gestarte onderzoek naar een nieuw beheerprogramma voor het onderhoud van de gemeentelijke eigendommen voortgezet en in beginsel afgerond. Er ligt nu een nieuw meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen. Zodra dit plan is vastgesteld worden de ramingen voor planmatig en niet-planmatig onderhoud geactualiseerd. Hierin worden ook de effecten voor hernieuwd in te voeren voorziening onderhoud gebouwen meegenomen.

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Onderhoud gebouwen	€ 115.000	€ 129.800	Onderhoudsvoorziening gebouwen
Aula begraafplaats	€ 15.000	€ 8.000	Onderhoudsvoorziening gebouwen begraafpl.
Columbarium begraafplaats	€ 3.000	€ 800	Onderhoudsvoorziening gebouwen begraafpl.
Opslag begraafplaats	€ 5.500	€ 0	Onderhoudsvoorziening gebouwen begraafpl.

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

Naast regulier gepland onderhoud is ook aan een dienstwoning aan de Nieuwe Hilversumseweg onderhoud uitgevoerd. Dit onderhoud was vanuit het MJOP gepland in 2014 maar is pas in 2015 uitgevoerd, waarbij tevens de dakkapellen zijn vervangen

Scholen

Beleidskader:

Het jaarlijkse onderhoud aan schoolgebouwen is, vanaf 1 januari 2015, een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Dit betekent dat de gemeente niet meer verantwoordelijk is voor het onderhoud aan de schoolgebouwen. Wel blijft de gemeente verantwoordelijk voor nieuwbouw, renovatie en constructiefouten die niet onder het onderhoud vallen maar, indien noodzakelijk, als investering worden opgenomen.

De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het onderhoud aan de gymnastieklokalen..

Werkelijke vs. begrote werkzaamheden en kosten 2014

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Kosten tlv product of voorziening
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 132.100	€ 70.300	Voorziening onderhoud Sport

Toelichting (inclusief eventuele afwijking):

In 2015 zijn de kleedkamers en douches gerenoveerd van de Bremstraat. En moet het onderhoud aan de kleedkamers van gymlokaal W. Kalfflaan nog worden uitgevoerd. Met het renoveren zijn/worden tevens RADA spoelsystemen aangebracht ter voorkoming van legionellabesmetting.

3.4 FINANCIERING

Deze paragraaf geeft inzicht in hoe de gemeente in 2015 is omgegaan met de financiering van haar activiteiten. Bij de financiering is de gemeente gebonden aan een aantal spelregels en wetten. Ook daarover wordt in deze paragraaf verslag gedaan.

3.4.1 Financieringsbeleid en renteontwikkeling

Het financieringsbeleid van de gemeente Bussum was erop gericht om zoveel mogelijk gebruik te maken van financiering via kort geld. Dit omdat de rente op kort geld in 2015 en nog steeds veel lager ligt dan de rente op lang geld.

Bij de Programmabegroting 2015 werd nog uitgegaan van een rente van 0,3% op een 3-maands lening maar in de loop van 2015 is deze rente zelfs onder 0 uitgekomen. Ook de rente voor lang geld is ten opzichte van de verwachtingen bij de begroting fors lager. Werd toen nog uitgegaan van een percentage van rond de 3 voor een 20-jarige lening; in de loop van 2015 is dit percentage gezakt naar ongeveer 1,5%.

De financiering met kort geld is aan spelregels gebonden; de zogenaamde kasgeldlimiet (zie 3.4.4).

3.4.2 Financieringsbehoefte

De behoefte aan nieuwe financiering wordt sterk bepaald door nieuwe investeringen, het inzetten van reserves en voorzieningen, de voortgang van de grondexploitaties en het eventueel verstrekken van leningen aan derden.

Bij het voorzien in de behoefte aan financiering via langlopende leningen wordt nadrukkelijk gekeken waar die behoefte uit voortkomt en dat bepaalt ook veelal de termijn waarvoor een lening wordt aangetrokken.

In de loop van het jaar 2015 hebben wij geen enkele aanvullende langlopende lening behoeven af te sluiten. Middels roodstand en dus kortlopende financiering hebben we afdoende in de behoefte aan financiering kunnen voorzien.

Wel is in 2015 onze lening portefeuille uitgebreid. Door het opheffen van de Stichting Parkeren en de Parkeer b.v. zijn alle activa en ook de passiva (waaronder een bedrag van bijna € 2,6 miljoen) aan leningen overgekomen.

In 2015 hebben we besloten om de leningen die destijds met de overname van het zwembad waren meegekomen, te converteren en daarvoor al nieuwe overeenkomsten aan te gaan. Daarbij is de rente met ingang van 1 oktober 2016 gedaald van € 4,75% naar 1,49% en is tevens de annuïtaire aflossing omgezet in een lineaire aflossing, omdat dit ook beter past bij de afschrijvingsmethodiek.

3.4.3 Financieringsresultaat

Voor de financiering van onze vaste activa hebben wij enerzijds de aangetrokken langlopende leningen en anderzijds worden daar de reserves en voorzieningen voor benut. Het verschil bestaat dan uit de kortlopende financiering.

Aan onze vaste activa rekenen wij een omslagrente (bepaald op 4,5%) toe. De toegerekende rente aan de activa is hoger dan de werkelijke rentekosten en daardoor ontstaat een renteresultaat, dat min of meer kan worden gezien als de rentevergoeding voor de inzet van het eigen vermogen en de voorzieningen. Het resultaat 2015 ziet er als volgt uit:

Financieringsresultaat (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2014	Primitieve begroting 2015	Actuele begroting 2015	Jaarrekening 2015
Rente opgenomen langlopende leningen	2.594	2.566	2.336	2.333
Rente kortlopende leningen	2	11	11	2
Totale rentelasten	2.596	2.577	2.347	2.335
Toegerekende rente aan activa	4.777	5.524	4.713	4.716
Renteresultaat	2.181	2.947	2.366	2.381

3.4.4 Risicobeheer

Aan het aantrekken en verstrekken van geldleningen zijn risico's verbonden. De Wet Fido (Financiering Decentrale overheden) stelt minimale eisen aan het beheersen van de renterisico's. Daarvoor wordt de kasgeldlimiet gehanteerd en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet ziet er op toe, dat de gemeente tijdig in de behoefte aan langlopende financiering voorziet en dus niet ongebreideld blijft teren op de veelal lagere rente van kort geld en onverhoopt uiteindelijk moet gaan lenen tegen veel te hoge langlopende rentes.

De kasgeldlimiet geeft aan dat de gemeente tot ongeveer 8,5% van het begrotingstotaal van de jaarlijkse lasten, mag financieren met kort geld en dat verplicht wordt om over te schakelen op langlopende financiering. Het oordeel wordt kwartaal opgemaakt.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2015	1^e kwartaal	2^e kwartaal	3^e kwartaal	4^e kwartaal
Begrotingstotaal (1 januari)	74.565				
1. Toegestane kasgeldlimiet					
- In procenten grondslag	8,50%				
- In bedrag	6.338				
2. Omvang vlottende schuld		1.734	1.276	2.783	5.773
3. Vlottende middelen		2.500	2.500	1.311	552
4. Toets kasgeldlimiet					
- Netto schuld		-766	-1.224	1.472	5.211
- Kasgeldlimiet		6.338	6.338	6.338	6.338
5. Ruimte		7.104	7.562	4.866	1.117

Renterisiconorm

De renterisiconorm is ook gericht op het beheersen en eventueel voorkomen van risico's. Deze richt zich op de reeds afgesloten langlopende leningen. Het risico bestaat namelijk dat op enig moment veel herfinanciering moet plaatsvinden tegen een veel hogere rente. In de wet Fido zijn normen gesteld om dat risico te bewaken. De renterisiconorm houdt in dat het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Het beeld van 2015 ziet er als volgt uit:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2014	Begroting 2015	Jaarrekening 2015
1 Renteherzieningen	0	0	0
2 Aflossingen	4.110	4.087	4.095
3 Renterisico	4.110	4.087	4.095
4a Begrotingstotaal	66.152	74.565	74.565
4b Percentageregeling	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	13.230	14.913	14.913
5a Ruimte onder de norm	9.120	10.826	10.818

Overige ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren houdt in, dat decentrale overheden hun liquide middelen, boven een bepaalde norm, onder dienen te brengen bij het ministerie. Dit gebeurt in de vorm van een rekening-courant met de bank. De norm is voor gemeenten gesteld op 0,75% van het begrotingstotaal en bedraagt voor onze gemeente voor 2015 een bedrag € 559.000. Dit betekent dat wij gemiddeld per kwartaal niet meer dan dit bedrag positief mogen staan op al onze (bank) rekeningen tezamen. In onderstaand overzicht is te zien dat wij elk kwartaal aan deze norm hebben voldaan.

Drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen x € 1.000)	1^e kwartaal	2^e kwartaal	3^e kwartaal	4^e kwartaal
1. Gemiddeld buiten de schatkist	158	330	235	557
2. Drempelbedrag	559	559	559	559
3. Ruimte onder het drempelbedrag	401	229	324	2

EMU-saldo

Met het EMU-saldo wil het rijk de begroting en de jaarrekening van de gemeenten monitoren om te kunnen voldoen aan de afspraken die zijn gemaakt binnen de Economische en Monetaire Unie. Het EMU-saldo van gemeenten is gebaseerd op het kasstelsel en bestaat uit het saldo van alle inkomsten en uitgaven op kasbasis. Dat betekent dus dat investeringen voor het volle bedrag meetellen en dat kosten die ten laste komen van voorzieningen ook ten volle meetellen.

Het EMU-saldo voor 2015 (begroting en rekening) komt als volgt uit:

EMU-berekening	Jaarrekening 2014	Primitieve begroting 2015	Jaarrekening 2015
(bedragen x € 1.000)			
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.031	-235	-4.860
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.701	4.361	4.175
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.055	1.294	8.257
4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	11.572	2.722	5.066
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord	0	65	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële activa	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven van bouw- en woonrijpmaken, e.d	1.232	1.749	2.056
8. Baten bouwgrondexploitatie	0	4.200	1.855
9. Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	1.485	1.233	1.254
10. Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves zijn gebracht	0	0	0
11. Verkoop van effecten	0	0	0
EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	-7.502	3.981	1.051

3.5 BEDRIJFSVOERING

De gehele bedrijfsvoering 2015 heeft nagenoeg geheel in het teken gestaan van de ontwikkelingen richting de fusie met Naarden en Muiden.

Uiteraard hebben wij alle reguliere taken en bijzondere opdrachten vanuit de samenleving of de politiek ook opgepakt. Maar qua ontwikkeling en nieuwe initiatieven rond de organisatie en alles wat daar direct mee samenhangt was het allemaal fusie.

Organisatie en Personeel

Door de aanstaande fusie zijn veel vacatures open blijven staan. Omdat de reguliere werkzaamheden gewoon doorgang moesten vinden en er ook fors geïnvesteerd moest worden in ontwikkelingen voor de fusie, heeft dit geleid tot veel meer inhuur dan gebruikelijk. Qua budgetten is dat opgevangen door de vacaturebudgetten en de extra budgetten vanuit de fusie daarvoor te gebruiken.

Er is in 2015 gewerkt aan een nieuw organisatieplaatje Gooise meren. Vanwege de forse bezuinigingstaakstelling is op het gewenst formatieplaatje een behoorlijke reductie doorgevoerd, waardoor ongeveer 50 fte – ten opzichte van het totaal van de drie bestaande organisaties – kon worden bespaard. Of één en ander in de praktijk ook kan gaan werken, zal moeten blijken en daartoe is in 2016 al een evaluatie ingebouwd.

Het sociaal plan in het kader van de fusie is een groot succes geworden. Daar hangt echter ook een fors kostenplaatje aan. In totaliteit is het budget voor het sociaal plan van de drie gemeenten tezamen daardoor met ruim € 1,1 miljoen overschreden. Het positieve effect is wel dat de nieuwe organisatie van start kan gaan met een redelijk scone lei en er geen forse inspanning meer ligt om de gewenste en toegestane formatie met elkaar in balans te brengen. Door het grote vertrek (deels of volledig) is er zelfs de nodige ruimte om vacatures van buiten in te vullen en vers bloed in de organisatie op te nemen.

CAO-ontwikkelingen

In het kader van de cao voor gemeente-ambtenaren is besloten om per 1 oktober 2015 een eenmalige uitkering van 0,74% uit te keren. De lasten hiervan zijn binnen de begroting opgevangen. Deze eenmalige maatregel zal in 2016 een vervolg krijgen (richting een nieuwe cao) en mogelijk structureel ingepast worden in de salarissen.

Dienstverlening

Het uitwerken van KlantContactCentrum voor de gemeente Bussum is stilgezet, zodra duidelijk werd dat de fusie wellicht daadwerkelijk gestalte zou krijgen. In het kader van diezelfde fusie is het voor Gooise meren opgepakt en als eerste stap is in 2015 gewerkt aan dienstverleningsfilosofie voor die nieuwe gemeente.

Voor Bussum is in 2015 wel het systeem van 'bezoek op afspraak' ingevoerd. Afgezien van enige aanloopproblemen en de nodige gewenning, is het al snel een geaccepteerde vorm van nieuwe dienstverlening geworden.

Huisvesting

Eén van de grotere projecten in het kader van de fusie, betrof het onderzoek en de besluitvorming voor de huisvesting van de nieuwe organisatie. Op basis van meerdere varianten en verschillende financiële scenario's is uiteindelijk gekozen voor een oplossing waarbij het huidige gemeentehuis Bussum de definitieve huisvesting voor Gooise meren zal worden.

Om dat te bewerkstelligen is een grootschalige verbouwing en optimalisering nodig. Voorlopig is dan ook de locatie Naarden ook aangehouden, zodat er binnen het gemeentehuis Bussum ruimte is om ook de verbouwing te kunnen laten plaatsvinden.

De verhuizingsacties van de verschillende ambtenaren in december 2015 is daartoe een eerste start geweest.

ICT-omgeving/zaakgericht werken

Vanwege de fusie is ook heel veel aandacht en tijd besteed aan het inrichten van een nieuw ict-omgeving. Basis achter die gedacht is in elk geval geweest, dat systemen met elkaar moeten kunnen communiceren en informatie moet zoveel mogelijk op één plek worden opgeslagen, maar wel overal bereikbaar en beschikbaar zijn.

Om dit te kunnen bewerkstelligen is – ten behoeve van de fusie – een projectorganisatie ingericht. De overgang naar een nieuwe omgeving is gerealiseerd. Oude systemen zijn buiten werking gezet (of indien nodig voorlopig nog in de lucht gehouden). Deze overgang naar een nieuwe ict-omgeving is grotendeels bekostigd uit de fusiebudgetten, die voor dit doel waren opgenomen.

3.6 VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Met 'verbonden partijen' worden rechtspersonen bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente.

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk aangezien het gaat om afwegingen met betrekking tot de taken en activiteiten waartoe u de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren, welke beste manier de garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd op een manier zoals de gemeente voor ogen staat en op welke manier voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak.

Tabel 1: Lijst van verbonden partijen

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Bijdrage
Stichting Goois Natuurreservaat	Hilversum	234.296
Werkvoorzieningsschap Tomingroep	Hilversum	1.629.566
Regio Gooi en Vechtstreek	Bussum	4.237.487
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	Hilversum	1.890.097
Gemeenschappelijke raad voor het openbare bibliotheekwerk Bussum en Naarden	Bussum	793.600
Regionaal Bureau Leerlingzaken	Bussum	70.422
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Lelystad	328.250
Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	Huizen	p.m.
Totaal		9.183.718

Stichting Goois Natuurreservaat

Doelstelling:

1. De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van aldaar gelegen terreinen, ten einde ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden;
2. Aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon verzekeren;

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur heeft 17 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 1 lid vertegenwoordigd.

Financiële belang:

De reguliere gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2015 € 201.650.

Daarboven is een bedrag van € 32.646 (€ 1 per inwoner) als incidentele bijdrage uitgekeerd om de financiële positie te versterken.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen: 1-1-2015 € 1.223.973 31-12-2015 € 1.481.219 (verwacht)

Vreemd vermogen: 1-1-2015 € 584.541 31-12-2015 € 570.859 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V. € 1.223.973 / € 584.541 = 2,09 en

per 31-12-2015 E.V./V.V. € 1.481.219 / € 570.859 = 2,59

Het resultaat voor resultaatbestemming over het boekjaar 2015 bedraagt € 257.246 positief. Na verwerking van de dotaties/onttrekkingen aan de bestemmingsreserves, resteert een negatief saldo van € 1.385.

Ontwikkelingen in 2015:

De gemeente Amsterdam heeft aangekondigd te willen uittreden per 1 januari 2012. De overeenkomst kent geen uittredingsregeling. De Hoge Raad heeft op 15 april 2016 uitspraak gedaan in de procedure over de uittreding van Amsterdam. Het gerechtshof in Amsterdam had in juli 2014 geoordeeld dat Amsterdam mocht opzeggen met een opzegtermijn van 5 jaar. De Hoge Raad heeft die uitspraak nu vernietigd.

De achtergebleven participanten hebben in de procedure voldoende aannemelijk gemaakt dat de participantenovereenkomst inderdaad onopzegbaar is. Amsterdam kan proberen om nog tegenbewijs te leveren maar de Hoge Raad heeft die discussie naar het Gerechtshof Den Haag verwezen. Amsterdam neemt 10% van de totale bijdrage voor haar rekening.

Het GNR heeft nieuwe bronnen van inkomsten en nieuwe samenwerkingspartners gezocht en is daarbij uitgekomen bij het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN). Dat voornemen heeft tot een brede maatschappelijke discussie geleid op grond waarvan het bestuur besloten heeft om een verkenning uit te voeren naar alternatieven. Dit heeft geresulteerd in een transitieplan. In de besluitvorming over de toekomst van het GNR heeft de provincie aangekondigd om haar bijdrage aan het GNR te fixeren. Dit heeft gevolgen voor de andere participanten.

Werkvoorzieningsschap Tomingroep

Doelstelling:

Gemeenten voeren de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. De gemeenten in de Gooi- en Vechtstreek, Eemnes en Almere hebben de uitvoering van de Wsw geformaliseerd door middel van de Gemeenschappelijk Regeling Tomingroep (GR). De GR heeft op haar beurt de gehele uitvoering gemandateerd aan de Tomingroep BV.

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur heeft 11 leden en wordt geadviseerd door twee vaste adviseurs. De gemeente Bussum is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

Jaarlijkse bijdrage gemeente Bussum

De gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2015 € 1.629.566.

Het eigen en vreemd vermogen Tomingroep BV

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 24.032.000	31-12-2015 € 24.900.000 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 7.120.000	31-12-2015 € 7.300.000 (verwacht)

Solvabiliteit Tomingroep BV

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V. € 24.032.000 / € 7.120.000 = 3,38 en
per 31-12-2015 E.V./V.V. € 24.900.000 / € 7.300.000 = 3,41.

Het eigen en vreemd vermogen Werkvoorzieningschap Tomingroep

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 1.524.000	31-12-2015 € 1.500.000 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 12.039.000	31-12-2015 € 12.000.000 (verwacht)

Solvabiliteit Werkvoorzieningschap Tomingroep

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V. € 1.524.000 / € 12.039.000 = 0,13 en
per 31-12-2015 E.V./V.V. € 1.500.000 / € 11.500.000 = 0,13.

Het financieel resultaat

Geraamd resultaat Werkvoorzieningschap Tomingroep voor het jaar 2015 is € 3.547.000 negatief. Dit bedrag wordt bijgedragen door de Tomingroep BV.

Ontwikkelingen 2015

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de instroom in de WSW afgesloten. Daarnaast wordt de Rijksbijdrage per sw'er afgebouwd met jaarlijks € 500. Hierdoor is de noodzaak ontstaan om een nieuwe businesscase te ontwikkelen voor Tomin.

In de businesscase is opgenomen dat Tomin aanbieder wordt van arbeidsontwikkeltrajecten aan inwoners met een Participatiewetuitkering. Hiervoor worden de vrijkomende plaatsen van de sw'ers gebruikt en in beperkte mate wordt de eerste jaren het aantal werkplekken uitgebreid.

Daarnaast hebben de gemeenten van de regio Gooi- en Vechtstreek een opdracht voor werkgeversdienstverlening gegeven, vanwege de nauwe band tussen arbeidsontwikkeling en het laten uitstromen van cliënten. Bij de werkgeversdienstverlening wordt nauw samengewerkt met het UWV, dit is een ontwikkeltraject waarbinnen steeds meer toegewerkt wordt naar gezamenlijke targets.

Regio Gooi en Vechtstreek

Doelstelling:

De Regio heeft tot taak, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, die belangen te behartigen, welke verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van het samenwerkingsgebied, met inachtneming van het huidige karakter hiervan en van zijn relaties tot de omliggende gebieden. Deze belangen betreffen:

- a. Ruimtelijke ordening;
- b. Volkshuisvesting;
- c. Openluchtrecreatie;
- d. Verkeer en vervoer;
- e. Behoud van natuur en landschap;
- f. Economische zaken en werkgelegenheid;
- g. Maatschappelijke ondersteuning;
- h. Jeugdhulp;
- i. Kindermishandeling en huiselijk geweld;
- j. Inkomen en participatie;
- k. Gezondheidszorg;
- l. Milieubeheer.

Aan de belangen wordt vormgegeven door de organisatie van portefeuillehoudersoverleggen fysiek domein en sociaal domein waarin gestuurd wordt op beleid en programma's en door uitvoeringsorganisaties die namens de gemeenten taken uitvoeren op bovengenoemde gebieden.

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur telt negen leden, te weten de burgemeesters van de negen gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek.

Financiële belang:

De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2015 is begroot op € 4.237.487.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 5.558.169	31-12-2015 € 9.674.764 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 17.290.631	31-12-2015 € 23.690.312 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2013 E.V./V.V. € 5.558.169 / € 17.290.631 = 0,32 en
per 31-12-2015 E.V./V.V.: € 9.674.764 / € 23.690.312 = 0,41

Het resultaat voor bestemming 2015 bedraagt € 6.469.316. Conform de bestuursbesluiten van 3 december 2015 en 7 april 2016 is € 3.917.354 vanuit de voorziening BWS aangewend voor toevoeging aan reserves. Daarnaast is € 80.589 onttrokken uit de reserve rampenbestrijding. De Regio heeft hierdoor het boekjaar 2015 positief kunnen afsluiten met een saldo van € 2.471.373.

Ontwikkelingen in 2015:

Sociaal Domein

- Decentralisaties

Regio is per 1 januari 2015 voor gemeente diverse nieuwe taken op het gebied van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gaan uitvoeren: beleidsontwikkeling individuele voorzieningen jeugd, Wmo en participatiewet; inkoop en contractbeheer voorzieningen jeugdhulp en begeleiding; vormgeving van Veilig Thuis (= Advies en Meldpunt kindermishandeling en huiselijk geweld).

- Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL)

Het RBL wordt ingebed in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek, waardoor de samenhang tussen onderwijs en het sociaal domein versterkt wordt.

Fysiek Domein

- Regionale samenwerkingsagenda

Er is gewerkt aan een regionale samenwerkingsagenda. College en raden zijn bezig geweest op de onderwerpen vast te leggen waarop (meer) de gemeenten in de regio meer willen samenwerken.

- Huishoudelijk afval

De GAD heeft een uitvoeringsplan ontwikkeld ten behoeve van realisatie van de doelstelling om in 2010 75% van het huiselijk afval te hergebruiken.

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Doelstelling:

Door samenwerking een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde preventieve en repressieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te bewerkstelligen.

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur heeft 9 leden en 9 plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 1 lid en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financiële belang:

De gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2015 € 1.890.097.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 1.971.506	31-12-2015 € 2.460.347 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 16.401.605	31-12-2015 € 17.180.964 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V. € 1.971.506 / € 16.401.605 = 0,12 en
per 31-12-2015 E.V./V.V. € 2.460.347 / € 17.180.964 = 0,14.

Het resultaat voor de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek is voor het jaar 2015 € 408.366.

Ontwikkelingen in 2015:

Het speerpunt van de brandweer in 2015 was 'Samen Rood'. Dit omvat het doorontwikkelen en borgen van wat met Nieuw Rood en de reorganisatie in werking is gezet. Hierin past het monitoren van de opkomsttijden en monitoren en doorontwikkelen van de variabele voertuigbezetting en bezettingsproblematiek. Voor vakbekwaamheid moet worden gedacht aan het implementeren van het project 'de elektronische leeromgeving' en het verder vormgeven en doorontwikkelen van de proeve van vakbekwaamheid. Ook de ontwikkeling van de gezamenlijke meldkamer heeft verder inhoud gekregen. Op het gebied van bedrijfsvoering vindt de doorontwikkeling plaats door de invulling van een Shared Service Center voor ICT en een gezamenlijke inkoop met de Veiligheidsregio Flevoland en Utrecht.

In financiële zin is de meerjarenexploitatie structureel meer onder druk komen te staan. Zo is de rek uit het personele budget na de verwerking van de taakstelling 2015.

De taakstelling voor de implementatie van het TS2 concept op 4 posten bedraagt € 0,2 miljoen.

Daarnaast is een taakstelling van € 30.000 opgenomen voor het deels vervallen van een provinciale subsidie.

De gemeenten hebben gevraagd om verantwoording via prestatie-indicatoren. Dit was een belangrijke doelstelling in 2015. Om die reden is eind 2014 een werkgroep van raadsleden in het leven geroepen, die onder andere de taakopdracht heeft gekregen om deze behoefte te concretiseren (wat willen we weten en waarom).

Gemeenschappelijke raad voor het openbare bibliotheekwerk Bussum en Naarden

Doelstelling:

Om het openbare bibliotheekwerk vorm te geven hebben de gemeenten Bussum en Naarden tot een Gemeenschappelijke Regeling besloten, met als titel "Gemeenschappelijke Regeling voor het openbare bibliotheekwerk in de gemeente Bussum en Naarden".

De gemeentebesturen van Bussum en Naarden hebben op grond van de gemeenschappelijke regeling alle taken en bevoegdheden op het gebied van het openbare bibliotheekwerk overgedragen aan het bestuur van de Gemeenschappelijke Raad.

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur heeft 9 leden en 9 plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 6 leden en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financiële belang:

De gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2015 € 793.600.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 52.930	31-12-2015 € 55.695 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 699.723	31-12-2015 € 641.009 (verwacht)

Solvabiliteit

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V. € 52.930 / € 699.723 = 0,08 en
per 31-12-2015 E.V./V.V. € 55.695 / € 641.009 = 0,09.

Het resultaat voor de bibliotheek Naarden-Bussum is voor het jaar 2015 € 2.765 positief.

Ontwikkelingen in 2015:

2015 was het laatste jaar waarin de Stichting Openbare Bibliotheek Naarden-Bussum als zelfstandige stichting heeft gefunctioneerd. Het jaar 2015 stond in het teken van de fusievoorbereidingen met bibliotheekstichting De Bibliotheek (actief in de gemeenten Muiden, Weesp, Wijdmeren en Eemnes. Met ingang van 1 januari 2016 zijn beide bibliotheekstichtingen gefuseerd tot de nieuwe Stichting Bibliotheek Gooi en Meer. Voor de nieuwe gemeente Gooise Meren heeft dit als voordeel dat er contacten worden onderhouden met slechts 1 bibliotheekstichting (actief in alle kernen van Gooise Meren). De fusie van de gemeenten Naarden en Bussum inzake het bibliotheekwerk, van rechtswege is vervallen op 1 januari 2016. Vanaf die datum onderhoudt de gemeente Gooise Meren een reguliere subsidierelatie met Stichting de Bibliotheek Gooi en meer; een bestuurlijke constructie met een andere gemeente is voor het bibliotheekwerk niet langer aan de orde.

Regionaal Bureau Leerlingzaken

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken Gooi en Vechtstreek (RBL) houdt toezicht op de naleving van de Leerplichtwet voor de 9 gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en de gemeente Eemnes. Daarnaast draagt het RBL zorg voor de uitvoering van de 'Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten' (RMC). De kerntaak van het RBL is het voorkomen en bestrijden van verzuim en voortijdig schoolverlaten. Het RBL houdt hierover contact met leerlingen, ouders/verzorgers, scholen en hulpverleningsinstanties. De nadruk ligt op preventie, het voorkomen van schooluitval. De leerplichtambtenaar helpt met het achterhalen van de oorzaak van verzuim en zal - samen met de ouders/verzorgers - zoeken naar een oplossing van de problemen.

Taken van het RBL:

- Registratie van leerplichtige jongeren, van voortijdig schoolverlaters en van jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie.
- Controle of iedere leerplichtige op een school is ingeschreven, op schoolverzuim of scholen hun wettelijke plichten bij verzuim nakomen.

- Handhaven als een leerling (bij herhaling) zonder toestemming wegblijft van school. De leerplichtambtenaar stelt een onderzoek in en in het uiterste geval maakt de leerplichtambtenaar proces-verbaal op.
- Informatie en voorlichting geven aan ouders, leerlingen en scholen.
- Preventie van verzuim en schooluitval.

Bestuurlijk belang:

Het algemeen bestuur heeft 10 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 1 lid en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd.

Financiële belang:

De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2015 is € 41.075.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 128.434	31-12-2015 €	0 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 149.228	31-12-2015 €	96.781 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V.: € 128.434 / € 149.228 = 0,86 en
per 31-12-2013 E.V./V.V.: € 0 / € 96.781 = 0

Het te verwachten resultaat van het RBL voor het jaar 2015 is € 128.434 negatief. Dit tekort wordt gedekt door een onttrekking uit de algemene – en bestemmingsreserves.

Ontwikkelingen in 2015:

Halverwege 2014 ontstond regionaal de wens het RBL te herpositioneren en de taken met betrekking tot leerplicht en voortijdig schoolverlaten onder te brengen bij de andere taken in het Sociaal Domein van de Regio Gooi- en Vechtstreek zodanig dat er bestuurlijk en inhoudelijk aansluiting wordt bereikt. Hiervoor is in 2015 door de deelnemende gemeenten besloten de gemeenschappelijke regeling leerplicht Gooi en Vechtstreek met ingang van 1 januari 2016 op te heffen met inachtneming van de randvoorwaarde dat de bij het RBL behorende taken, mensen en middelen eveneens per 1 januari 2016 worden overgedragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek. Ook is ingestemd met het plan tot vereffening van het vermogen van het RBL per 1 januari 2016.

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek (OFGV)

Doelstelling:

Deze regeling is opgezet door de deelnemers met als doel een robuuste uitvoeringsdienst te vormen ten behoeve van een adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de regio Gooi en Vechtstreek. De deelnemers kiezen voor een verbetering van de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering van de taken door deze onder te brengen in deze regionale uitvoeringsdienst. De uitvoering wordt bij de uitvoeringsdienst belegd met het behoud van de eigen bevoegdheden van alle deelnemers. Tevens kan de OFGV taken verrichten op basis van de WABO voor zover de deelnemers hiertoe opdracht verlenen.

Bestuurlijk belang:

Het Algemeen Bestuur heeft 17 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 1 lid en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd.

Financiële belang:

De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2015 is € 328.250.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 2.376.035	31-12-2015 € 2.363.833 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 3.914.931	31-12-2015 € 3.177.074 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2015 E.V./V.V.: € 2.376.035 / € 3.914.931 = 0,61 en
per 31-12-2015 E.V./V.V.: € 2.363.833 / € 3.177.074 = 0,74

Geraamd resultaat voor het jaar 2015 is € 608.133 positief.

Ontwikkelingen in 2015:

Op grond van wetswijzigingen zijn een aantal inrichtingen die voorheen onder de provincie vielen onder het bevoegd gezag van gemeenten komen te vallen. Omdat het in dit geval gaat om bedrijven die op grond van het takenpakket verplicht bij de OFGV ondergebracht moeten worden, is de bij deze bedrijven horende landelijke vergoeding ook opgenomen in de begroting van de OFGV. Er is dan ook sprake van een budgetneutrale verhoging van de begroting. In 2015 is verder vorm gegeven aan de kostprijsystematiek. Er is een productencatalogus opgesteld met prijzen en kentallen. Het jaar 2016 wordt gebruikt om hiermee ervaring op te doen.

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

Doelstelling gemeenschappelijke regeling primair onderwijs:

Het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) coördineert en oefent bevoegdheden uit als bedoeld in artikel 17 Wet Primair Onderwijs en in de statuten, met uitzondering van de opheffing van de school of scholen, de wijziging of de intrekking van deze regeling, de wijziging van de statuten of de ontbinding van de stichting of de terugvordering van de scho(o)l(en).

Bestuurlijk belang:

Het gemeenschappelijk orgaan heeft 10 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Bussum is met 1 lid en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd.

Villa Primair

De stichting heeft een College van Bestuur (CvB) van maximaal 3 leden en een Raad van Toezicht (RvT) van maximaal 7 leden. In werkelijkheid bestaat het CvB uit één directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de onder de stichting ressorterende scholen. In de statuten is opgenomen dat 3 leden van de RvT worden benoemd op voordracht van het GO uit de gemeenten waar de stichting scholen exploiteert.

Financieel belang:

De gemeente Bussum heeft een renteloze lening van € 96.000 verstrekt aan de rechtsvoorganger van de huidige stichting. De lening is overgenomen door de Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek.

Het eigen en vreemd vermogen

Eigen vermogen:	1-1-2015 € 3.590.390	31-12-2015 € 4.451.756 (verwacht)
Vreemd vermogen:	1-1-2015 € 4.172.010	31-12-2015 € 4.850.111 (verwacht)

Solvabiliteit per 1-1-2013 E.V./V.V.: € 3.590.390 / € 4.172.010 = 0,86 en
per 31-12-2015 E.V./V.V.: € 4.451.756 / € 4.850.111 = 0,92

Geraamd resultaat voor het jaar 2015 is € 861.366 positief.

Ontwikkelingen in 2015:

Talent Primair heeft in 2015 mooie stappen voorwaarts gezet. Door goede begrotingsdiscipline, personele offers in het verleden en meevallende inkomsten van het rijk kwam de stichting in 2015 een positie waarin meer geïnvesteerd kan worden in onderwijskwaliteit. Zo is er een gedegen kwaliteitssystem ontwikkeld. Ook zijn er sinds 1 augustus 2015 geen zwakke scholen meer naar de normen van de Onderwijsinspectie. Tot slot zijn de onderwijsopbrengsten gemiddeld op een hoger niveau gekomen.

Stichting Parkeren Bussum en Maatschappij tot exploitatie Parkeergarage Bussum b.v. (Parkeer b.v.)

Deze verbonden partijen werden in de begroting 2015 nog genoemd. Door de overdracht van de parkeergarages aan de gemeente per ultimo 2015 en de opheffing van deze verbonden partijen, zijn ze nu niet meer als zodanig opgenomen.

3.7 GRONDBELEID

De gemeente Bussum is zo goed als volgebouwd. Het voeren van een actief grondbeleid met het oog op de ontwikkeling van gronden behoort daardoor niet meer tot de mogelijkheden. Als zich kansen voordoen op het gebied van ruimtelijke ordeningsbeleid en/of volkshuisvesting zullen deze worden aangegrepen om een actieve rol te vervullen. Indien tot exploitatie wordt besloten zal in een nota van uitgangspunten, ten aanzien van die exploitaties het volkshuisvestelijke en het ruimtelijke beleid worden vertaald naar een haalbare exploitatie.

In 2010 is de nota Grondbeleid vastgesteld.

De grondexploitaties worden onderscheiden naar:

- Bouwgronden In Exploitatie (BIE)
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG)

BIE:

Van de in exploitatie genomen gronden wordt per grondexploitatie een beeld geschetst van de te verwachten uitkomsten, indien de grondexploitatie op termijn wordt afgesloten.

Dit zijn de grondexploitaties/projecten:

- Roodborstlaan 30
- Landgoed Nieuw Cruysbergen (voormalig MOB-complex)
- Geweststrook.

NIEGG:

Van de niet in exploitatie genomen gronden wordt per grondgebied duidelijk gemaakt, dat de status zodanig is, dat deze in de nabije toekomst in exploitatie wordt genomen en dat de boekwaarde in overeenstemming is met de marktwaarde.

Dit zijn de gebieden:

- Veldweg
- Scapino/Nieuwe Brink.

Bouwgronden in Exploitatie (BIE)

Grondexploitatie Roodborstlaan 30

Doel grondexploitatie :

Het bouwrijp verkopen van 3 kavels.

Verwacht jaar van afsluiting: 2016

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Verschil (€)	Verklaring verschil
Boekwaarde 1-1	738.407	738.407	0	
Kosten	118.728	48.072	70.656	De infrastructuur is nog niet aanbesteed.
Opbrengsten	- 873.300	0	- 873.300	De verkoop is eind 2015 in gang gezet.
Boekwaarde 31-12	- 16.165	786.479	- 802.644	

Verwachting ten aanzien van eindresultaat:

Het eindresultaat zal naar verwachting afgesloten worden met circa € 50.000 negatief.

Beschrijving eventuele financiële maatregelen:

Er is geen reden om een voorziening te treffen omdat aangenomen wordt dat binnenkort de verkoop van de kavels tot genoemd resultaat gaat leiden.

Grondexploitatie Landgoed Nieuw Cruysbergen (voormalig MOB-complex)

Doel grondexploitatie:

Het herontwikkelen van een militair complex tot natuur met woningbouw. De ontwikkeling is vastgesteld bij raadsbesluit (RV2013-056). Het project zal conform de financiële doelstellingen (minimaal budgettair neutraal) worden herontwikkeld. In 2014 is de eerste fase door de ontwikkelaar vraaggestuurd ontwikkeld. Fase 1 is inmiddels 100% verkocht. De grond voor deze fase is in 2014 door de gemeente van het Rijk aangekocht. De verkoop van tweede fase loopt voorspoedig. In 2015 is gestart met de sanering en het bouw en woonrijp maken van het bouwterrein.

Jaar van start ontwikkeling: 2015

Verwacht jaar van afsluiting: 2018

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Vershil (€)	Verklaring verschil
Boekwaarde 1-1	1.049.328	1.049.328	0	
Kosten	1.420.720	1.615.906	- 195.186	Sanering, bouw- en woonrijp maken gestart
Opbrengsten	- 66.667	0	- 66.667	Verhuur opstallen niet mogelijk
Boekwaarde 31-12	2.403.381	2.665.234	- 261.853	

Verwachting ten aanzien van eindresultaat:

De verwachting is dat het project in 2018 met een verlies van circa € 150.000 wordt afgesloten.

Grondexploitatie Geweststrook

Doel grondexploitatie:

Het herontwikkelen van dit terrein in aansluiting op de bestaande omgeving. Deze ontwikkeling is vastgesteld bij raadsbesluit (RV2013-016). De Geweststrook (braakliggende strook grond aan de Brinklaan voor het Gewestkantoor) is gemeentelijk eigendom. Tussen de gemeente en Bensdorp Gewest VOF is eind 2014 overeenstemming op hoofdlijnen bereikt om te komen tot beëindiging van de contractpositie van deze ontwikkelaar op de Geweststrook. Gelijktijdig is tussen de gemeente en Noordersluis Bouwgroep overeenstemming op hoofdlijnen bereikt, onder welke condities de gemeente/Parkeer BV de Geweststrook met bijbehorende parkeerplaatsen zal verkopen aan Noordersluis Bouwgroep. Dit is op 3 juli 2015 bekrachtigd in de zogenaamde Koop-Realisatie-Overeenkomst (KRO). Daarbij zijn tussen deze partijen afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de Geweststrook (alsmede de Bensdorplocatie) binnen de door de raad gestelde kaders.

Jaar van start ontwikkeling: 2015

Verwacht jaar van afsluiting: 2018

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Vershil (€)	Verklaring verschil
Boekwaarde 1-1	991.534	991.534	0	
Kosten	219.619	391.554	- 171.935	Door genoemde ontwikkeling was extra projectbegeleiding en advisering nodig
Opbrengsten	- 1.583.600	- 1.854.693	271.093	Naast de (geplande) verkoopopbrengsten is ook een plankostenvergoeding ontvangen
Boekwaarde 31-12	- 372.447	- 471.605	99.158	

Verwachting ten aanzien van eindresultaat:

De verwachting is dat het project in 2018 positief wordt afgesloten.

(Nog) Niet in Exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Veldweg

Doel:

Verkoop gemeentelijke gronden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling.

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Vershil (€)	Verklaring verschil
Boekwaarde 1-1	250.000	250.000	0	
Kosten	0	0	0	
Opbrengsten	0	0	0	
Boekwaarde 31-12	250.000	250.000	0	

Beschrijving eventuele financiële maatregelen:

In afwachting van initiatieven in de omgeving (Mariënborg, Scapino Nieuwe Brink) en de integrale aanpak in het Centrum (Centrummanagement) is dit project opgeschort. Te zijner tijd zal indien nodig een grondexploitatie worden opgesteld. De rentekosten over de boekwaarde zijn als exploitatielast verantwoord.

Scapino/De Nieuwe Brink

Doel:

Verkoop gemeentelijke gronden ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling.

Begrote en werkelijke financiële ontwikkeling 2015

Omschrijving	Bedrag begroot (€)	Bedrag Werkelijk (€)	Vershil (€)	Verklaring verschil
Boekwaarde 1-1	450.000	450.000	0	
Kosten	0	0	0	
Opbrengsten	0	0	0	
Boekwaarde 31-12	450.000	450.000	0	

Beschrijving eventuele financiële maatregelen:

In afwachting van initiatieven in de omgeving (Mariënborg, Veldweg) en de integrale aanpak in het Centrum (Centrummanagement) is dit project opgeschort. Te zijner tijd zal indien nodig een grondexploitatie worden opgesteld. De rentekosten over de boekwaarde zijn als exploitatielast verantwoord.

4. JAARREKENING

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening (inclusief toelichting) en de balans. De onderdelen zijn opgebouwd op basis van de geldende voorschriften. Hierna wordt een korte toelichting gegeven op de verschillende onderdelen.

4.1 Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten geeft per programma de lasten en baten weer. In het programmaverslag zijn deze per programma gepresenteerd. In het overzicht van baten en lasten staan de totalen per programma in één overzicht. Dit overzicht presenteert de cijfers uit het programmaverslag 2014, begroting 2015 en de werkelijke cijfers 2015. De gegevens per programma zijn exclusief eventuele mutaties in de reserves. De mutaties in de reserves zijn apart gepresenteerd waardoor het resultaat voor en na inzet van reserves gepresenteerd kan worden.

4.2 Toelichting op overzicht van baten en lasten

In de toelichting wordt ingegaan op de incidentele baten en lasten, onvoorziene uitgaven en begrotingsrechtmatigheid. Tot slot is er een verplicht onderdeel opgenomen over de topinkomens.

4.3 Balans

In de jaarrekening wordt de balans per 31 december 2015 gepresenteerd. De balans bestaat uit de bezittingen, vorderingen, liquide middelen (activa) en het eigen vermogen, de schulden (passiva).

4.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In de waarderingsgrondslagen staat per onderdeel van de balans aangegeven door middel van welke methode deze wordt opgenomen en gewaardeerd in de balans. Voor de vaste activa is een overzicht opgenomen waarin per soort investering de afschrijvingstermijn is opgenomen.

4.5 Toelichting op de balans

Bij de toelichting op de balans wordt per onderdeel één of meerdere gedetailleerdere overzichten gepresenteerd, conform de voorschriften. De toelichting is verdeeld in de vaste en vlottende activa en de vaste en vlottende passiva. Daarnaast is er een verloopoverzicht met alle voorschotten van subsidies van EU, Rijk en Provincies.

4.1 Overzicht van baten en lasten

In de financiële rekening zijn de lasten en baten opgenomen van de programma's 1 tot en met 12 en de algemene uitgaven en dekkingsmiddelen. In de tabel ziet u als saldo het resultaat voor en na bestemming van de reserves.

Lasten	Realisatie 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting incl. wijzigingen 2015	Realisatie 2015	Verschil
1 AIGEMEEN BESTUUR	6.199.393	4.422.628	11.933.788	17.449.743	-5.515.955
2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	2.483.897	2.550.683	2.537.683	2.588.033	-50.350
3 VERKEER & VERVOER	5.679.126	5.236.836	5.532.216	5.862.262	-330.046
4 ECONOMISCHE ZAKEN	534.173	566.733	611.933	586.417	25.516
5 ONDERWIJS	4.739.074	4.630.644	4.529.132	4.281.493	247.640
6 KUNST & CULTUUR	2.027.878	2.049.754	2.046.230	2.020.612	25.618
7 SPORT & RECREATIE	3.551.024	3.139.265	3.129.465	3.195.859	-66.393
8 ZORG & WELZIJN	10.305.257	19.054.954	20.118.844	20.087.930	30.915
9 WERK & INKOMEN	14.791.482	13.466.240	14.850.564	15.045.847	-195.283
10 NATUUR & MILIEU	8.588.800	8.415.594	8.155.258	8.324.356	-169.098
11 RUIMTELIJKE INRICHTING	6.469.807	8.594.956	8.825.220	8.673.710	151.510
12 VOLKSHUISVESTING	1.654.774	1.339.290	1.438.223	1.563.912	-125.689
13 ALGEMENE UITGAVEN EN DEKKINGSMIDDELEN	1.801.848	1.090.249	1.576.457	3.193.104	-1.616.647
Totale Lasten	68.826.533	74.557.827	85.285.014	92.873.275	-7.588.261
1 AIGEMEEN BESTUUR	1.338.616	574.932	4.261.073	6.369.122	-2.108.049
2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	25.748	6.500	6.500	53.715	-47.215
3 VERKEER & VERVOER	2.160.787	1.899.791	1.855.591	2.058.254	-202.663
4 ECONOMISCHE ZAKEN	297.732	293.700	308.800	285.273	23.527
5 ONDERWIJS	930.855	247.859	256.204	279.160	-22.956
6 KUNST & CULTUUR	157.239	181.654	174.627	172.870	1.757
7 SPORT & RECREATIE	1.703.503	548.878	550.601	1.968.000	-1.417.399
8 ZORG & WELZIJN	1.635.707	1.011.985	1.313.776	5.550.953	-4.237.177
9 WERK & INKOMEN	11.365.734	8.720.931	8.652.622	9.008.463	-355.841
10 NATUUR & MILIEU	7.031.428	6.550.595	6.785.424	6.777.030	8.394
11 RUIMTELIJKE INRICHTING	4.318.917	7.748.620	7.168.676	6.871.759	296.917
12 VOLKSHUISVESTING	778.314	400.100	498.884	799.178	-300.294
13 ALGEMENE UITGAVEN EN DEKKINGSMIDDELEN	38.113.585	46.136.506	46.493.122	47.818.741	-1.325.618
Totale Baten	69.858.165	74.322.051	78.325.900	88.012.518	-9.686.618
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	1.031.632	-235.776	-6.959.114	-4.860.757	-2.098.357
Storting in reserves	19.343.018	1.939.988	4.011.280	3.496.153	-515.127
Onttrekking aan reserves	21.780.441	2.175.764	10.970.394	9.889.789	-1.080.604
Gerealiseerd resultaat na bestemming	3.469.055	0	0	1.532.880	-1.532.880

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In deze paragraaf is de toelichting op het overzicht van baten en lasten opgenomen. Veel van deze onderdelen zijn voorgeschreven vanuit het BBV. Achtereenvolgens wordt ingegaan op het overzicht incidentele lasten en baten, de aanwending van de post 'Onvoorzien' en het onderdeel begrotingsrechtmatigheid.

4.2.1 Incidentele baten en lasten

Onderstaand zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten, die betrekking hebben op de afwikkeling van het boekjaar 2015, weergegeven.

Activiteit/omschrijving	Prog.	incidentele		Toelichting
		baten	lasten	
Pensioenen wethouders	1	735.599	1.469.725	Per saldo een incidentele aanvulling tbv behouden juist niveau toekomstige verplichtingen
Fusie	1	5.008.013	11.676.183	Gezamenlijk voor Naarden-Bussum-Muiden gemaakte kosten voor de fusie en de bijdrage van Naarden en Muiden in die kosten.
Herindelingsuitkering	13	684.825		In verband met de fusie ontvangt gemeente Bussum gedurende de periode 2015-2019 een herindelingsuitkering. Relatie met fusiekosten
Dekking uit reserves	1	3.289.871		De Reserve Bloeien door snoeien en de algemene reserve zijn gebruikt ter dekking van de fusiekosten.
Afwaarderen parkeergarage	3		389.000	De boekwaarde van de parkeergarage Westerpark is te hoog ten opzichte van de marktwaarde. In verband met een mogelijk overdracht (Verkoop) is de garage in 2015 afgewaardeerd naar de mogelijke opbrengst bij verkoop.
Afwikkeling subsidie Parkeer b.v.	3		597.832	De afwikkeling van alle oude subsidies vergt een incidentele extra lats, vooral veroorzaakt door de extra afwaarderingen van garages in het jaar 2014.
Onderzoek zondagsopenstelling	4		27.610	In december 2014 is de Winkeltijdenverordening Bussum 2014 vastgesteld. Conform de motie van de Raad, inzake de daarin verruimde zondagsopenstelling, is onderzoek verricht naar de parkeerdruk en de ervaringen van omwonenden.
Vrijval voorziening onderhoud Zwembad	7	1.349.331		Door een verouderd onderhoudsplan is op verzoek van de accountant de voorziening onderhoud zwembad vrijgevallen, deze wordt bij resultaat bestemming gestort in een nog te vormen reserve.
LTA	8		490.123	De kosten voor de invoering van het Sociaal domein zijn incidenteel.
Reserve sociaal domein	8	490.123		De incidentele kosten voor de invoering van het Sociaal domein worden uit de reserve gedekt.
Winstuitkering Tomin	9	84.237		Het algemeen bestuur van Tomingroep heeft in verband met de bezuinigingen op de gemeentelijke budgetten BUIG en participatiebudget besloten tot teruggave van de eigen bijdrage WSW, die over de jaren 2015 en 2016 als dividenduitkering gespreid zal worden uitgekeerd.
Bijdrage Goois Natuurreservaat	10		32.646	Incidentele extra bijdrage aan GNR van € 1,- per inwoner
ISV 3 Bodem	10	26.957	26.957	Incidentele bijdrage in het kader van ISV 3 tbv saneringsprojecten.
Bussum Bewust	10		32.448	Diverse activiteiten om duurzaamheid in Bussum te stimuleren.

Snippergroen	11	41.698		Netto effect van incidentele verkoop van snippergroen
Veldweg aankoop stelconplaten	11		64.449	Er is besloten tot aanschaf van de Stelconplaten (tijdelijke parkeerplaats Veldweg) met terugverkoop mogelijkheid, in afwachting van de ontwikkelingen rondom de Veldweg en Mariënborg.
Voorzieningen MOB complex en Roodborstlaan	11	199.670		Doordat beide complexen naar verwachting met verlies afsluiten, is op verzoek van de accountant een tweetal voorzieningen getroffen.
Bijdrage Torenlaan / Broederhuis	12		125.000	Betreft een incidentele bijdrage die grotendeels wordt afgedekt door een P-ISV-subsidie.
Bijdrage Provincie Torenlaan/Broederhuis	12	98.884		Betreft een incidentele bijdrage die grotendeels wordt afgedekt door een P-ISV-subsidie.
Isolatie Kerkstraat	12		100.159	Betreft incidentele kosten welke worden afgedekt door een ISV-3 subsidie
ISV 3 Bouw	12	100.159		Betreft incidentele kosten welke worden afgedekt door een ISV-3 subsidie
BCF/BTW correcties	13	1.069.406	669.388	Betreft de afwikkeling van BTW en BCF van oude jaren
Mutatie reserve Nationaal uitvoeringsprogramma	13	212.000		Via het gemeentefonds ontvingen we in de jaren 2011 tot en met 2014 een stimuleringsimpuls voor de implementatie van de e-overheid. In 2015 is dit weer terugbetaald. Deze ontvangsten en de terugbetaling worden via de reserve verrekend.
Afwikkeling saldo jaarrekening 2014	13	3.469.052		Saldo van de jaarrekening 2014
Storting saldo jaarrekening 2014 in AR	13		3.409.936	Afwikkeling saldo jaarrekening 2014 naar Algemene reserve
Reserve sociale vernieuwing	8	88.217		Vrijval tgv exploitatie; separate reserve gaat niet over naar nieuwe gemeente Gooise Meren.
Mutatie reserve wijkplannen	10	70.000		Vrijval tgv exploitatie; separate reserve gaat niet over naar nieuwe gemeente Gooise Meren.
Mutatie reserve Algemene reserve Grondexploitatie	11		199.670	Door het vormen van de twee voorzieningen voor de toekomstige verliezen, is dit bedrag onttrokken uit de ARG.
Mutatie reserve investeringen maatschappelijk nut	13	1.575.790		Vrijval tgv exploitatie; separate reserve gaat niet over naar nieuwe gemeente Gooise Meren.
Totaal incidentele baten/lasten		18.593.832	19.311.126	

Per saldo hebben de incidentele baten en lasten dus een effect op de exploitatie van € 717.294 nadelig.

4.2.2 Overzicht aanwending 'Onvoorzien'

In de primitieve begroting was een bedrag van € 45.000 voor onvoorziene uitgaven opgenomen.

Er is geen reden geweest om in de loop van het begrotingsjaar dit bedrag aan te wenden.

Bij de tweede Bestuursrapportage 2015 is dit bedrag dan ook vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

4.2.3 Begrotingsrechtmatigheid

Met de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de gedane uitgaven, alsmede de gerealiseerde inkomsten.

De begrotingsrechtmatigheid geeft inzicht in hoeverre de budgettering (van de kosten) en de gedane uitgaven in lijn zijn met het beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld.

Mutaties reserves

Analyse van de cijfers ten aanzien van de stortingen en onttrekkingen bij de reserves toont aan dat deze stortingen en onttrekkingen in lijn zijn met het beleid, zoals de raad heeft vastgesteld. Dat komt er op neer dat de stortingen in principe zijn uitgevoerd overeenkomstig de ramingen.

Ten aanzien van de stortingen, dan wel onttrekkingen bij de egaliseringsreserves kostendekkende heffingen vindt altijd een nacalculatie plaats van de feitelijke kosten en opbrengsten.

Ten aanzien van de onttrekkingen aan de reserves is gekeken naar het doel waarvoor deze onttrekking was bedoeld en in welke mate de geplande onttrekking dan ook – gelet op de werkelijk gemaakte kosten – reëel is. Alleen ten aanzien van de onttrekking aan de reserve Afschrijving investeringen met een maatschappelijk nut heeft een extra onttrekking plaatsgevonden, geheel in lijn met het door uw raad vastgestelde activabeleid.

Uitgaven

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid dient het college bij de jaarrekening inzicht te geven in de begrotingsafwijkingen en deze toe te lichten. Met de vaststelling van de jaarstukken stelt de gemeenteraad tevens de kostenoverschrijdingen vast. Hierdoor wordt achteraf goedkeuring gegeven aan deze overschrijdingen. Er is sprake van een overschrijding indien blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de begrotingswijzigingen. Mogelijk is er dan sprake van onrechtmatige uitgaven, omdat de overschrijding in strijd kan zijn met het budgetrecht van de raad. Binnen het begrotingscriterium worden zes verschillende soorten kostenoverschrijdingen onderscheiden:

	Soorten begrotingsafwijkingen	Rm 1)	Orm 1)
1	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten.	X	
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden wordenesignaleerd.	X	
3	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.		X
4	Kostenoverschrijdingen die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.		X
5	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. Indien dit wordt geconstateerd: - tijdens het verantwoordingsjaar - na het verantwoordingsjaar	X	X
6	Kostenoverschrijdingen op investeringen waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere kapitaallasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - in het jaar van investeren - hogere kapitaallasten in latere jaren	X	X

1) Rm=rechtmatig; Orm=onrechtmatig

Overzicht kostenoverschrijdingen programma's (x € 1.000)

Programma	Begroot	Werkelijk	Saldo	RM	ONR
1. Algemeen bestuur	11.934	17.450	-5.516	X	
2. Openbare orde en veiligheid	2.537	2.588	-51	X	
3. Verkeer & Vervoer	5.532	5.862	-330	X	
7. Sport & Recreatie	3.129	3.195	-66	X	
9. Werk & Inkomen	14.850	15.046	-195	X	
10. Natuur & Milieu	8.155	8.324	-169	X	
12. Volkshuisvesting	1.438	1.563	-125	X	
Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	1.576	3.193	-1.617	X	

*Toelichting kostenoverschrijdingen***Programma 1**

De hier gepresenteerde kostenoverschrijding komt geheel voort uit de extra kosten 2015 vanuit het sociaal plan van de fusie. Daar staan deels hogere bijdragen van de gemeenten Naarden en Muiden tegenover. De oorzaak is het moeten nemen van alle kosten ten laste van de exploitatie 2015, terwijl de verwachting in de begroting was, dat deze kosten zich zouden uitsmeren over de jaren 2015 tot 2109. Aan de fusieraad is hiervan eind 2015 melding gemaakt. Daarnaast heeft er een eenmalige storting plaats gevonden in de voorziening voor de wethouders pensioenen op basis van een actuariële berekening.

Programma 2

De hogere uitgaven voor veiligheid en brandweer worden geheel gecompenseerd door daar mee verband houdende extra inkomsten.

Programma 3

De hogere lasten op dit programma hebben vooral te maken met extra afschrijvingslasten op de parkeergarage Westerpark. De overige kleinere kostenoverschrijdingen bij producten worden afgedekt door hogere baten.

Programma 7

De hogere uitgaven voor sport worden geheel gecompenseerd door daar mee verband houdende extra inkomsten.

Programma 9

De hogere uitgaven voor sociale werkgelegenheid en participatie worden geheel gecompenseerd door daar mee verband houdende extra inkomsten.

Programma 10

De hogere lasten bij rioolbeheer (binnen dit programma) betreft de hogere dotatie aan de voorziening riolering als gevolg van de feitelijke berekening van de kostendekkenheid.

Programma 12

De hogere uitgaven voor verstrekking van isv-subsidies worden geheel gecompenseerd door daar mee verband houdende extra inkomsten.

Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen

Op de algemene uitgaven is er sprake van extra lasten (en ook extra baten). Het merendeel van deze mutaties betreft de afwikkeling van de verschillende saldi van de kostenplaatsen. Een kostenplaats waarbij de lasten hoger zijn dan geraamd, geeft een nadeel binnen dit product.

Daarnaast zijn er extra uitgaven geweest in verband met de afwikkeling van de BTW oude jaren.

Kosten in verband met de nabetaling van afdrachten, inclusief rente. Het totaal wordt evenwel gedekt door ook hogere terugontvangsten, inclusief rente.

Investerings

	Krediet	Uitgaven	Restant
Riolering Overstort Karnemelksloot	€ 172.500	€ 240.258	-/- € 67.758
BFC Onderlaag kunstgrasveld	€ 70.250	€ 132.090	-/- € 61.840
SDO Onderlaag Kunstgrasveld	€ 120.000	€ 160.000	-/- € 40.000
Volkswagen T4, wijk 4	€ 45.489	€ 49.768	-/- € 4.279
Hardware Vmware & Esxerver	€ 50.000	€ 71.408	-/- € 21.408

Daarvan zijn de overschrijding bij het aanleggen van de kunstgrasvelden BFC en SDO te verklaren doordat de uitsplitsing van het toegekende budgetten over onder- en toplaag niet goed is ingeschat.

Op het krediet van de toplaag is voldoende ruimte om deze overschrijdingen af te dekken.

De overschrijding op het investeringskrediet van ict (Hardware Vmware & Esxerver) wordt gecompenseerd door onderschrijdingen op andere ict-kredieten die daar ook verband mee houden.

4.2.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Bussum van toepassing zijnde regelgeving: Het normenkader rondom de "Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr 2014-0000 104920. De aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader nog niet formeel aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen heeft Bussum gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr 2014 – 0000142706, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 maart 2014) kan en hoeft Bussum niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen¹

<i>bedragen x € 1</i>	D.J. van Huizen	L. Wieringa
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Griffier
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris? ²	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking? ³	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t	n.v.t
Individueel WNT-maximum⁴	178.000	178.000
Bezoldiging		
Beloning	103.941	80.201
Belastbare onkostenvergoedingen	2.217	-
Beloningen betaalbaar op termijn	14.850	11.556
<i>Subtotaal⁵</i>	<i>121.009</i>	<i>91.757</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	121.009	91.757
Motivering indien overschrijding: zie	1)	2)
Gegevens 2014		
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2014 (in fte)	1,0	1,0
Bezoldiging 2014		
Beloning	102.598	80.431
Belastbare onkostenvergoedingen	2.295	0
Beloningen betaalbaar op termijn	17.068	12.938
Totaal bezoldiging 2014	121.962	93.370
Individueel WNT-maximum 2014	230.474	230.474

De bezoldiging van de heer L. Wieringa en de heer D.J. van Huizen is ten opzichte van de vastgestelde stukken 2014 gewijzigd. De verschillen met de WNT verantwoording in de eerder vastgestelde jaarstukken zijn als volgt: In de jaarrekening van 2014 stonden de volgende bedragen vermeldt.

bedragen x € 1	D.J. van Huizen	L. Wieringa
Bezoldiging 2014		
Beloning	102.596	80.400
Belastbare onkostenvergoedingen	2.200	0
Beloningen betaalbaar op termijn	23.730	17.951
Totaal bezoldiging 2014	128.526	98.351

In de berekening van 2014 zijn voor beide topfunctionarissen niet alle posten meegenomen waardoor de uitkomst afwijkt. De wijziging in toelichting heeft geen impact/veroorzaakt geen onverschuldigde bedragen.

4.3 Balans per 31 december 2015

ACTIVA	31-dec-15	31-dec-14
Vaste Activa		
Materiele Vaste Activa	102.797.242	98.604.991
- Investerings met een economisch nut:		
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.909.853	23.422.009
- Overige investerings met een economisch nut	68.479.306	65.430.103
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	10.408.084	9.752.879
Financiële vaste activa	1.805.912	1.953.554
- Kapitaalvestrekkingen aan:		
- Deelnemingen	242.970	248.642
- Overige langlopende leningen u/g	1.554.830	1.683.534
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	8.112	21.378
Totaal Vaste Activa	104.603.154	100.558.545
Vlottende Activa		
Voorraden	3.480.742	3.482.391
- Grond- en hulpstoffen		
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	700.000	700.000
- Onderhanden projecten	0	0
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	2.780.436	2.779.269
- Gereed product en handelsgoederen	306	3.122
- Vooruitbetalingen	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.954.785	7.940.228
- Vorderingen op openbare lichamen	287.504	1.205.102
- Rekening-courantverhoudingen met niet - financiële instellingen	0	1.963.028
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	2.250.569
- Overige vorderingen	1.667.281	2.521.529
Liquide Middelen	418.154	25.294
- Kassaldi	3.843	7.061
- Bank- en giroaldi	410.660	18.233
- Wisselgeld	3.651	
Overlopende Activa	13.910.852	6.514.242
- Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen	832.660	988.567
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	13.078.192	5.525.675
Totaal Vlottende Activa	19.764.533	17.962.155
Totaal Activa	124.367.688	118.520.700

PASSIVA	31-dec-15	31-dec-14
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen	23.626.408	28.476.955
- Algemene Reserve	11.574.192	10.638.041
- Bestemmingsreserves	10.519.337	14.369.862
- Gerealiseerd resultaat	1.532.880	3.469.053
Voorzieningen	20.269.766	15.145.866
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.249.375	2.112.365
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.556.310	2.501.827
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	10.464.081	10.531.675
Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	62.469.022	63.956.121
- Onderhandse leningen aan:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	62.433.339	63.931.710
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstelling	-	0
- Waarborgsommen	35.682	24.411
Totaal Vaste Passiva	106.365.196	107.578.942
Vlottende Passiva		
Netto - Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	12.302.604	5.712.740
- Kasgeldleningen	-	0
- Bank- en giroaldi	5.540.397	711.692
- Overige schulden	6.762.207	5.001.048
Overlopende Passiva	5.699.889	5.229.018
- Nog te betalen bedragen	4.553.711	2.468.667
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	1.146.178	2.202.896
- Overige vooruitontvangen bedragen	-	557.455
Totaal Vlottende Passiva	18.002.493	10.941.758
Totaal Passiva	124.367.688	118.520.700
Gewaarborgde geldleningen	43.961.563	52.032.686

4.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering plaatsgevonden namelijk de afwaardering van parkeergarage Westerpark. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren

Gronden en terreinen	n.v.t.	Speelterreinen	25
Gebouwen steen	40	Straatmeubilair	25
Onderwijsgebouwen	60	Asfalt	20
Gebouwen hout	20	Klinkers	15
Technische installaties	25	Tegels	10
Inventaris	20	Vervoermiddelen	15
Software	7	Parkeermeters- en automaten	15
Netwerkbekabeling	20	Openbare verlichting	30
Pc's/Laptops/Beeldschermen	5	Verkeersregelinstallaties	15
Printers	5	Openbaar groen	30
Onderwijsleerpakketten	10	Waterbouwkundige kunstwerken	25
Schoolmeubilair	20	Riolering	60
Sportvelden	25		

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Tot op heden werden alle investeringen (zowel economisch als maatschappelijk nut) geactiveerd en afgeschreven conform de in de financiële verordening 212 opgenomen afschrijvingstermijnen. In de nota activabeleid (vastgesteld door de Raad in november 2013) is onder andere besloten tot het in beginsel in één keer afschrijven van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het Bbv) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingprijs. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d Bbv sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel een lagere marktwaarde. Er is rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden, maar daarbij is de haalbaarheid van een kostendekkende exploitatie wel in ogenschouw genomen.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingprijs.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Hierop is één uitzondering namelijk de voorziening wachtgeld deze wordt bijgehouden op contante waarde. De egalisatievoorzieningen voor onderhoud stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De nog te betalen bedragen, nog te besteden specifieke uitkeringen en de overige vooruit ontvangen bedragen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarden.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.5 Toelichting op de balans

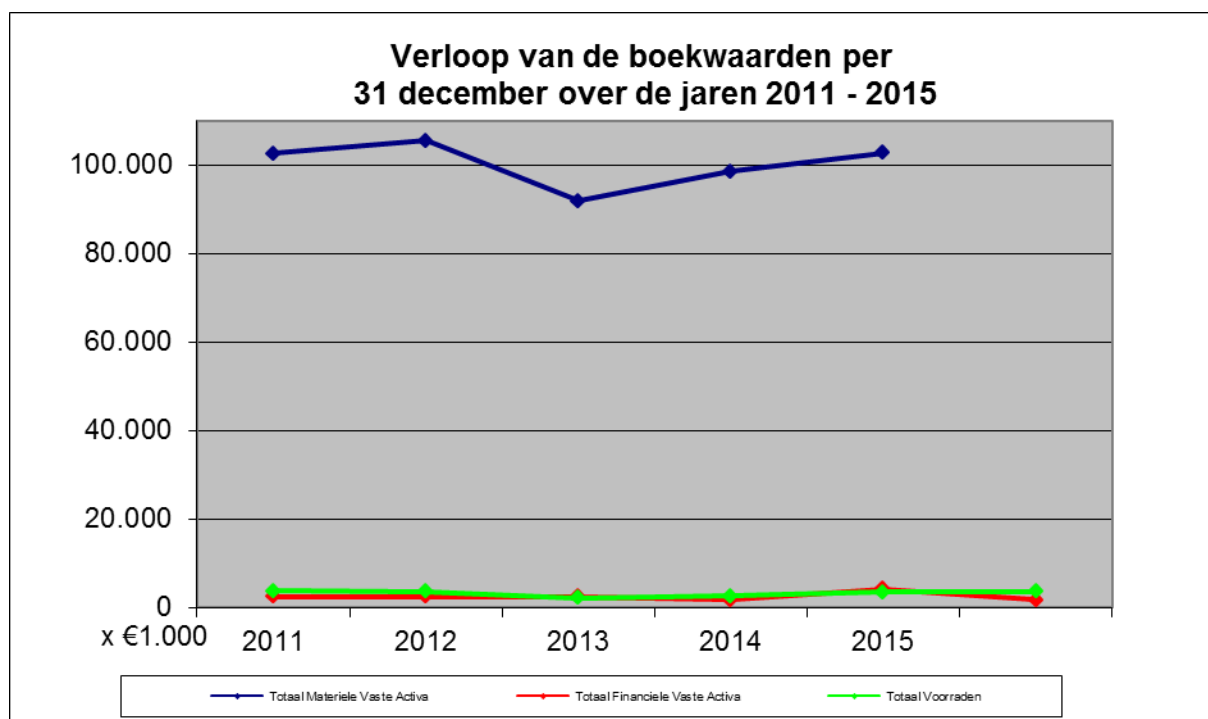
4.5.1 Algemeen

Balans/financieringsfunctie

De balans is een belangrijk instrument voor de beoordeling van de financiële positie. Het geven van inhoudelijk inzicht in de balans en de toelichting op de balans is van essentieel belang. De balanspositie wordt in omvang voornamelijk bepaald door kapitaalinvesteringen en verstrekte langlopende geldleningen (actiefzijde) en de wijze waarop deze worden gefinancierd (passiefzijde).

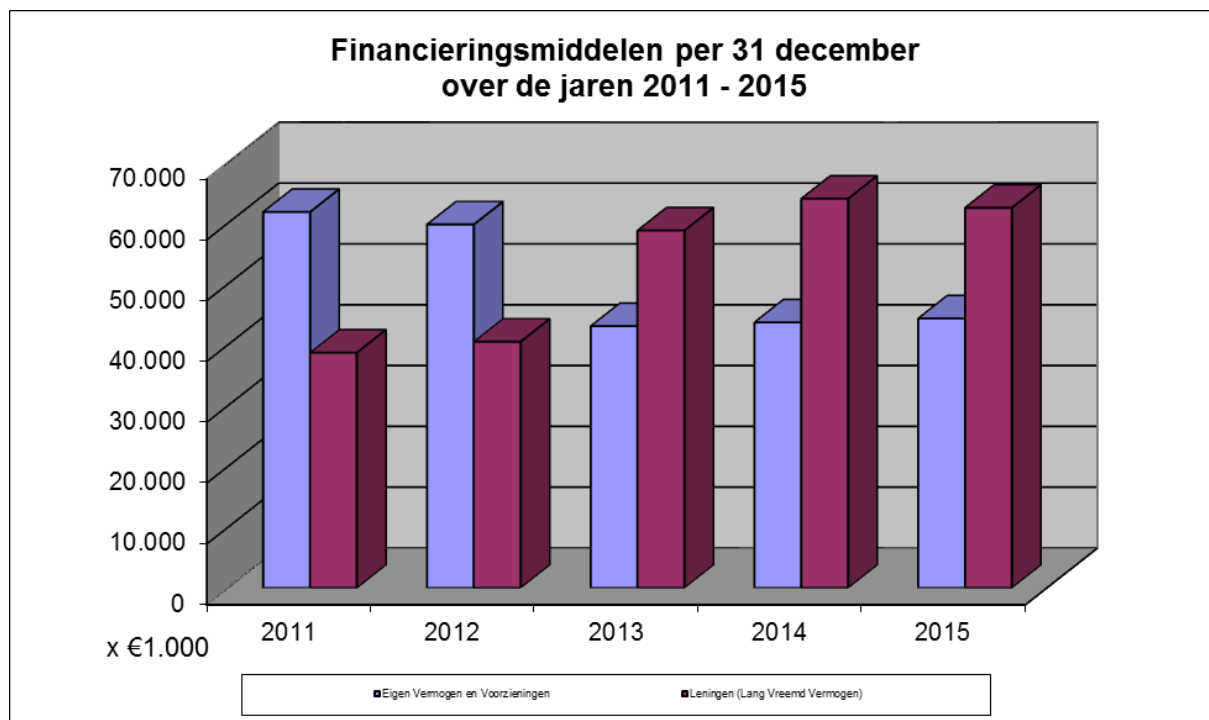
Vaste en vlottende activa

De vaste activa zijn onder te verdelen in de vaste activa (materiële- en financiële activa) en de voorraden (bestaande uit meerjarige projecten, gronden niet in exploitatie en gronden in exploitatie) behoren tot de vlottende activa. De vaste activa en de voorraden blijken uit het hieronder weergegeven grafisch overzicht van de ontwikkelingen van de boekwaarden over de jaren 2011 tot en met 2015



Financieringsmiddelen

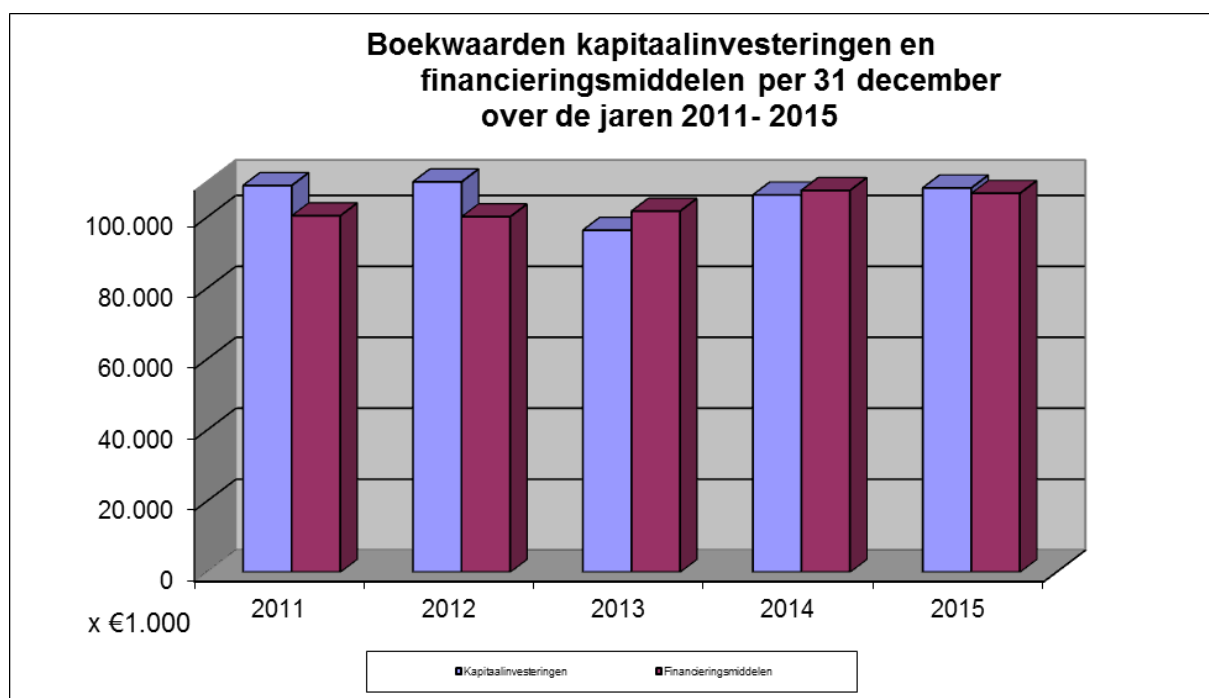
De financieringsmiddelen bestaat uit het eigen vermogen, voorzieningen en de langlopende geldleningen. Deze middelen worden gebruikt ter financiering van de vaste activa en de voorraden. Hieronder treft u een grafisch overzicht aan van de ontwikkeling van de financieringsmiddelen over de jaren 2011 tot en met 2015. Uit onderstaand overzicht valt op te maken dat het eigen vermogen en de voorzieningen ten opzichte van 2014 zijn gestegen met circa € 0,3 miljoen. De leningen laten per saldo een daling door aflossing zien van circa € 1,5 miljoen.



Financieringspositie

De financieringspositie wordt bepaald door de totale waarde van de kapitaalinvesteringen (€ 108,1 miljoen) en de waarde van de financieringsmiddelen (€ 106,4 miljoen). Op 31 december 2015 bedraagt de positie circa € 1,7 miljoen negatief. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 3.4. Financiering.

Hieronder treft u een grafisch overzicht aan van de ontwikkeling van de kapitaalinvesteringen en de financieringsmiddelen per 31 december over de jaren 2011 tot en met 2015.



4.5.2 Toelichting op de activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

Dit betreft investeringen met een meerjarig economisch- en meerjarig maatschappelijk nut.

Omschrijving	2015	2014
Investerings met een economisch nut:		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	549.372	549.372
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kost en een heffing kan worden geheven.	23.909.853	23.422.009
- Overige investeringen met een economisch nut	67.929.934	64.880.731
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	10.408.084	9.752.879
Totaal	102.797.242	98.604.991

Omschrijving	2015	2014
Overige investeringen met een economisch nut:		
Gronden en terreinen	1.392.286	1.163.522
Woonruimten	169.842	178.673
Bedrijfsgebouwen	59.103.044	58.241.920
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.537.498	3.088.720
Vervoermiddelen	289.416	120.591
Machines, apparaten en installaties	1.747.313	953.399
Overige materiële vaste activa	1.690.535	1.133.907
Totaal	67.929.934	64.880.731

De investeringen met een meerjarig economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2015	Investerings	Investerings projecten	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Duurzame waardervermindering	Overname Parkeer B.V.	Bijdrage derden	Afgewikkelde projecten	Boekwaarde 31 dec. 2015
Gronden en terreinen	1.163.522				6.933		235.698			1.392.286
Woonruimten	178.673				8.831					169.842
Bedrijfsgebouwen	58.241.920	792.590			2.284.366	410.000	2.762.899			59.103.044
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.088.720	678.826			230.047					3.537.498
Vervoer middelen	120.591	189.494			27.602		6.933			289.416
Machines, apparaten en installaties	953.399	628.175			275.681		449.929	8.509		1.747.313
Overige materiële vaste activa	1.133.907	723.193			198.746		32.181			1.690.535
Totaal	64.880.731	3.012.279			3.032.206	410.000	3.487.640	8.509		67.929.934

De belangrijkste investering die in de rekening 2015 is geactiveerd betreft:

- BFC kunstgrasveld

In de regel vindt lineaire afschrijving plaats met ingang van 1 januari volgend op het jaar van investering. Een uitzondering hierop is een aantal oudere investeringen in enkele gebouwen, waarvoor op basis van annuïteiten wordt afgeschreven.

Omschrijving	2015	2014
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:		
Gronden en terreinen	0	0
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.826.454	23.332.597
Vervoermiddelen	0	0
Machines, apparaten en installaties	36.224	39.846
Overige materiële vaste activa	47.173	49.564
Totaal	23.909.851	23.422.007

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2015	Investerings	Investerings projecten	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Duurzame waardervermindering	Overname Parkeer B.V.	Bijdrage derden	Afgewikkelde projecten	Boekwaarde 31 dec. 2015
Gronden en terreinen	0									0
Woonruimten	0									0
Bedrijfsgebouwen	0									0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.332.597		1.064.210		570.353					23.826.454
Vervoer middelen	0									0
Machines, apparaten en installaties	39.846				3.622					36.224
Overige materiële vaste activa	49.564				2.391					47.173
Totaal	23.422.007		1.064.210		576.366					23.909.851

Alle investeringen in 2015 met een meerjarig economisch nut zijn geactiveerd. Deze bruto methode is van toepassing sinds het per 1 januari 2004 ingevoerde Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Omschrijving	2015	2014
Investerings met een meerjarig Maatschappelijk Nut:		
Gronden en terreinen	0	0
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.408.084	9.752.879
Vervoermiddelen	0	0
Machines, apparaten en installaties	0	0
Overige materiële vaste activa	0	0
Totaal	10.408.084	9.752.879

In 2013 is het nieuwe Activabeleid vastgesteld. Hierin is voorgesteld om alle investeringen met een maatschappelijk nut niet te activeren en alle huidige investeringen met een maatschappelijk nut te desinvesteren. De huidige boekwaarde per 31 december 2015 betreft lopende investeringen waarvan het krediet nog niet volledig is besteed.

De investeringen met een meerjarig maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving	Boekwaarde 1 jan. 2015	Investerings	Investerings projecten	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Duurzame waardervermindering	Overname Parkeer B.V.	Bijdrage derden	Afgewikkelde projecten	Boekwaarde 31 dec. 2015
Gronden en terreinen										
Woonruimten										
Bedrijfsgebouwen										
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	9.752.879	100.945	963.378		415.118					10.408.084
Vervoer middelen										
Machines, apparaten en installaties										
Overige materiële vaste activa										
Totaal	9.752.879	100.495	963.378		415.118					10.408.084

Op balansdatum zijn de volgende kredieten nog in bewerking en dus nog niet afgesloten:

Omschrijving	Huidige Krediet	Geboekt tot 2015	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m 2015	Vrije ruimte
Raadh.: Kantoorinrichting (p/14)	340.000		1.449	1.449	338.551
Raadh.: Opname -en geluidsinstal. (p/14)	24.000	3.385		3.385	20.615
Diverse kredieten F&I I&A 2013 (p/13)	49.500	14.152	31.118	45.270	4.230
Informatie beveiliging (A03/13)	10.000	1.880		1.880	8.120
Serverpark en netwerk (A03/13)	38.000	5.804	10.025	15.829	22.171
Licenties: Migratie Oracle (A03/13)	22.500	2.303	18.081	20.383	2.117
Telefonie (A03/13)	50.000		39.573	39.573	10.427
Hardware: Mobiele devices (p/14)	25.000		17.302	17.302	7.698
Software: Mobiele devices beheer (p/14)	20.000				20.000
Software: Sociale Domein (p/14)	50.000				50.000
Software: Gegevens Distributie (p/14)	120.000	16.448	63.933	80.382	39.618
Hardware: Back-end (p/15)	70.000		63.879	63.879	6.121
Software: Back-end (p/15)	30.000				30.000
Software: bedrijfsappl & basisreg (p/15)	150.000				150.000
Software: Midoffice & Frontoffice (p/15)	200.000		104.897	104.897	129.616
Software: Microsoft Licenties (A02/15)	200.000		70.365	70.365	129.635
Hardware: Vmware & ESXserver (A02/15)	50.000		71.408	71.408	-21.408
Hardware: Storage & Backup (A02/15)	130.000		109.890	109.890	20.110
Hardware: Wifi-Netwerk-Firewall (A02/15)	70.000		54.808	54.808	15.192
Software: BAG/Squit/Makel.suite (A07/15)	73.500		30.082	30.082	43.418
Software: Migr. Cipers-iBurgzkn (A07/15)	230.000		92.483	92.483	137.517
Software: DMS-zaaksysteem (A07/15)	200.000		152.080	152.080	47.920
Software: Financieel systeem (A07/15)	150.000		43.560	43.560	106.440
Software: GWS@4ALL (A07/15)	36.500				36.500
Software: Onvzn Appl. Kernproc. (A07/15)	280.000		46.055	46.055	233.945
Software: Pims@4All (A07/15)	25.000		23.186	23.186	1.814
Software: Beheerspakket Ruimte (A07/15)	60.000				60.000
Tractie: Volkswagen T4, wijk 4 (p/11)	45.489	996	48.772	49.768	-4.279
Tractie: VW transporter Q42, wk 3 (p/12)	46.389	996	48.772	49.768	-3.379
Tractie: Opel Vivaro Q43 (p/12)	59.970	996	54.481	55.477	4.493
Tractie: Q 44: Nissan pick-up (p/14)	38.000		37.470	37.470	530
Vervangen parkeerautomaten (p/13)	54.400	5.750		5.750	48.650
vervanging p-automaten (p/14)	88.000				88.000
Renovatie speelvoorzieningen 2014 (p/14)	142.000		20.179	20.179	121.821
Renovatie plantsoenen (p/14)	70.000		52.766	52.766	17.234
Vervangen straatmeubilair (p/14)	28.000		28.000	28.000	
Participatie VROM starterslening (16/09)	600.000	113.719	76.329	190.048	409.952
Aank.grond Nw.Spiegelstr./lepenln (16/11)	227.500	230.531		230.531	-3.031
Vervangen armaturen/LED 2012 (18/11)	171.200				171.200
Vervangen Lichtmasten 2012 (18/11)	381.000				381.000
Vervangen armaturen/LED 2013 (18/11)	178.400				178.400
Vervangen Lichtmasten 2013 (18/11)	377.000				377.000
Vervangen armaturen/LED 2014 (18/11)	228.800				228.800
Vervangen Lichtmasten 2014 (18/11)	410.000				410.000
Vervangen armaturen/LED 2015 (18/11)	253.600				253.600
Vervangen Lichtmasten 2015 (18/11)	505.000				505.000
Riolering Meerwg/Karnem afl.koker Pj 172	172.500	176.104	64.154	240.258	-67.758
Riolering Veldheimerlaan/Botweg Pj 174	273.200	42.797	141.560	184.356	88.844
Wegen Veldheimerlaan/Botweg Pj 174	323.500	136.618	106.837	243.455	80.045
Riolering Westereng dp 3 Pj 181	2.064.300	325.950	155.340	481.290	1.583.010

Omschrijving	Huidige Krediet	Geboekt tot 2015	Geboekt huidig jaar	Geboekt t/m 2015	Vrije ruimte
Wegen Westereng dp 3 Pj 181	2.163.500	1.024.107	162.804	1.186.911	976.589
Op.verl. Westereng dp 3 Pj 181	220.000	98.128	21.243	119.371	100.629
Riolering Westereng dp 5 Pj 183	310.000	118.163	139.890	258.053	51.947
Wegen Westereng dp 5 Pj 183	224.450	82.450	97.609	180.059	44.391
Op.verl. Westereng dp 5 Pj 183	55.350		32.973	32.973	22.377
Plantsoen Westereng dp 3 Pj 181	365.200	35.296	3.509	38.804	326.396
Riolering Westereng dp 4 Pj 182	1.790.000	292.636	562.271	854.908	935.092
Wegen Westereng dp 4 Pj 182	1.045.000	179.159	449.682	628.841	416.159
Op.verl. Westereng dp 4 Pj 182	340.000	27.282	45.470	72.752	267.248
Plantsoen Westereng dp 4 Pj 182	275.000				275.000
Plantsoen Westereng dp 5 Pj 183	33.000				33.000
Op.verl. Veldheimerlaan/Botweg Pj 174	29.400	4.026	8.053	12.079	17.321
Plantsoen Veldheimerlaan/Botweg Pj 174	13.900	8.003		8.003	5.897
Riolering Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	5.500		996	996	4.504
Wegen Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	52.000		9.418	9.418	42.582
Op.verl. Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	11.000		1.992	1.992	9.008
Plantsoen Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	31.500		5.705	5.705	25.795
Wegen Meerwg/Karnem afl.koker Pj 172	80.000	43.247	24.080	67.327	12.673
Speelvrz Westereng dp 5 Pj 183	2.200				2.200
Voorraad eigen verkl. rijbewijzen	-8.630	3.122	-2.816	306	-8.936
BZ: Kassa's 6x (P12)	50.000		24.868	24.868	25.132
BZ: Betaalautomaten 9x (P12)					
BZ: Modernisering GBA (10/12)	51.500				51.500
Kon.Emmasch.: aanp.gebouw OpMaat (p/11)	2.242.257	242.257	237.221	479.478	1.762.779
HCAW: was-en kleedruimten (10/12)	1.012.000	108.544	469.369	577.913	434.087
Vernieuwen pui gymzalen Vituscol. (P/15)	140.000		86.000	86.000	54.000
BFC: onderlaag kunstgrasveld (05/15)	70.250		132.090	132.090	-61.840
BFC: toplaag kunstgrasveld (05/15)	541.600		460.236	460.236	81.364
Uitbreiding Goois Lyceum (10/15)	200.000		200.000	200.000	
SDO: toplaag kunstgrasveld (11/15)	180.000				180.000
SDO: onderlaag kunstgrasveld (11/15)	120.000		160.000	160.000	-40.000
Totaal in €	21.088.225	3.344.846	5.211.499	8.556.345	12.566.393

Onderhanden projecten

Projecten zijn investeringen die vaak meerdere onderdelen van het gemeentelijke takenveld bijeenbrengen. Daarbij moet gedacht worden aan een combinatie van werken ten behoeve van de weg, het riool, het groen en eventuele verkeersmaatregelen. Van de onderhanden projecten kan het volgende overzicht worden gegeven:

Projecten	Stand 01-01-2015	Afgewikkelde projecten	Uitgaven 2015	Overige inkomsten 2015	Subsidie 2015	Stand 31-12-2015
Project 172 overstort Karnemelksl.	-	-	88.234	88.234	-	-
Project 174 Veldheimerlaan/Botweg	-	-	335.108	256.450	78.658	-
Project 181 Westereng deelplan 3	-	-	485.640	342.896	142.744	--
Project 182 Westereng deelplan 4	-	-	1.777.649	1.057.424	720.225	-
Project 183 Westereng deelplan 5	-	-	303.445	270.472	32.973	--
Project 190 Beerensteinerlaan eo	-	-	18.112	18.112	-	-
Project 501 Sub railscherm voorbereiding	-	-	-	-	-	-
Project 502 Sub railscherm uitvoering	-	-	1.267.945	-	-	1.267.945
Totaal	-	-	4.276.134	2.033.588	974.600	1.267.945

Financiële vaste activa

Omschrijving	2015	2014
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	242.970	248.642
Overige langlopende leningen u/g	1.554.830	1.683.534
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer:		
- Pc- Privéregeling ambtenaren	-	-
- Fietsregeling ambtenaren	8.112	21.378
Totaal	1.805.912	1.953.554

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 1 jan. 2015	Invester- ingen	Desinves- teringen	Afschrijvingen/ Aflossingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31 dec. 2015
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- Deelnemingen	248.642	-		5.672		242.970
Overige langlopende leningen u/g	1.683.534	175.785		304.489		1.554.830
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer:						
- Pc- Privéregeling ambtenaren	-	-		-		-
- Fietsregeling ambtenaren	21.378	12.557		25.823		8.112
Totaal	1.953.554	188.342	-	335.984	-	1.805.912

De aandelen en deelnemingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

- 97.188 Aandelen van nominaal € 2,50 per aandeel van de Bank Nederlandse Gemeenten;
- De deelneming in de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten wordt gezien als een verstrekte geldlening. Uit dit fonds zijn in 2014 geldleningen verstrekt aan de stichting Versa en aan de stichting Financieel Ondersteuningsfonds ViJos drum - en showband tot een totaalbedrag van € 378.000.

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden zijn als volgt gespecificeerd:

Omschrijving	2015	2014
- Grond- en hulpstoffen		
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	700.000	700.000
- Bouwgrond in exploitatie	2.780.436	2.779.268
- Gereed product en handelsgoederen	306	3.122
- Vooruitbetalingen	-	-
Totaal	3.480.742	3.482.391

Gereed product en handelsgoederen

Dit betreffen de voorraad eigen verklaringen van het Centraal Bureau Rijvaardigheid

Niet in exploitatie genomen gronden Dit betreft de gronden Scapino Nieuwen Brink en Veldweg.

Bouwgronden in exploitatie

Voor de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2015 het volgende overzicht worden weergegeven:

	De Eng- Roodborstlaan 30	MOB Complex	Geweststrook
Boekwaarde per 1 januari 2015	738.407	1.049.328	991.533
Investerings en overige vermeerderingen:			
* bouwrijpmaken		610.092	
* rentekosten	33.228	47.220	44.619
* overige bestedingen	14.844	958.594	346.934
* overboekingen			
* Overbrengen van Niet in exploitatie genomen gronden	-	-	-
Opbrengsten:			
* verkopen			1.598.898
* overige opbrengsten			255.795
* Overbrengen naar Niet in exploitatie genomen gronden	-		
Voorziening voor toekomstige verlies	-46.774	-152.896	
Boekwaarde per 31 december 2015	739.705	2.512.338	-471.607
Nog te verwachten kosten:			
* bouwrijpmaken		975.000	
* rentekosten	31.459	169.662	-43.472
* overige bestedingen	48.500	1.343.000	219.900
* overboekingen			
Nog te verwachten opbrengsten:			
* verkopen	717.064	5.000.000	-
* overige opbrengsten	102.600	-	
Verwacht eindresultaat	0	0	-295.179

Uitzettingen met een rente-typische looptijd van een jaar of minder

De in de balans opgenomen vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	2015	2014
Vorderingen op openbare lichamen	287.504	1.205.102
Rekening-courantverhoudingen met niet - financiële instellingen	-	1.963.028
Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	-	2.250.569
Overige vorderingen		
- Algemene debiteuren	458.885	1.354.703
Af: voorziening voor oninbaarheid	27.892-	28.321-
	430.993	1.326.382
- Belasting debiteuren	669.153	654.485
Af: voorziening voor oninbaarheid	159.561-	119.046-
	509.592	535.440
- Sociale Zaken debiteuren	1.776.433	1.659.771
Af: voorziening voor oninbaarheid	1.049.737-	1.000.004-
	726.696	659.707
Totaal	1.954.785	7.940.228

Liquide middelen

De specificatie van de liquide middelen luidt als volgt:

Omschrijving	2015	2014
Kas saldi	3.843	7.061
Bank saldi	410.660	18.233
Wisselgeld	3.651	-
Totaal	418.154	25.294

Alle bank- en girosaldi stemmen overeen met de dagafschriften per 31 december 2015.

Het schatkistbankieren houdt in, dat decentrale overheden hun liquide middelen, boven een bepaalde norm, onder dienen te brengen bij het ministerie. Dit gebeurt in de vorm van een rekening-courant met de bank. De norm is voor gemeenten gesteld op 0,75% van het begrotingstotaal en bedraagt voor onze gemeente voor 2015 een bedrag € 559.000. Dit betekent dat wij gemiddeld per kwartaal niet meer dan dit bedrag positief mogen staan op al onze (bank) rekeningen tezamen. In onderstaand overzicht is te zien dat wij elk kwartaal aan deze norm hebben voldaan.

Drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen x € 1.000)	1^e kwartaal	2^e kwartaal	3^e kwartaal	4^e kwartaal
3. Gemiddeld buiten de schatkist	158	330	235	557
4. Drempelbedrag	559	559	559	559
5. Ruimte onder het drempelbedrag	401	229	324	2

Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Omschrijving	2015	2014
Nog te ontvangen bedragen		
- Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	832.660	988.567
- Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	8.582.403	1.279.785
- Overige vooruitbetaalde bedragen	180.999	790.176
Vooruit ontvangen facturen	68.964	74.120
Te ontvangen compensabele BTW	3.572.569	3.098.166
Te ontvangen bedrijfsmatige BTW	645.427	274.279
Overige Posten	27.832	9.149
Totaal	13.910.852	6.514.242

Het te ontvangen bedrag aan compensabele BTW betreft het te vorderen bedrag over het jaar 2015. Dit bedrag zal in de loop van 2016 ontvangen worden van de belastingdienst.

Verloopoverzicht nog te ontvangen voorschotten van EU, Rijk en Provincies 2015

Subsidie nummer	Omschrijving	Stand per 31-12-2014	Toevoegingen 2015	Onttrekkingen 2015	Stand per 31-12-2015
2009/25699	Brinkln/Prinssenstr (Proj 167)	0			0
2008/3026	Bushalte toeg.heid (Project 166) 26 haltes	276.882		276.882	0
2011/38044	Oversteek Ceintuurn (Project 178)	90.502		90.502	0
2011/38048	Rotonde Ceintuurn/Kuyperln (Project 178)	35.383		35.383	0
2011/23686	Bushaltes Ceintuurbaan (Project 178)	11.283		11.283	0
2012/31315	Amersfoortsestraatweg (Project 178)	25.988		25.988	0
2012/31442	Westereng deelplan 1 (Project 179)	46.258		46.258	0
	Veldheimer Botweg (Project 174)	4.026		4.026	0
	Westereng deelplan 3 (Project 181)	0	124.492		124.492
	Westereng deelplan 4 (Project 182)	27.282	467.989	320.000	175.271
	Westereng deelplan 5 (Project 183)	0	32.973		32.973
2011/14885	Bushalte toeg.heid (Project 166) station Naarden Bussum	15.125			15.125
BUS 2013.066282	Papaverstraat (Project 184)	0			0
BUS 2012.105041	Westereng deelplan 1 (Project 179)	0			0
BUS 2013.066282	Westereng deelplan 2 (Project 180)	0			0
BUS 2014.041344	Westereng deelplan 3 (Project 181)	455.840		325.600	130.240
	Westereng deelplan 4 (Project 182)	0	129.088	94.641	34.447

84928/212152	Torenlaan/Prinsenstraat/Sint Vitusstraat (Broederhuis)	0	61.467		61.467
	Railschermenproject (uitvoering)	0	258.644	0	258.644
	Totaal	988.568	1.074.654	1.230.563	832.659

4.5.3 Toelichting op de passiva

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit reserves en voorzieningen. Het verschil tussen deze is dat de reserves behoren tot het eigen vermogen dat in principe vrij besteedbaar is, terwijl voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen gevormd in verband met reële risico's of egalisatie van onvermijdelijk kosten, zoals groot onderhoud of verplichtingen.

Reserves

Met het saldo van rekening van baten en lasten, vormen de reserves het eigen vermogen van de gemeente.

Het totaal van het eigen vermogen eind 2015 bedraagt € 23,6 miljoen, onderverdeeld als volgt:

Omschrijving	2015	2014
Algemene reserves	11.574.192	10.638.041
Bestemmingsreserves	10.519.337	14.369.862
Resultaat na bestemmingen	1.532.880	3.469.053
Totaal	23.626.408	28.476.955

Algemene reserves

Bestaat uit één reserve namelijk de 'Algemene reserve'. Daarnaast maakt het saldo van de jaarrekening onderdeel uit van de Algemene reserve.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves bedragen eind 2015 ruim € 10,5 miljoen. De belangrijkste reserves qua omvang:

Algemene reserve grondexploitatie	€ 2,6 miljoen
Reserve Sociaal domein	€ 2,5 miljoen
Reserve Scapinoterrein	€ 2,2 miljoen
Reserve Gewestkantoor	€ 1,8 miljoen

Algemene reserves:	Stand per 1/1	Resultaat- bestemming 2014	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31/12
Algemene reserve	10.638.041	-	3.409.937	2.483.996	11.563.981
Eigen Vermogen Stichting Parkeren Bussum	-	-	10.210	-	10.210
Saldo jaarrekening (overboeking)	3.469.053	-3.469.053	1.532.880	-	1.532.880
Totaal Algemene reserves	14.107.093	-3.469.053	4.953.026	2.483.996	13.107.071

Bestemmingsreserves:	Stand per 1/1	Resultaat- bestemming 2014	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31/12
Reserve bloeien door snoeien	755.875	-584.005	-	171.870	-
Reserve nationaal uitvoeringsprogramma	212.000		-	212.000	-
Reserve investeringen maatsch. nut	1.575.790		-	1.575.790	-
Reserve tijdelijk tekorten Wabo	283.891		-	221.158	62.733
Reserve egalisatie marktgelden	65.583		-	14.084	51.500
Reserve reconstructie wegen (GDU)	442.410		-	-	442.410
Reserve exploitatie gebouwen	289.854		86.216	-	376.070
Reserve wijkplannen	70.000		-	70.000	-
Algemene reserve grondexploitatie	2.816.860		-	217.253	2.599.607
Reserve Scapinoterrein	2.179.241		-	-	2.179.241
Reserve Grondwaterbeh. Masterpl. t Gooi	149.800		-	21.400	128.400
Reserve Gewestkantoor	2.058.697		-	263.581	1.795.116
Reserve egalisatie begraafrechten	208.675		-	7.260	201.416
Reserve sociale vernieuwing	88.217		-	88.217	-
Reserve onderwijsachterstandenbeleid	147.164		-	-	147.164
Reserve Sociaal domein	3.025.804		-	490.123	2.535.681
Totaal Bestemmingsreserves	14.369.862	-584.005	86.216	3.352.736	10.519.337

In de begroting was rekening gehouden met verschillende stortingen in en onttrekkingen aan de reserves. De feitelijke realisatie wijkt op onderdelen af van de begroting.

Kostenplaats	Totaal budget	Geboekt	Vrije ruimte	
61409082 Dekking: mutatie reserve BDS	-757.526,94	-755.875,00	-1.651,94	1
62400546 Mut.reserve: bloeien door snoeien	-44.000,00		-44.000,00	1
63600072 Begraafrecht: mutatie egal.reserve	-13.651,00	-7.259,78	-6.391,22	2
63795071 Wabo: mutatie egalisatiereserve	-283.892,00	-221.158,49	-62.733,51	2
63200072 Markt: mutatie egal.reserve marktgelden	-6.025,00	-14.083,51	8.058,51	2
62400553 Mut.reserve: sociale vernieuwing	-88.217,00	-88.216,51	-0,49	
64790072 LTA: mutatie reserve Sociaal Domein	-690.448,00	-490.123,13	-200.324,87	3
64799072 Soc. domein: mut. reserve Sociaal Domein	-501.767,00		-501.767,00	4
62400545 Mut.reserve: wijkplannen	-70.000,00	-70.000,00		
62400523 Mut.reserve: alg.res.grondexploitatie	13.165,00	-217.253	230.418	5
62400540 Mut.reserve: exploitatie gebouwen	86.216,00	86.216,00		
63840073 Gew.kantoor: mut.reserve Gewestkantoor	-318.483,00	-263.581,19	-54.901,81	6
62400500 Mut.reserve: algemene reserve	3.512.753,55	3.409.936,55	102.817,00	7
62400542 Mut.reserve: onderwijsachterstanden bel.	-35.000,00		-35.000,00	8
62400543 Mut.reserve: saldo jaarrekening (overb.)	-3.469.052,61	-3.469.052,61		
61409083 Dekking: mutatie alg. reserve	-2.483.996,00	-2.483.996,00		
62400547 Mut.reserve: Grondwbeh Masterpl. 't Go	-21.400,00	-21.400,00		
62400548 Mut.reserve: nat. uitvoeringsprogramma	-212.000,00	-212.000,00		
62400569 Mut.reserve: investeringen maatsch. nut	-1.575.790,00	-1.575.790,19	0,19	

- 1) Aan deze reserve was een te hoge onttrekking geraamd. Het saldo was daartoe niet toereikend.
- 2) Betreft mutaties op basis van egalisatie van tarieven. De werkelijke mutaties zijn gebaseerd op de werkelijke kosten.
- 3) De kosten LTA sociaal domein waren lager dan geraamd.
- 4) De verwachting dat we de reserve nodig hadden ter dekking van de kosten is niet uitgekomen. Er was sprake van een overschot, dat via de resultaatbestemming wordt bestemd.
- 5) De werkelijke mutaties zijn gebaseerd op de feitelijke afwikkeling van de kosten van de grondexploitaties.
- 6) De onttrekking aan de reserve Gewestkantoor is afhankelijk van de feitelijke exploitatie.
- 7) De algemene reserve wordt gebruikt om de begroting – indien nodig – sluitend te maken. Een feitelijke afwikkeling voor algemene kosten vindt plaats via de bestemming van het resultaat bij de jaarrekening.
- 8) De verwachte extra kosten voor onderwijsachterstanden als gevolg van de hogere instroom van statushouders is niet gekomen. Er is nu sprake van een onderschrijding van de kosten, die bij de resultaatbestemming wordt meegenomen.

De belangrijkste reserves qua omvang zijn:

Naam	Algemene reserve
Aard	Algemene reserve
Reden	Ingesteld voor het opvangen van tegenvallers en het afdekken van de risico's.
Naam	Saldo jaarrekening 2015 (overboeking)
Aard	Algemene reserve
Reden	Betreft het nog niet bestemde resultaat van de jaarrekening 2015, dat bij de vaststelling van de jaarrekening nader zal worden bestemd.
Naam	Algemene reserve grondexploitatie
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld ten behoeve van het realiseren van toekomstige grondexploitaties. Eventuele winsten en verliezen worden in principe met deze reserve verrekend.
Naam	Reserve bloeien door snoeien
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld om de beoogde bezuinigingen mogelijk te maken, indien daarvoor tijdelijk extra lasten of overbruggingskosten noodzakelijk zijn.
Naam	Reserve Scapinoterrein
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld ten behoeve van de realisatie van de ontwikkeling van het Scapinoterrein.
Naam	Reserve investeringen maatschappelijk nut
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Investerings met een maatschappelijk nut worden volgens het vastgestelde activabeleid in principe niet meer geactiveerd. Reserve dient voor het afboeken van toekomstige investeringen met een maatschappelijk nut.
Naam	Reserve Gewestkantoor
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld om de exploitatie tekorten, die zich in de eerste paar jaar voordoen, te dekken. De tekorten doen zich voor door hogere rente lasten. Na ongeveer 20 jaar zal de exploitatie positiever worden waardoor de reserve zal toenemen.
Naam	Reserve Sociaal domein
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld ter dekking van de voorbereidingskosten van de decentralisaties.
Naam	Egalisatiereserves
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ingesteld voor de egalisatie van lasten in relatie tot de daarvoor ingestelde heffing of leges. Betreft WABO en begraven

Voorzieningen

Voorzieningen behoren financieel tot het vreemd vermogen en worden gevormd ter dekking van reële risico's, equalisatie van tarieven of onvermijdelijke kosten, zoals groot onderhoud, of verplichtingen. Het totaal van de voorzieningen per 31 december 2015 bedraagt € 20,3 miljoen, onderverdeeld als volgt:

Omschrijving	2015	2014
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.249.375	2.112.365
Onderhoudsequalisatievoorzieningen	1.556.310	2.501.827
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	10.464.081	10.531.675
Totaal	20.269.766	15.145.866

De belangrijkste voorzieningen qua omvang zijn:

Egalisatievoorziening rioolheffing	€ 9,2 miljoen
Voorziening Wachtgeld Verplichtingen	€ 6,7 miljoen
Voorziening afkoopsommen begraafrechten	€ 1,3 miljoen
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	€ 1,1 miljoen

Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting:	Stand per 1/1	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31/12
Egalisatievoorz. sociale recherche	80.400	8.000	0	0	88.400
Egalisatievoorz. rioolheffing	9.013.396	254.480	0	0	9.267.876
Egalisatievoorz. afvalstoffenheffing	1.437.879	0	330.073	0	1.107.805
Totaal door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting:	10.531.675	262.480	330.073	0	10.464.081

Onderhoudsvoorzieningen:	Stand per 1/1	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31/12
Voorziening groot onderhoud Breeduit	319.017	80.000	0	0	399.017
Voorziening onderhoud gebouwen	76.261	115.000	129.757	0	61.504
Voorziening onderhoud wegen	371.557	373.500	190.830	0	554.226
Voorziening groot onderhoud zwembad	1.256.729	277.500	184.898	1.349.331	0
Voorziening onderhoud gebouw.begr.plaats	11.991	23.500	8.844	0	26.647
Voorziening onderhoud sport	466.273	170.920	122.277	0	514.917
Totaal onderhoudsvoorzieningen:	2.501.827	1.040.420	636.606	1.349.331	1.556.310

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	Stand per 1/1	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31/12
Voorziening wachtgeld	624.097	6.638.488	479.067	0	6.783.518
Voorz. afkoopsommen begraafrechten	1.254.738	97.665	80.839	0	1.271.564
Voorz. spaarpremies hypoth.ambt.	233.530	18.070	57.307	0	194.293
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:	2.112.365	6.754.223	617.213	0	8.249.375

Naam Voorziening spaarpremies hypotheek en ambtenaren
Aard Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden Ingesteld om de uitkering van het benodigde kapitaal aan de betreffende deelnemers in de regeling, ter aflossing van de hypotheek aan het eind van de looptijd, te garanderen. Daartoe worden de jaarlijks door de deelnemers gespaarde bedragen ontvangen en gestort in deze voorziening.

Naam Voorziening afkoopsommen begraafrechten
Aard Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden Ingesteld voor de egalisatie van de lasten en baten voor het onderhoud aan graven, waarvoor een afkoop som is ontvangen.

Naam Voorziening Wachtgeld Verplichtingen
Aard Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden Ingesteld om wachtgeldverplichtingen voormalig personeel en wethouders, alsmede pensioenen wethouders, te kunnen bekostigen.

Naam Diverse voorzieningen
Aard Onderhoudsvoorzieningen
Reden Ingesteld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten van het onderhoud van (buiten) onderwijs, groot onderhoud zwembad, groot onderhoud Breeduit, onderhoud wegen, onderhoud gebouwen, onderhoud gebouwen begraafplaats en onderhoud sport.

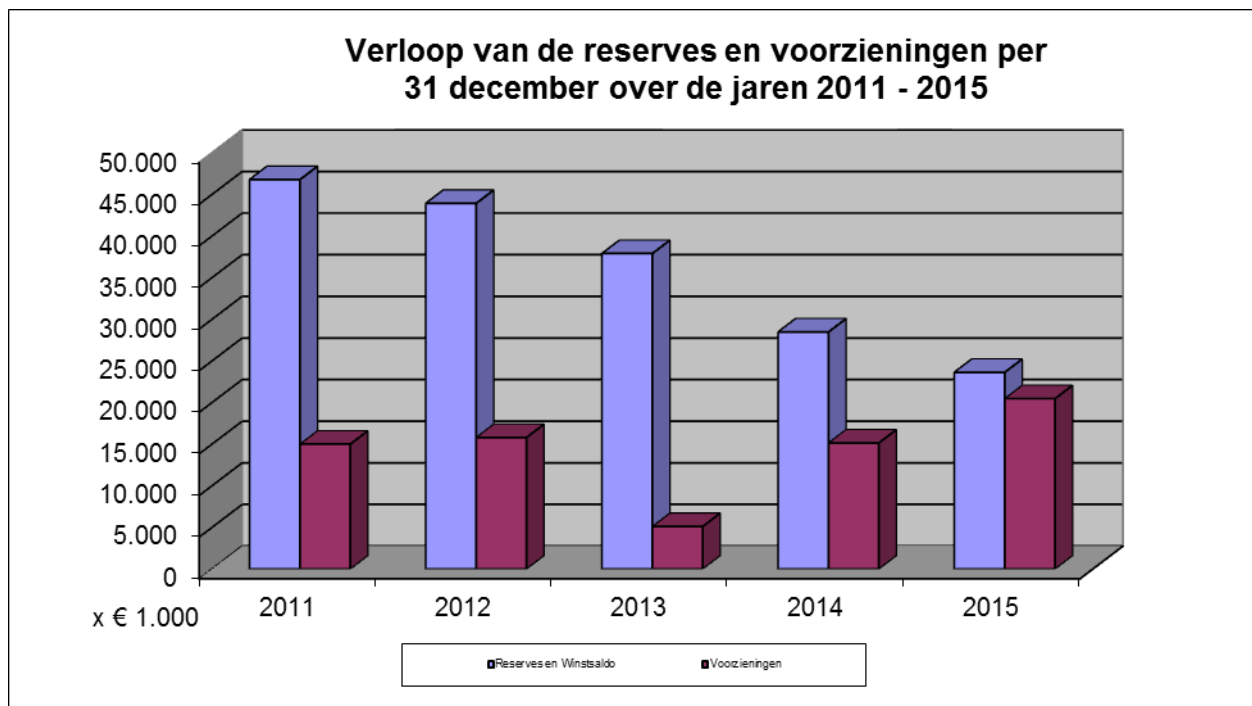
Naam Egalisatievoorzieningen
Aard Bestemmingsvoorzieningen
Reden Ingesteld voor de egalisatie van lasten in relatie tot de daarvoor ingestelde heffing of leges. Betreft rioolheffing en afvalstoffenheffing

Recapitulatie

Voor de volledigheid wordt onderstaand in totalen de stand van de reserves en voorzieningen weergegeven.

Omschrijving	Stand per 1-1-2015	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2015
Totaal algemene reserves	14.107.093	4.953.026	5.953.049		13.107.071
Totaal bestemmingsreserves	14.369.862	86.216	3.936.741		10.519.337
Totaal voorzieningen	15.145.866	8.057.123	1.583.892	1.349.331	20.269.766
Totaal reserves en voorzieningen	43.622.821	13.096.365	11.473.681	1.349.331	43.896.174

Hieronder treft u een grafisch overzicht aan van de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen over de jaren 2011 tot en met 2015.



Vaste schulden met een rente-typische looptijd van een jaar of langer

Tot de vaste schulden behoren de schulden welke in het algemeen een looptijd langer dan twee jaar omvatten. De vaste schulden kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Omschrijving	1-1-2015	Vermeerderingen	Aflossingen	Overname Parkeer B.V.	31-12-2015	Rentelast voor het begrotingsjaar
Onderhandse leningen aan:						
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	63.931.710	-	4.094.673	2.596.302	62.433.339	2.333.517
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstelling	-	-	-	-	-	-
Waarborgsommen	24.411	-	-	11.271	35.682	-
Totaal	63.956.121	-	4.094.673	2.607.573	62.469.022	2.333.517

Viottende passiva

Viottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar.

Omschrijving	2015	2014
Kasgeldleningen	-	-
Bank- en giroaldi	5.540.397	711.692
Rekening-courantverhoudingen met niet - financiële instellingen	-	3.973
Overige schulden		
- Schulden aan openbare lichamen	715.238	454.467
- Schulden aan overige partijen	6.046.969	4.542.608
	-	-
Totaal	12.302.604	5.712.740

Van de crediteuren is medio april 2016 nog een bedrag te voldoen van € 35.793

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Omschrijving	2015	2014
Nog te betalen bedragen	4.553.711	2.468.667
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	1.146.178	2.202.896
Overige vooruit ontvangen bedragen	-	557.455
Totaal	5.699.889	5.229.018

Onder de nog te betalen bedragen is een bedrag (€ 570.483) opgenomen als te betalen rente, € 1.307.636 als afwikkeling van de fusiekosten en € 1.279.388 als Onderhande Werk Sociaal Domein.

Verloopoverzicht saldo voorschotten van EU, Rijk en Provincies 2015

Subsidie nummer	Omschrijving	Stand per 31-12-2014	Toevoegingen 2015	Onttrekkingen 2015	Stand per 31-12-2015
2010/35722	Stedelijke vernieuwing ISV 2010-2014 bouw	445.464		130.159	315.305
2010/35722	Stedelijke vernieuwing ISV 2010-2014 bodem	73.700		26.957	46.743
2010/4814	Spoorzone Zuid Bensdorp	164.954			164.954
	Railschermenproject (voorbereiding)	596.005		104.483	491.522
	Railschermenproject (uitvoering)	446.422	453.767	900.189	0
	Geluidsbelastingkaart	96.114		96.114	0
	Wifipunten	24.356		24.356	0
BPR2012/U51716	Aanpassing GBA	3.652		3.652	0
186626/230506	Herontwikkeling GAD Terrein De Nieuwe Vaart	0			0
84928/212152	Torenlaan/Prinsenstraat/Sint Vitusstraat (Broederhuis)	37.418		37.418	0
125015	Energiebesparing bestaande woningbouw	2.195			2.195
78203/196239	Westereng deelplan 2 (Project 180)	65.227		65.227	-0
2013-78189	Spijkerstraat (Project 177)	52.020			52.020
78186/303775	Papaverstraat (Project 184)	133.968		133.968	0
247784/367177	Westereng deelplan 3 (Project 181)	18.251		18.251	0
	Westereng deelplan 4 (Project 182)	0	80.000	80.000	0
2010-69987	Fietsenstalling station Naarden-Bussum (Project 511)	0			0
	Veldheimer Botweg (Project 174)	0	83.974	78.658	5.316
066282-SPI	Spijkerstraat (Project 177)	0			0
2014/041344	Westereng deelplan 3 (Project 181)	0			0
	Westereng deelplan 4 (Project 182)	43.148		43.148	0
2014	Zwerfafvalvergoeding 2014		68.122		68.122
	Totaal	2.202.895	685.863	1.742.580	1.146.178

4.5.4 Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Waarborgen en garanties

Omschrijving	Gemeente garanties
Restant bedrag geldleningen per 31 december 2014 (= 1 januari 2015)	103.760.839
Restant bedrag geldleningen per 31 december 2015	89.754.518
Gewaarborgd door gemeente Bussum per 31 december 2015	43.961.563

Geldnemer	Direct		Achtervang		Restant per 1-1-2015	Restant per 31-12-2015	Totaal 31-12-2015 aandeel Bussum*
	Naam borg	%	Naam borg	%			
Parkeer BV	Gemeente	100%	-	-	54.454	0	0
Stichting WEB	Gemeente	100%	-	-	178.865	162.605	162.605
St. Kinderopvang	Gemeente	100%	-	-	173.647	161.244	161.244
Parkeer BV	Gemeente	100%	-	-	800.000	0	0
St. 't spant	Gemeente	100%	-	-	4.395.403	4.036.595	4.036.595
Vereniging voor VPCO	Gemeente	100%	-	-	561.564	556.304	556.304
Vrije school Micheal	Gemeente	100%	-	-	773.560	765.028	765.028
Parkeer BV	Gemeente	100%	-	-	1.955.000	0	0
Rock Steady	Gemeente	100%	-	-	324.000	290.750	290.750
Rock Steady	Gemeente	100%	-	-	162.000	144.250	144.250
Rock Steady	Gemeente	100%	-	-	162.000	145.000	145.000
Vereniging Bussum	Gemeente	100%	-	-	31.765	31.765	31.765
Vereniging Bussum	Gemeente	100%	-	-	18.303	16.639	16.639
GLTC Het Spieghel	Gemeente	50%	-	-	181.398	151.164	75.582
GLTC Het Spieghel	Gemeente SWS	50%	-	-	-	157.500	78.750
RKVV SDO	Gemeente SWS	50%	-	-	13.200	11.000	5.500
			Subtotaal		9.785.159	6.629.842	6.470.010
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	1.224.420	1.069.350	534.675
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	2.268.901	2.268.901	1.134.451
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	4.537.802	4.537.802	2.268.901
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	7.000.000	7.000.000	3.500.000
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	7.000.000	7.000.000	3.500.000
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	8.000.000	8.000.000	4.000.000
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	9.000.000	0	0
De Alliantie	WSW	-	Gem.+	50	4.765.000	4.765.000	2.382.500
St. De woonplaats	WSW	-	Gem.+	50	562.000	562.000	281.000
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	20.000.00	20.000.00	10.000.000
St. Woningcorp. Het Gooi	WSW	-	Gem.+	50	10.000.00	10.000.00	5.000.000
St. Woonzorg Nederland	WSW	-	Gem.+	50	2.518.450	2.060.550	1.030.275
St. Dudok wonen	WSW	-	Gem.+	50	5.000.000	5.000.000	2.500.000
			Subtotaal		81.876.573	72.263.603	36.131.801
			Totaal		91.661.732	78.893.445	42.601.811

Overzicht garantstellingen via verbonden partijen

Hoofdsom lening	Geldnemer			Restant per 1-1-2014	Restant per 31-12-2014	Totaal 31-12-2014 aandeel Bussum
		Naam borg	%			
11.000.000	Veiligheidsregio	Bussum e.a.	11,46	10.450.000	9.900.000	1.134.540
1.361.341	GR Tomingroep	Bussum e.a.	7,25	0	0	0
2.268.901	GR Tomingroep	Bussum e.a.	7,25	0	0	0
2.268.901	GR Tomingroep	Bussum e.a.	7,25	567.225	453.780	32.899
2.500.000	GR Tomingroep	Bussum e.a.	7,25	250.000	0	0
2.500.000	GR Tomingroep	Bussum e.a.	7,25	500.000	250.000	18.125
714.704	St. Openbare Bibliotheek Naarden-Bussum	GR Bibliotheek Naarden/Bussum	100 (68)*	285.882	257.293	174.188
450.000	St. Openbare Bibliotheek Naarden-Bussum	GR Bibliotheek Naarden/Bussum	100 (68)*	45.000	0	0
		Totaal		12.098.107	10.861.073	1.359.752

* Bussum heeft een aandeel van 68% in de GR bibliotheek Naarden/Bussum

*) de saldi van deze garanties waren niet in het saldo van de Jaarstukken 2013 opgenomen

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Ouderbijdrage op grond van de Jeugdwet

Onderhoudsplichtige (stief)ouders, verzorgers en gezaghebbenden zijn verplicht een bijdrage in de kosten van de jeugdhulp te betalen ingeval het kind / de kinderen voor één of meerdere dagen of dagdelen per week buitenshuis verblijven. De hoogte van deze bijdrage is afhankelijk van de leeftijd van het kind, het soort hulp dat het kind ontvangt en het aantal dagen of dagdelen per week dat het kind buiten het gezin verblijft. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het

CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

4.5.5. Gebeurtenissen na balansdatum

De gemeente Bussum is per 1 januari 2016 gefuseerd met de voormalige gemeenten Naarden en Muiden in de gemeente Gooise Meren. Alle rechten en verplichtingen van de gemeente Bussum zijn per 1 januari 2016 naar de gemeente Gooise Meren overgegaan.

4.6 SISA BIJLAGE



SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 177.215	€ 138.877	€ -	€ -		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (inclusief bestrijding spoorweglawaaï) Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (jaar T-1)	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	
			1 BSV 2011057265	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			2 BSK-2012/217796	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	
			1 BSV 2011057265	€ 104.483	€ 0	Nee	€ 572.825	Nee
			2 BSK-2012/217796	€ 1.158.833	€ 0	Nee	€ 1.975.493	Nee

I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
			1 2011/14885	€ 0	€ 0	€ 14.156	€ 18.580	
			2 247751/367031	€ 78.659	€ 78.659	€ 0	€ 0	
			3 247763/367156	€ 547.989	€ 547.989	€ 0	€ 0	
			4 247784/367177	€ 142.744	€ 142.744	€ 0	€ 0	
			5 472375/599220	€ 32.973	€ 32.973	€ 0	€ 0	
			6 472376/599278	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			7 78186/313821	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
			1 2011/14885	€ 14.156	€ 18.580	Door vermelding onder indicatornummer 2008-3026 in 2014, nu gecorrigeerd op verzoek van Provincie Noord Holland.	Ja	
			2 247751/367031	€ 82.685	€ 82.685		Nee	
			3 247763/367156	€ 575.271	€ 575.271		Nee	
			4 247784/367177	€ 1.024.493	€ 1.024.493		Ja	
			5 472375/599220	€ 32.973	€ 32.973		Nee	
			6 472376/599278	€ 0	€ 0		Nee	
			7 78186/313821	€ 352.060	€ 352.060	Is al in Sisabijlage over 2014 verantwoord	Ja	

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1))	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <div>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01</div>	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <div>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02</div>	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <div>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03</div>			
			1 60381 Bussum	63,65	4,02			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2015 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</div>
			€ 6.837.644	€ 260.385	€ 319.041	€ 3.235	€ 44.392	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2015 Besluit biistandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</div>	<div>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</div>
			€ 59.456	€ 300	€ 0	€ 17.064	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2015	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</div>
			€ 100.324	€ 39.400	€ 12.140	€ 9.803	€ 24.580	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
SZW	G3		<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</div>	<div>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</div>	<div>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</div>			
			€ 0	€ 0	Ja			